
3 1761 07568944 8

Hjemmefra.

Fortællinger

af

Hother Tolderlund (Dr. H.)

Kjøbenhavn.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

Thieles Bogtrykkeri.

1873.

Indhold.

Stakkels Mariane.

I.

Gaarden ligger for Enden af en Allee af mægtige Elmetræer. Tiden har ikke været god ved de gamle Kæmper: En staaer med en Stamme saa hul som et Skilderhus, en Anden med en Stump af en afbrækket Gren, en Tredie er rent borte, og gjennem den Lysning i Rækken, som herved er frembragt, bryder en bred Straalestribe ind over den græsbegroede Vei. Gaarden er ikke skaanet mere end Alleen; den er gammel og graa; et Vindue sidder høit, et andet lavt; et er stort, et andet lille; Stads er der slet ikke tænkt paa. — I meget gamle Dage har den været et Slot, siges der; og intet Slot kunde synes mig herligere end den gamle, forfaldne Gaard for Enden af den lukkede Elmeallee: den var mit Barndomshjem. Det er nu mange Aar siden.

Den Tid saae det anderledes ud i Verden end nuomstunder; da var der ikke den Uro over Folk som i vore Dage; man sad helst hjemme — „Ingensteds har man det dog bedre end i sit Hjem," hørte jeg tidt af mine Forældre, og jeg gav dem Ret — en Reise, selv om den ikke var længer end til Hoved-

staden, var en hel Begivenhed. Derfor var det ikke saa underligt, at der var Røre i Leiren, naar „Kalvevognen“ skulde afsted. Kalvevognen var det største og tungeste af alle Gaardens plumpe Kjøretøier. Een Gang om Maaneden blev den fyldt med Produkter af Mælkekjælder, Svinesti og Fedestald; Kornsække og Smørfjerdinger dannede Underlaget, over dem taarnede sig Læsset; øverst paa det laa en Kalv eller to med Hovedet hængende ud over Bagsmækken; en kalkunsk Hane sad i en Kurv med et Net over og søgte, rød i Kammen, at arbeide sig ud af sit Fængsel; og foran var et bredt Sæde, som indtoges af Vognens Styrer og hans uadskillelige Ledsager, en langtoet sort Pudel.

Kalvekudsken var ingen ringe Person paa Gaarden. Han var en betroet Mand, hvem det paalaa at sælge Varerne, gjøre Indkjøb til Husholdningen og aflægge Regnskab for Pengene. Niels, som beklædte denne Stilling, følte ogsaa sin Vigtighed: i Borgestuen gjorde han Fordring paa den øverste Plads ved Bordet næst Ladefogden, og i Stalden skulde hans Heste have det bedste Spiltoug. Naar en Kjøbenhavnsreise stod for Døren, taalte Niels ikke at de brugtes endog kun til det ringeste Arbeide. „De skulde hvile og samle Kræfter. Tolv Mil var ingen Springvei,“ sagde han; og naar Dagen til Afreisen kom, vare Hestene saa tykke og struttende af overdreven Fodring og Niels saa tyk og struttende af Nattrøier, at Alle havde ondt ved at røre sig.

Hele Gaardens Befolkning var gjerne tilstede ved Kalvevognens Afreise. Karlene hjalp med at spænde for eller saae til med Hænderne i Lommen; Pigerne

stak deres Hoveder frem af Mælkekjælder og Bryghus; vi Børn manglede naturligvis mindst; selv Fader og Moder kom gjerne tilstede og gav Niels, som bredede sig ved Siden af Pudelhunden, de sidste Paalæg og Formaninger.

„Vær nu forsigtig, Niels, og pas godt paa Hestene."

Niels nikkede paa det optaarnede Læs som en Zeus paa sit Olymp.

„Du maa see at naae Ousted, inden det bliver mørkt. De sige, at et Par Slaver er brudt ud."

Niels pegede paa en rusten Sabel uden Skede, som var stukken ned ved Vognfjælen, og nikkede atter. Han hørte ikke til de meget Talende; men eet Spørgsmaal undlod han aldrig, inden Vognen sattes igang: „Er der saa mere, Husbond?" og eet Spørgsmaal glemte Fader heller aldrig at gjøre Moder, inden han gav Tegn til Afreise: „Har du husket stakkels Mariane?" Naar han havde faaet et bekræftende Svar herpaa, hed det: „Kjør saa i Guds Navn!" og afsted skumplede Vognen over den ujævne Brolægning, medens Kalvene brølede, Hanen buldrede, og Pudelen i utidig Tjenstiver sprang gjøende frem og tilbage ovenpaa Læsset. Alle fulgte Vognen med Øinene ned gjennem Ladegaarden og ned ad Alleen, indtil den ved Ledstedet forsvandt ved en Krumning af Veien.

Jeg var altid meget lykkelig, naar jeg kunde faae Lov til at følge Niels paa Vei og kjøre med til Ledstedet. En Dag, efterat de sædvanlige Afskedsceremonier havde fundet Sted, havde jeg opnaaet denne Lykke,

og medens vi Fod for Fod sneglede ned ad Alleen, spurgte jeg:

„Niels, hvem er stakkels Mariane?"

Niels var netop ved at tænde sin Pibe. I Ladegaarden, som laa fuld af Halm, torde ikke røges; saasnart vi kom udenfor den, trak han Fyrtønde, Staal og Sten frem, slog Ild, pustede paa Trøsken i Tonden og holdt den mod den stoppede Pibe. I Mellemrummene mellem Dragene, som sendte mig Røgen lige i Ansigtet og den af Forventning gabende Mund, mumlede han:

„Hun — boer — i — Pile — stræde —."

Da jeg aldrig havde været i Hovedstaden, havde denne Oplysning kun ringe Interesse for mig. Da jeg kjendte Niels og vidste, at han havde sin egen Maade at forklare sig, og at hans Tanker bevægede sig med samme Sindighed som hans Legeme, vogtede jeg mig vel for at afbryde ham og ventede taalmodigt, at han skulde faae Tobakken til at brænde og fortsætte sin Forklaring.

„Det er nogle farlige Trapper derop," vedblev han, forfølgende sin egen Tankegang; „man klyver tilveirs som i et Kirketaarn. Jeg bliver ganske trangbrystet og maa altid betale en Sjouer fire Skilling for at hjælpe mig Smørbotten og Pakkenillikerne derop — — Det forstaaer sig: Husbond giver mig jo Pengene igjen —"

„Men hvem er hun, Niels?" kunde jeg ikke bare mig for at gjentage; „og hvorfor skal der altid sendes Smør og Ost og Mel og saadan Noget ind til

hende? Sidste Jul fik hun ogsaa Pølser og Æbler — det husker jeg godt!“

„Det er en meget pen gammel Kone,“ lød Svaret; „hun byder altid en Snaps og en Bid Brød. Forresten veed jeg ikke, hvem hun er, og hvorfor Husbond alstillens sender Levemaade til hende. Men Maren her i Ledhuset hun har kjendt hende i hendes Ungdom — —“

De trøskede Ledstolper for Enden af Alleen vare Herkulesstøtterne, jeg ikke torde overskride. Udenfor dem bugtede Veien sig over en stor Slette lige til Skoven; der gik Rugmarkens urolige Bølger, og der laa Kløvermarken som et rødt Blomstertæppe, og i en lille Hytte under en gammel Hyld boede Maren, som skulde vogte Ledet. Hun var ikke nær saa vanskelig at faae til at tale som Niels. Af hende har jeg hørt det Meste af efterfølgende Historie.

II.

I det sydvestlige Sjælland gaaer en Fjord ind i Landet. Snart er Kysten flad, og Kornmarker og Enge stryge lige ned til Søen; snart staaer den med gule Lerskrænter med kneisende Skove. Fjorden har kun ringe Brede, og Vandet gaaer smult derinde. Hist og her ligger en Fiskerhytte paa Stranden og inderst i Fjorden Kjøbstaden. Ud imod Havet strækker sig en større Skov, der ligesom det nærliggende Fiskerleie hedder Busnakke. I den Skov er en betydelig Høi, som med en brat Skrænt sænker sig ned i Vandet, og ligeoverfor paa den modsatte Side er en lignende Skrænt; det seer ud, som var Landet revet fra hinanden for at gjøre Plads for Vandet. Paa den anden Side af Fjorden ligger Karby. I gamle Dage boede der en Trold i Busnakkebakke; Nogle sige, han boer der endnu, og at Bakken hver St. Hansnat løftes paa fire gloende Piller, medens Underjordiske, Elverfolk og Andet af det Slags holde Lystighed derinde. Men det er nok ikke saa vist; idetmindste er der Ingen, som selv har seet det, skjøndt der er Folk nok, som har hørt tale derom.

Men at Trolden har boet der i gamle Dage, er sikkert nok; thi dengang man over i Karby vilde bygge en Kirke, blev Busnakketrolden saa vred, at han tog en stor Sten, som laa oppe paa Toppen af Bakken — Hullet, hvor den har ligget, kan endnu sees — og kylede den efter den halvfuldendte Kirke. Den Onde er stærk, men tidt kommer han dog alligevel tilkort. Stenen naaede ikke engang halvveis over Fjorden, men faldt og borede sig med en saadan Kraft i Grunden, at den trykkede Sandet op ved Siden af. Den lille Ø, som herved dannedes, hedder Troldholmen, og i Lavvandet mellem den og Busnakke sees den Dag idag den vældige sorte Sten, som Trolden kastede efter Kirken. Denne blev imidlertid færdig; den kneiser høit paa Bakken med hvide Mure og hvidt Taarn med takkede Gavle, som kan sees langt og tjener til Mærke for de faa Skibe, der søge ind i Fjorden. Løbet gaaer mellem Øen og Karby; hvorimod Vandet paa Busnakkesiden er saa grundet, at kun Baade kunne flyde der. Nedenfor Kirken ligger Landsbyen, og nedenfor denne paa en Odde et teglhængt Hus, der for ikke mange Aar siden opførtes til Bolig for en Toldbetjent. Under de evindelige Krige og forstyrrede Forhold i Begyndelsen af Aarhundredet udvikledes Smugleriet overalt efter en storartet Maalestok. Ogsaa i Danmark blomstrede det, og her paa Kysten dreves det i lang Tid med stor Dristighed. Fiskerne i Karby og i Busnakke vare lige gode om at hjælpe Smuglerne, men saae gjensidigt skjævt til hinanden som Medbeilere til den deraf følgende Fortjeneste. Da nu Toldbetjentens Hus blev bygget, gned Busnakkerne sig i

Hænderne og sagde: „Det have de Karbyer Gavtyve godt af!" Gjenboerne derimod vare nærved at flyve i Flint; Toldbetjenten var dem en Torn i Øiet, og de ønskede af Hjertet: „Gid han sad paa Troldholm!" hvor han efter deres Mening omtrent kunde have det ligesaa godt som paa Bloksbjerg. Den lille Ø i Fjorden ansaaes nemlig som et forhexet Sted, og Ingen satte med sin gode Villie Fødderne paa den.

I Busnakkeskov boede paa den Tid en Skovfoged ved Navn Markus. Hans Bolig laa paa den modsatte Side af Skoven, et lille hvidt Hus med grønne Vinduer, med en Storkerede paa den ene Ende af Taget og et Vindfløi paa den anden. Fløiet forestillede en Jæger, der skjød en springende Hare i en saadan Nærhed, at Hare, Røgen af Bøssepiben og Jæger gik ud i Et. Foran Huset laa en lille Sø; og en Maidag, Skoven stod grøn, saaes Hus og Jæger og Storkerede og de friske Trætoppe ligesaa tydeligt nede i det blikstille Vand som paa Bredden. En ung Pige med en Bylt under Armen krøb over Stænten; hun standsede og saae og blev staaende og faldt i Tanker. Hun foer op ved en Stemme fra Huset, som raabte:

„Halloi! Hvem er du?"

„Jeg er Mariane."

„Hvad for en Mariane?"

„Som er fæstet til Skovfoged Markus."

„Han boer ikke nede i Vandhullet, du gloer paa. Gaa om til Bagsiden af Huset; der er Døren."

Pigen fulgte ikke uden en vis Angst den givne Anvisning. Manden havde talt saa barsk; og neppe

fik hun løftet Klinken paa Husdøren, før en stor Jagthund brød frem og foer bjæffende mod hende. I sin Forskrækkelse slap hun sin Bylt og tog tilbens ind ad Skoven og Hunden efter hende; men strax efter lod en Stemme sig høre, som kaldte hende og Hunden tilbage og talte afvexlende opmuntrende og skjændende:

„Vær ikke bange, min Pige! — Fy, Bekkas, skammer han sig ikke! — Hunden gjør dig ikke noget! — Vil han herum! — Kom du kun, Barn; bryd dig ikke om hans Knurren!"

Den Kaldende var et gammelt Fruentimmer med sølvhvidt Haar. Det laa om hendes rynkede Ansigt saa skinnende som en Sommersky, og ud af hendes blaa Øine talte Godheden selv.

„Saa du er Mariane!" sagde hun og mønstrede Pigen fra Top til Taa. „Du er nok bleven ordenlig forskrækket, først af min Broder og siden af Bekkas? Bryd dig ikke derom. Ingen af dem mener det saa slemt; de knurre nok, men de gjøre Ingen Fortræd. Naar du blot er en god Pige, skulle vi nok komme ud af det." —

De kom fortræffeligt ud af det i Skovfogedhuset. Skovfogden og hans Søster udgjorde hele Familien. De gamle Søskende havde tidligere tjent paa Herregaarden, den Ene som Tjener, den Anden som Kammerpige. Til Løn for lang og tro Tjeneste var Markus bleven Skovfoged, og efter Herskabets Død var Søsteren taget i Huset til ham. Hun havde under Opholdet paa Gaarden faaet et mere poleret Væsen og lært mere, end Bønderbørn ellers lærte; hun havde ogsaa ombyttet Almuedragten med Kjøbstaddragten, og

den gamle altid pene og pilne Pige kaldtes af Omegnens Folk med et Udtryk af Agtelse Jomfru Regine. Broderen syntes ved første Øiekast en fuldstændig Modsætning. Han var ligesaa barsk og brummende, som hun var mild og venlig; men under det ru Ydre slog det samme gode Hjerte: han var kun bange for at vise det. Han var sat til at passe paa Skoven; der var baade Krybskytter og Brændetyve, og der var en Mængde Arbeidere at see efter. For at sætte sig i Respekt, mente Markus, at man „maatte vende det Laadne ud og vise Tænder"; og han var efterhaanden bleven saa vant til at „vende det Laadne ud", at han brummede til Alt. Men han mente ikke noget med det, som Søsteren sagde; han var ligesom Bekkas, der ogsaa gjerne tog paa Vei over ingenting. Mariane havde ikke været mange Dage i Huset, før Hunden fulgte hende hvor hun gik og stod og slikkede hendes Haand. „Det er et godt Tegn," sagde Jomfru Regine; „Dyrene forstaae sig paa Mennesker; de holde sig kun til dem, man kan lide paa."

Mariane var et forældreløst Barn, der havde døiet ondt og ikke havde lært meget; men de tre Aar, hun var i Skovfogdens Hus, var hende en god Skole. Jomfru Regine var en flink Husmoder, og hun mente, at det ikke var nok at sørge for Legemet alene. Naar Dagens Arbeide var endt og Aftensmaden taget af Bordet, satte Regine sin Rok hen i Krogen og tog en gammel Spændebibel ned fra Hylden over Chatollet; Næsebrillerne kom frem af Sykurven, og hun gav sig til at læse. Hun læste høit, Mariane hørte efter, mangt et godt Frø faldt i hendes Sjæl, og det

faldt hverken paa Klippegrund eller mellem Torne og Tidsler; det faldt i uopdyrket Jord; det laa nogen Tid før det spirede; men snart bleve disse Aftentimer hende de kjæreste. Hun saae Verden i et nyt Lys; der gik et Solblink gjennem Livet, og hun følte sig lykkelig.

Om Aftenen gjorde Markus i Reglen en Rundaf i Skoven. Naar han kom hjem og traf Søsteren ved Læsningen, brummede han: „Mig synes, det kunde være nok med den Præken, vi faae om Søndagen.“ Men alligevel traadte han sagte for ikke at forstyrre, og naar han havde faaet stoppet sin Pibe, sad han i Kakkelovnskrogen saa stille som en Mus og hørte efter. Han sagde rigtignok, „at hun var god til at læse Folk isøvn;“ men at han ikke sov, mærkede Mariane snart.

Engang læste Regine Beretningen om den forlorne Søn. Da hun kom til det Sted, hvor Hjemkomsten omtales, blev hendes Stemme utydelig; Mariane havde ondt ved at forstaae Ordene. Pigen saae op fra sit Arbeide og bemærkede, at hendes Madmoder gjorde sig Umage for at holde sine Taarer tilbage; lidt efter standsede hun Læsningen og trykkede Lommetørklædet mod Øine. Hun drog et Suk, og henne fra Kakkelovnen lød ligesom et Ekko. Mariane saae forundret fra den Ene til Anden. Da Søsteren ikke fortsatte, brummede Markus:

„Du kjører nok fast midt i det.“

„Jeg kom til at tænke paa —“ stammede hun.

„Jeg veed nok, hvad du tænker paa.“

„Om han nu ikke skulde være død?!“

„Død eller ikke! Det gaaer ikke, som Præsten præker. Der skal hverken slagtes Fedekalv eller gjøres Gilde. Af Hundepidsken skulde han have —"

„Markus," afbrød hun bedende.

„Af Hundepidsken —"

„Det gjorde du ikke. Det nænnede du ikke!"

„Jeg ikke?" brølte Markus, hvem Beskyldning for Blødhjertethed var en af de mest saarende. „Havde jeg blot den Knægt, jeg skulde —" For at vise, hvad han skulde, foer han op og rev Hundepidsken ned fra Væggen. Formodenlig havde Bekkas i sine unge Dage gjort Bekjendtskab med dens tunge Snært; thi saasnart den saae Pidsken, krøb den med et ynkeligt Hyl ind under Sengen, og i samme Øieblik var Skovfogdens Vrede afvæbnet. „Bekkas, gamle Dreng, det var jo ikke dig, jeg mente," forsikkrede han med sin blideste Stemme; og da Hunden beroliget kom frem af sit Skjul og ellevild af Glæde glemte sin Alder, satte Forbenene paa sin Herres Skulder og slikkede ham, tog den barske Skovfoged mod dens Kys saa lykkelig som en Elsker mod den forsonede Elskerindes.

Den Aften skiltes man mod Sædvane forstemt. Talen kom aldrig senere tilbage paa „den forlorne Søn", og Mariane vidste ikke, hvad hun skulde troe om den hende ubekjendte Begivenhed, der syntes at sætte de gamle Søskende i saa megen Bevægelse. Hun glemte snart, hvad der var forefaldet, og ikke længe efter fik hun andet at tænke paa. En Dag hen paa Foraaret, da hun var ved sit Arbeide i Kjøkkenet, spurgte hendes Madmoder pludseligt:

„Hvor gammel er du nu, Mariane?"

„Jeg bliver nitten Aar til Mikkelsdag.“

„Nitten!“ udbrød hun; „og du var femten, da du kom hertil! Herregud, hvor er dog den Tid bleven af!“

Jomfru Regine saae dybsindig i den boblende Gryde og rørte om i den med Sleven, som om hun søgte de forsvundne Aar paa Bunden, og imidlertid sagde hun:

„Dengang var du ikke andet end et Barn, og Arbeide kjendte du ikke meget til; nu har du voxet dig stor og — —“ Jomfru Regine havde nær sagt „smuk“. Det kunde hun godt have sagt uden at træde Sandheden for nær. Havde Mariane seet op fra sit Arbeide ved Vasken til den trekantede Speilstump, som var stillet op paa Vinduessprossen, vilde hun ogsaa have seet det; men hun havde saa travlt med at skruppe sine Bøtter, at hun hverken tænkte paa Speil eller andet. Regine mente, at sligt behøver man ikke at fortælle Folk; hun rømmede sig og vedblev: „Dit Arbeide forstaaer du ogsaa, og nu maa vi see at faae en Tjeneste til dig.“

„En Tjeneste til mig!“ udbrød Pigen ganske forskrækket. „Vil I da ikke have mig længer? Er I vred paa mig?“

Jomfru Regine trøstede, at hun var ikke vred, at hun ikke var kjed af hende, og at hun kun for Marianes egen Skyld vilde skilles fra hende. I Skovfogedhuset var ikke Arbeide for en voxen Pige; der kunde man nøies med en Tøs, som man havde for Føden og Klæderne; men Mariane var stor og stærk

og kunde faae bedre Løn andensteds. Hendes Madmoder vilde tænke paa at skaffe hende en Tjeneste.

„I veed bedre, hvad der tjener mig til Gavn," sagde Pigen resigneret; men Øielaaget havde ondt ved at holde paa Graaden, som samledes under det, og Haanden med Karskruppen maatte op til Kinden for med Bagen at tørre en Taare bort. Mariane var slet ikke glad den Dag. Medens de to Gamle efter Middagen fik sig en Lur, tog hun sit Strikketøi og gik ind i Skoven. Bekkas fulgte; den var hendes uadskillelige Ledsager. De havde mangen god Gang vandret den Vei sammen; tidt havde de tilbagelagt den løbende i Leg med hinanden, indtil Mariane var ganske forpustet, og Tungen hang den tykke Bekkas langt ud af Halsen; tidt havde hun vandret den syngende, medens Bekkas paa egen Haand anstillede en Undersøgelse af Krattet og, naar den havde fundet Sporet af Haren, snart lod sin Stemme høre dybt inde i Skoven, snart med Næsen i Jorden foer tvers over Veien uden at bekymre sig om Pigens Tilraab. Idag var ikke Tale hverken om Leg eller Sang eller Jagen; Mariane gik alvorlig med sit Strikketøi, og smittet af hendes Alvor sjokkede Hunden bagefter.

Veien er ikke andet end to Hjulspor for Vogne, som hente Brænde i Skoven; udenom en Mose og nedenom en Bakke, ud og ind gaaer den, indtil den pludseligt standser, hvor Landet staaer med en brat Skrænt ned til Søen. Foran ligger Havet og Indløbet til Fjorden med Troldholmen og paa den modsatte Side Karby Kirke. Solen skinnede, Havfladen glittrede, Kirken stod saa hvid, som var Murmesteren

lige bleven færdig med sit Arbeide, og oppe paa Høien hang en mægtig Bøgegren mod Jorden og dannede et luftigt Telt, hvor Mariane kunde sidde og see paa det Hele. Det var saa smukt, at hun glemte at arbeide, lod Hænderne synke i Skjødet og gav sig til at drømme.

Medens hun sad saaledes, gav det et Plump i Søen som af en Sten, der rullede ned; lidt efter rasledet det i Brombærrankerne, som hang ud over Skrænten, og Hovedet af et Menneske kom tilsyne over Bakkekanten. Pigen gav et Skrig og sprang op. I næste Øieblik stod en Mand foran hende.

„Hvad sidder du og lurer efter!“ raabte han barsk.

„Jeg lurer ikke,“ forsikkrede hun.

„Det vilde heller ikke bekomme dig vel,“ sagde han.

Han var klædt som Sømand, stærkt brunet af Solen, og betragtede Pigen med et saa gjennemtrængende Blik, at hun blev angst og bange og ønskede sig mange Mile bort. Saaledes som den solbrændte Mand med det buskede Skjæg saae ud, havde hun tænkt sig en Røverkaptain, naar hun læste om en saadan Helt i en af de faa Historiebøger, som fandtes i Skovfogedhuset. Hun slog Øinene til Jorden og vovede ikke at see op. Medens hun stod saaledes, foregik der en Forandring med hans Ansigt; det strenge Udtryk forsvandt, og i hans Øie, der uafladeligt hvilede paa hende, stod tydeligt at læse: „Hvor du er smuk!“ Hun saae det ikke, hun vovede ikke at see op; hendes skottende Blik fulgte Bekkas, som knurrende havde reist sig. Hunden gik rundt om den Fremmede og snusede

til ham; paa engang udstødte den et Glædeshyl og sprang op ad ham. Han frigjorde sig for dens Kjærtegn og sagde smilende:

„Du er nok bange for mig, min Pige!"

„Nei, nu ikke mere!" sagde hun tillidsfuldt.

„Ikke mere? Men før?"

„Da I stak Hovedet frem mellem Buskene, blev jeg saa forskrækket; thi her pleier aldrig at være noget Menneske. Men nu seer jeg, at I ikke tænker paa Ondt."

„Og hvoraf seer du det?"

„Bekkas tager imod jer, som var I en gammel Bekjendt."

„Bekkas? — Naa! — Er din Hund saadan en Hexemester, at den kan læse Folks Tanker?"

„Dyrene forstaae sig paa Menneskene, siger Jomfru Regine," lød Svaret.

„Jomfru Regine!" udbrød den Fremmede overrasket. „Kjender du hende? — Hvem er hun?" rettede han sig.

Han behøvede ikke at gjøre mange Spørgsmaal. I Tillid til sin Madmoders Visdom følte Mariane sig fuldkommen beroliget. Den Fremmede havde taget Plads paa en Stub, Bekkas lagde sit Hoved paa hans Knæ, og han klappede det, medens han hørte paa hendes Passiar. Hun havde ikke Noget at skjule. Da han spurgte om hendes Opholdssted og hendes Forhold, fortalte hun Alt: om de Gamle i Skovfogedhuset, der havde været saa gode imod hende; om sig selv — ja endog den forestaaende Forandring i hendes Stilling undlod hun ikke at berette. Derved kom

Tankerne tilbage paa det, som tyngede og som havde sat en Stopper for Sangen idag, og Taarerne traadte hende i Øinene.

Havde hun været en bedre Jagttager, vilde hun have lagt Mærke til, at der under hendes Fortælling foregik bestandige Forandringer med Manden. Snart sad han stirrende hen for sig som efter fjerne Erindringer; snart holdt han Haanden for Øinene, som var der Noget, han ikke vilde see; og engang undslap ham endog et dæmpet Suk. Men da hun var færdig, sprang han op med en Mine som En, der ryster paatrængende Tankers Byrde af sig og sagde lystigt:

„Og fordi hun skal bort fra Jomfru Regines Skjørt, er min lille Putte bedrøvet!" Han strøg hende med Haanden under Hagen. „Det er aldrig værdt at sørge for den Dag imorgen! Hver Dag har nok af sin Plage. Men hver Dag har ogsaa en Smule Glæde, og den maa man passe paa at gribe!" Han slog Armen om hendes Liv og trykkede hende et Kys paa Munden. — „Igjen Taarer? Blev vi vred? — Narrestreger, Barn! — Du behøver ikke saaledes at visske den lille Mund; den tager ingen Skade af det — — Spørg Bekkas, den kloge Hund! Den har ikke bestilt andet end kysse min Haand i al den Tid, vi have siddet her. Naa! Ere vi gode Venner igjen?"

Hun syntes rigtignok, at hun egenlig burde være vred; men der var en Overgivenhed i hans Maade at tale, saa hun tiltrods for Vreden havde ondt ved at tilbageholde et Smil.

„Det kan jeg lide!“ raabte han. „Det klæder meget bedre end de to smaae Vandrender, der hænge ned ad Kinderne. Dem viske vi væk,“ vedblev han, trak et Silketørklæde op af Trøielommen og lod Gjerning følge Ord; „give smukt Haanden og sige Farvel.“

„Farvel,“ gjentog hun mekanisk.

„Farvel! Gud veed, naar vi To sees igjen! Og hør min Pige — — Hvad hedder du?“

„Mariane.“

„Hør Mariane! Du skal ikke tale om, at du har truffet mig her i Skoven. Hører du! Ikke til noget Menneske — det kunde bringe mig i Forlegenhed — Lover du mig det?“

Hun nikkede med Hovedet.

„For en Sikkerheds Skyld er det bedst at sætte Toldsegl paa den lille Sladdertaske af Mund, at den ikke skal losse forbudne Varer.“ Atter brændte et Kys paa hendes Læber; hun vilde skrige, men kunde ikke; langt, knugende var hans Favnetag; da hun atter følte sig fri, var han borte; pludseligt som han var kommen, var han borte; Krattets Grene bevægede sig endnu, en Sten raslede ned ad Skrænten og plumpede i Vandet, og Alt var stille.

Pigen stod, som vaagnede hun op af en Drøm. Det Hele forekom hende saa eventyrligt, at hun havde ondt ved at troe, det kunde være Andet; men da hun saae ud over Havet, saae hun en Baad med en Mand, som svingede sin Hat; og da hun vendte sig om, laa i Græsset et rødt Silketørklæde med gul

Kant. Med blussende Kinder stak hun det ind paa sit Bryst, og da hun kom hjem, bøiede hun sig over en fyldt Vandballie, som stod ved Brønden, for at forvisse sig om, at hendes Ansigt ikke røbede Noget. Saa først traadte hun ind i Huset.

III.

Skovfogdens Søster interessèrede sig levende for den unge Pige, som havde udviklet sig under hendes Øine; hun tænkte frem og tilbage paa, hvad der kunde være til hendes Bedste; og da hun havde lagt Mærke til, at Mariane havde godt Greb paa Haandarbeide, mente hun, at hun burde lære at sye Skræddersyning. „En dygtig Syerske kan altid tjene sit Brød og er mere uafhængig end et Tyende," sagde hun. Regine havde en Bekjendt i Kjøbstaden, som syede for Folk; hende vilde hun tale med. Mariane sagde Ja og Amen til Alt, hvad Madmoderen vilde; hun stod ene i Verden og havde ingen Anden at holde sig til. Naar Efteraaret kom, skulde Mariane forlade Skovfogdens og tage ind til Kjøbstaden til Madam Jensen, Symadamen, blev det besluttet.

Efteraaret kom, Afskedstimen slog; den faldt tung baade for den Gamle og den Unge. Mariane græd, som skulde hun forlade et Hjem, og Jomfru Regine gav gode Raad og formanede, som sendte hun et Barn ud i Verden, og under alt dette kom Snippen af det rødtærnede Forklæde til Øinene. Markus brummede

noget om, „at hun jo var en fornuftig Pige og intet Svøbelsesbarn“ — „Alt til hendes eget Bedste“ — „Fruentimmer altid saaledes“ — „Lave Regnveir for Ingenting“ —. Bekkas følte ogsaa, der var noget iveien. Den hang med Ørerne, vimsede forlegen med sin Stump Hale og trippede om snart til den Ene snart til den Anden, som om den havde noget at meddele; men Ingen havde Tid at bekymre sig om den; hver havde nok i sine egne Tanker. Markus reiste sig og gik ud; Hunden vilde smutte med ud af Døren, men fik et Spark for sin Uleilighed; og Fruentimmerne bleve ene, ivrigt beskjæftigede med at bringe Marianes Bylt iorden — den var ikke større, end at hun med Lethed kunde bære den. Hun maatte skynde sig at blive færdig, at hun kunde naae Byen inden Mørket.

„Ikke færdig endnu!“ brummede den tilbagevendende Skovfoged. „Skal det da aldrig faae Ende? Klokken er over fem.“

Pigen foer op og sagde sin Madmoder det sidste Farvel, og denne reiste sig for at følge hende til Døren. Udenfor holdt Enspændervognen med den stivbenede Graa, Markus' Øiesten; han gik tidt selv mangt et Skridt for at spare den Graa.

„Skal du ud at kjøre, Broder?“ spurgte Regine.

„Pigen kan da ikke ligge paa Landeveien om Natten,“ brummede han. „Det er jo snart blevet mørkt over al den Passiar. Op, Mariane! Smid Tøiet bag i — — Saa, saa! Nu er det nok med de Historier“ — —. Bekkas fik et Rap, fordi den sprang op og kyssede den Graa paa Mulen; den Graa fik et Rap, og afsted rullede Vognen udenom

den lille Skovsø, i hvis blanke Vand stod et Billed af Huset med de grønne Vinduer, med Storkereden og Jægeren, som skyder Haren. I Vinduet stod Jomfru Regine og viftede til Affked, og ved Gavlen stod Bekkas slukøret, som havde den stor Lyst til at følge med Vognen. Men Billedet var ikke indfattet af Vaarens lysegrønne Ramme. Efteraaret havde brunet Bladene, Trækronerne vare gjennemsigtige, og paa Søen drev det faldne Løv hjemløs omkring. — Nu var ogsaa Mariane hjemløs, og Livets Hav er ikke saa stille som en Skovsø.

Madam Jensen, Symadamen, havde udstrakte Forbindelser. Hun var ikke alene de gamle Modejournalers ufeilbare Fortolker i Kjøbstaden, hendes Magt naaede milevidt ud til Herregaarde og Præstegaarde; naar en landlig Skjønhed skulde have sig en ny Klædning, var det ikke rigtigt, medmindre den udgik fra Madam Jensens konstforstandige Hænder. Foruden Modesager besørgede hun ogsaa Linned- og anden Syning; fra mange Steder gjordes der Krav paa hendes Hjælp; men da Madamen beskedent erklærede, „at hun dog ikke var mere end et Menneske“ og ikke kunde være „her og der og allevegne“, maatte hun som oftest hos udenbyes Kunder lade sig repræsentere af en dygtig Medhjælperske. Mariane overgik snart de andre unge Piger, som arbeidede i Madamens Værksted, og sendtes ikke sjeldent ud paa Landet til Herregaarde og Præstegaarde, hvor hun undertiden opholdtes flere Uger ved det i lang Tid opsamlede Arbeide. Paa denne Maade blev hun bekjendt paa den gamle Gaard.

Symadamen havde klogeligt sit Værksted indrettet saaledes, at dets Vinduer ikke vendte mod Gaden — „Saa skulle de sidde og glane efter enhver Ting!" sagde hun — men ud til en lille Gaard og Have, som ved et Plankeværk skiltes fra Naboens Gaard og Have. Hun holdt ikke af, at der taltes ved Arbeidet — „Naar Munden gaaer, hviler Haanden," sagde hun. Men skjøndt Munden unegtelig ogsaa maa bruges, naar man skal synge, havde hun ikke noget imod, at de unge Piger, som arbeidede hos hende, sang. Tvertimod opfordrede hun endog dertil — „Sang letter Arbeidet," sagde hun; og saa sang hun og Syerskerne enten enkeltvis eller i Kor: „Fryd dig ved Livet" — „Der var en Tid, da jeg var meget lille" — „Gid du var min!" og andre oplivende Melodier; og kun naar Madamen gik ud, turde Pigerne stikke Hovederne sammen og meddele hinanden, hvad der laa dem paa Hjerte og hvad Nyt, de havde hørt i Byen. Medens Mariane havde arbeidet ude paa Landet i længere Tid, var der indtruffet noget meget Interessant: „Der var kommen en Fremmed" — — Længer kom Fortælleren ikke; Madamen traadte atter ind; Alles Hænder fik dobbelt travlt, Alles Stemmer kvidbrede „Fryd dig ved Livet", og Mariane fik Intet at vide.

Ved Siden af Madam Jensen boede derimod En, som vidste Besked; det var Madam Skov, Kogekonen. Ligesaa uundværlig den Første var for Pynten, ligesaa uundværlig var den Sidste for Kjøkkenet. Der var ikke den mindste festlige Sammenkomst, hverken Bryllup, Barsel eller Begravelse, uden at Madam Skov var

med — i Kjøkkenet naturligvis; men Kjøkkenet er ikke det daarligste Sted at samle Nyheder. Hun havde sin Gang i alle Huse og var en Kone, som forstod at bruge baade Øine og Øren. Ikke Meget blev skjult for hende. „Naar jeg vilde tale,“ havde hun oftere sagt til Naboersken under deres fortrolige Passiar over Plankeværket; „saa kunde jeg rigtignok fortælle! Men Vorherre bevare min Mund! I min Stilling seer og hører man saa meget; men min Regel har altid været Tand for Tunge!“

Men i sin Stilling havde Madam Skov ogsaa maattet sætte Smag paa saa meget, baade Koldt og Varmt, Sødt og Surt, at den Perlerække, som engang maaskee havde været indfattet i Læbernes Rubin, var aldeles forsvunden, og at der kun var en eneste rystende sort Stump tilbage. Den syntes ikke at have Kraft til at holde paa Tungen. Saameget er idetmindste vist, at om Taushed end var Madam Skovs Regel, saa var det en Regel med saa mange Undtagelser, at der ikke hændtes det Allerringeste, undtagen at Madam Skov strax maatte bringe Madam Jensen Underretning derom.

Efter Kogekonens Mening var den Fremmede, som for en Maanedstid siden var kommen til Byen, fra Amerika. — „Det seer man da ogsaa med et halvt Øie,“ sagde hun; „han ligner mere en Morian end et rigtigt Menneske, saa brun han er og med de skinnende hvide Tænder. — Uf! Jeg gad nok vidst, om han ogsaa har spist Mennesker — — For saadan noget er de nok ikke bange for derovre!“

„Men han taler jo Dansk ligesom En af os," indvendte Naboersken.

„Aah! Det er med de Folk ligesom med Pappegøierne," sagde Kogekonen. „De tale ogsaa alle Slags Sprog. Kjøbmand Christensens, det ækle Dyr, det siger saamænd „Hold Kjæft" trods nogen Holmens Matros, saasnart man aabner Munden!"

Den Fremmede havde Anbefalingsbreve med til forskjellige Handlende og blev modtaget med største Forekommenhed. Han var tiltrods for Madam Skovs Mistanke om hans Menneskeæderi en smuk Mand; Penge syntes han at have nok af; og denne magiske Nøgle aabnede ham Adgang ikke alene til Kjøbmændenes Kreds, men ogsaa til Embedsstanden; ja selv paa flere Herregaarde i Omegnen var han en velseet Gjæst. Forresten boede han ikke stadigt i Byen; han reiste meget, forsvandt pludseligt og kom ligesaa pludseligt igjen — Han havde ogsaa Forretninger i andre Byer, sagdes der. I Øieblikket var han atter borte, men han ventedes tilbage til den forestaaende Fugleskydning, som han havde lovet at deltage i. „Naturligvis!" tilføiede Kogekonen. „Intet er godt, uden at han er med! Det er nu saa hedt og saa fedt med denne Master Richard, som de kalde ham, at Folk ikke veed Alt, hvad de ville gjøre. Tænk Dem blot Madam Christensen! Hun siger til mig forgangen: „Naa, lille Skov, siger hun" — naar Folk ville have Tjenester af En, saa er man altid lille og rar — „Naa, lille Skov, siger hun; nu maa De rigtig vise Dem ved Fugleskydningen og lave os nogle amerikanske Retter."

Men De kan troe, jeg svarede hende. „Nei Madam!“ sagde jeg. „Jeg laver ikke Andet, end hvad jeg er vant til. Er det ikke godt nok, saa maa han virkelig reise hjem og spise sine Skruptudser og Snegle og Frøer.“ — For saadant Roderi leve de af derovre!“

IV.

Dagen til Fugleskydningen kom. Der var ikke større Fest i Byen end den. Kjøbmanden havde ikke Tid at passe sin Bod og Embedsmanden ikke Tid til at passe sit Kontoir; Forretningerne maatte hvile, og Glæden var uindskrænket Herskerinde. Det var en deilig Midsommerdag. Tidligt om Morgenen drog et Musikkorps gjennem Gaderne og vækkede Syvsoverne til den glade Bevidsthed om den forestaaende Fest; op ad Formiddagen samledes Skytterne paa Torvet, enhver dekoreret med et grønt Baand med en Sølvfugl i Knaphullet, og Fuglekongen fra ifjor med et bredt broderet Baand over Brystet. Med Musik foran og Fuglekongen i Spidsen gik det ned ad Gaden, afsted til Skoven.

Stedet, hvor Fugleskydningen holdes, ligger omtrent en Fjerdingvei fra Byen. Gjennem Skoven løber en Aa, som foran Byens Port udmunder i Fjorden; ad den befordres Brændet med Pramme til Byen og Havnen. Men Fugleskydningsdagen har Prammen andet at bestille end at seile med Favnestykker. Den er feiet og pudset, pyntet med grønne Grene og med

Flag; i Forstavnen staaer som en straalende Gallionsfigur Byens Borgermester i karmoisinrød Kjole med Merskumspibe i Munden; agter ved Roret staaer Toldinspekteuren — han har i sine unge Dage været Søofficer — Fartøiet fyldes med Skytterne, og afsted gaaer det op ad Aaen, saa stærkt en stivbenet Hest kan trække mod Strømmen. Aakanden dukker, og Sivene bukker, Vandet pladsker mellem Rødderne af Ellestubben og Grenene af Piletræet, som hænge ned i det; Vinduer og Luger i Vandmøllen ere fyldte med nysgjerrige Tilskuere; og endelig slaaer Bøgeskoven sin kølige Skygge om Aa og Pram og Skytter, der modtages med Kanonsalut og stige iland ved Teltet med det vaiende Flag, hvor Madam Skovs Frokost venter. Snedkeren har lavet en Fugl, som har baade Næb og Kløer — naturligvis forgyldte, og den gaaer det ud over med mægtige Stangrifler, hvis Skud vække Skovens Ekko. Opstaaer der Strid om en Gevinst, maa den afgjøres ved Skiven; og naar Skydningen er endt, og Prammen om Eftermiddagen har bragt en Ladning af lyse Kjoler, lette Fødder og forventningsfuldt bankende Hjerter, saa gaaer Dandsen lystigt i Lunden paa en bræddebelagt Plads, omgiven af Lygter og Blus. — Fugleskydningen er rigtignok en Fest som ingen anden! Folk, der ikke ere saa lykkelige at kunne deltage i selve Festen, møde som Tilskuere; næsten hele Byen møder, og ikke Faa komme ind fra Landet for at tage deres Del af Glæden.

Skovfogden fra Busnakke var en sikker Mand ved Fugleskydningen; han forsømte den aldrig. Da han kom ind til Byen med sin Søster, opsøgte han

Mariane, og Glæden ved Gjensynet var gjensidig. Symadamen gav Pigen det bedste Vidnesbyrd; Jomfru Regine var henrykt, og Markus lagde sin Tilfredshed for Dagen ved at brumme, „at det var godt, der dog var Noget, hun duede til.“ Da Mariane havde faaet sine Søndagsklæder paa, fulgte hun med sin gamle Husbond og Madmoder ud i Skoven.

„Og hvor smuk hun er bleven!“ hviskede Regine til Broderen.

„Pyh! Kun Ræven gjælder for Bælgens Skyld,“ brummede han.

Saasnart de kom ud af Porten, kunde de høre Skydningen.

„Det er ikke andet end Stangrifler,“ sagde han; „dem kan enhver Klodrian skyde med. Den Ene skyder løs, den Anden skyder ned; at plaffe til en Fugl er omtrent ligesaa godt, som at rasle om Gevinsterne. Nei, lad dem komme til de smaae Rifler og Skiverne; der skal man kjende Skytten.“

Inden de naaede Skoven, lød Skudene anderledes: Knaldet var svagere, men Kuglens Hvislen skarpere.

„Skynd jer,“ udbrød Markus; „de have begyndt at stikke til Skiven!“ Han var som en gammel Stridshest, der hører Trompeten. Han ilede afsted, saa Fruentimmerne havde ondt ved at følge med, og borede sig ind i Hoben, der havde samlet sig om Skydeteltet og den afstukne Bane.

„Hurra! Stikket ud!“ raabte han, da Manden ved Skiven viste, at den lykkelige Skytte, som skjultes

af Teltet, havde sat sin Kugle lige i Centrum. Det næste Skud havde samme Resultat.

„Det var som Pokker!" udbrød han. „To Gange i Træk! Den Karl er ingen Sinke. Jeg gad dog vide, hvem det er," vedblev han og trængte sig frem for at kige ind i Teltaabningen. Idet han fik Øie paa Skytten, skødes Stikket ud for tredie Gang. Musiken blæste en Fanfare, Folk raabte Hurra; Kampen var afgjort, den havde staaet om Kongevinsten, og Amerikaneren var Fuglekonge. Markus raabte ikke; han stod som naglet til Pletten, med aaben Mund og stirrende Øine. Ved Siden af ham lød et dæmpet Skrig; han vendte sig pludseligt og greb Søsterens Haand.

„Markus! Kristian!" stønnede hun. „Det var ham!"

„Jeg har før seet ham gjøre det Skud!" sagde han.

„O Gud ske Lov! Saa lever han endnu! Hvilken Glæde atter at see ham — Kom!"

„Stille," sagde Skovfogden og holdt Søsteren tilbage, der stræbte at trænge sig frem gjennem Klyngen, som omgav den lykkelige Skytte. „Ikke et Skridt nærmere. Seer du ikke, hvor travlt han har med at trykke sine fine Venners Hænder? Efter alle de blode Haandtryk er en gammel barket Næve som min et slemt Rivejern; den kunde rippe Erindringer op, som han maaskee helst vil glemme."

„Nei, nei! Kristian har ikke glemt os!"

„Vi faae at see! Har han ikke glemt os, finder han vel Veien til vor Dør. Her bliver jeg intet Øieblik længer."

Det var ikke Markus' sædvanlige Brummen, som hun saa godt kjendte, og som intet havde at betyde; der var en undertrykt Vrede i Ord og Mine, som han gjorde sig Umage for at beherske. Regine vovede ikke at sige ham imod, fulgte med ud af Trængslen tilbage til Byen, hvilken de naaede uden at have vexlet ti Ord. Gaderne vare tomme; fra Kjøbmandens Gaard, hvor Vognen var sat ind, vare Alle i Skoven undtagen en Dreng, som skulde see efter Boden, og Pigen, som skulde passe Kjælderstuen. Begge fik sig en Lur; Markus maatte selv sørge for at faae Vognen frem og lægge Seletøiet paa den Graa. Mariane var fulgt taus efter de gamle Søskende. Regine kastede sig paa en Bænk i Porten og lænede Hovedet mod Muren.

„Er I syg, Jomfru Regine? Kan jeg ikke hjælpe jer?" spurgte Pigen deltagende.

Regine saae op.

„Er det dig, min Pige! Jeg havde jo rent glemt dig! — Ak nei; syg er jeg ikke, men — — Sæt dig her; jeg vil fortælle dig Noget. Naar der hviler en tung Byrde paa En, gjør det godt at meddele sig. Idag, efterat jeg atter har seet ham, tvinger den stærkere end ellers."

Da Pigen havde taget Plads ved Siden af hende, vedblev hun:

„Jeg har aldrig før talt til dig om den Sag; thi Markus holder ikke af, at den kommer paa Tale. Vi havde en Broder — han er død for mange Aar siden — han kom i Ulykke, en stor Ulykke. Han var ikke, som han burde være, og det gik ham ilde —

Forstaaer du? — Vorherre træffer Synderen, den Ene hisset og den Anden her, men han træffer ham — Ak ja! Han døde og efterlod sig en Søn, der var for ung til at have noget Begreb om Faderens Ulykke. Ingen var ham nærmere end Markus og jeg. Vi vare dengang nylig kommet til at boe i Skoven, vi tog Drengen til os, og vi opdrog ham, saa godt vi to halvgamle, enlige Mennesker kunde. Vi holdt af ham, som kunde han have været vor egen, og vi talte aldrig til ham om Faderen — — Han var død; der var groet Græs over Graven; og hvad ikke er godt, nytter det ikke at minde om."

„Kristian var en deilig Dreng. Han voxte op og blev stor og stærk; sort Haar havde han efter Moderen og et Par store blaa klare Øine — naar han saae paa En med de Øine, kunde man ikke være vred paa ham, om man ogsaa vilde. Han var ikke ond — nei, ond var han ikke," gjentog Jomfru Regine, som om hun frygtede en Indvending; „men vild var han. Ingen Trætop var ham for høi, naar det gjaldt om at hente en Fuglerede ned, og han kunde hitte paa alslags Galskab. Markus skjændte tidt, og jeg græd tidt; men rigtig vred paa ham kunde man ikke blive. Vi gjorde vort Bedste for at gjøre ham til et retskaffent Menneske, og det vilde ogsaa nok være lykkedes, om Troldholmen ikke havde været —"

„Troldholm?" gjentog Pigen spørgende.

„Den lille Ø ude i Fjorden," forklarede Regine. „Du har vel nok hørt, hvad Folk fortælle om Trolden i Busnakkebakke og Karby Kirke og den store Sten, han slængte efter den. Det er sagtens ikke

andet end Snak; men alligevel har Folk det Ord: „af Troldholm kommer intet Godt", og det har kun vist sig altfor sandt. Ingen bryder sig om Øen, hverken de i Karby eller de i Busnakke. I gamle Dage skal der have ligget en Borg derude, og fra den hidrører den lille Bakke midtpaa; men i umindelige Tider har der aldrig boet andet derovre end Maager og Viber. Paa den Tid, Kristian gik til Præsten, forærede Markus ham en Bøsse. Drengen var lyksalig derover, og Markus var stolt af ham; han sagde, han havde aldrig seet Mage til Haandelag og sikkert Øie: naar han satte en Kridtprik paa en Træstamme, skød Drengen Prikken ud. Han torde ikke skyde i Skoven; men nede ved Stranden havde han Lov at øve sig paa Maager og andre Fugle. De maatte undgjælde. Tidt kom han slæbende hjem med et helt Læs. Jeg holdt ikke af, at han dræbte de mange stakkels Skabninger, som ikke kunde bruges til noget; men min Broder tog ham i Forsvar — Vildt var til for Jægerens Skyld, sagde han; var det ikke Meningen, havde Vorherre ikke behøvet at gjøre sig den Uleilighed at skabe det. Maagedun var desuden ligesaa godt til Dynefyld som Gaasedun, sagde han; men det forstaaer han sig ikke paa; de tabe aldrig deres stramme Lugt."

„En Dag kom Kristian styrtende aandepustende og raabte:

„Farbroder! Det brænder paa Troldholm!"

„Snak!" siger Markus; „hvad skulde der brænde?"

„Det veed jeg ikke. Men at det brænder er sikkert og vist; jeg saae tydeligt, at der stod Røg op bag Borgvolden. Havde det ikke været Høivande

idag, skulde jeg nok have soppet*) derover og seet, hvad det var."

„Det Sopperi lader du værsgod være med," sagde jeg; „Bunden er usikker."

„Pyt! Det har jeg gjort saa tidt," sagde han. — Der var ikke den Ting, han var bange for at prøve paa.

„Markus gik ned til Stranden for at see, hvad der var paafærde. — Jo ganske rigtigt! der stod Røg op fra Troldholm. Længe varede det ikke, før vi fik at vide, hvad det havde at betyde. Ovre i Karby var en daarlig Person, som hed Mikkel Bendix. De kaldte ham ogsaa lange Mikkel eller Mikkel Malene efter Moderen — Faderen, var der Ingen, som kjendte. Som Dreng havde han ikke gjort andet end Skarnsstykker; da han var bleven voxen, maatte han „tjene Kongen" først paa den ene og saa paa den anden Maade**); efter den Tid drev han om med alskens Pak, og nu var han endelig kommen tilbage til Hjemmet. I Karby vilde de ikke have noget at bestille med ham; derfor drog han over til Troldholm, byggede sig en Hytte og indkvarterede sig der med et Fruentimmer, som han kaldte sin Kone, og en Tøs, der omtrent kunde være paa Alder med Kristian."

„Fra hans Hytte kom Røgen. Markus forbød Kristian at sætte sin Fod paa Øen, og jeg bad ham bønligt at lade være at vade i Stranden. Jeg var saa bange, han skulde komme til en Ulykke. Han lo

*) Vade.

**) Først som Soldat, siden i Slaveriet.

ad min Angst, tørrede mig Taarerne af Øinene og kyssede mig — — Han kunde være saa god og kjærlig; men det vilde Sind kunde han ikke tvinge! Han lovede mig rigtignok, ikke at vove sig ud i Vandet; men Loven er ærlig, Holden besværlig. En Dag havde han vingeskudt en Maage; den faldt i Søen og drev med Strømmen over mod Troldholm. I en Fart fik han Støvlerne af og vadede langs Revlen ud til den sorte Sten; idet han bukkede sig for at gribe sit Bytte, kom der en Arm frem fra den anden Side af Stenen og snappede Fuglen, og Hovedet af en Pige, der havde været skjult bagved, dukkede op over den.

„Den gik din Næse forbi," sagde hun drillende.

„Du maa gjerne beholde den," svarede han.

„Det spørger jeg ikke om. Her ved Stenen begynder vor Grund."

„Hvilken Grund?"

„Troldholms Grund, og den er vor."

„Hvem er da du?"

„Jeg er Trolden!" sagde hun og gav sig til at lee, saa Ekkoet skoggrede ovre i Skoven."

„Hun var en lille vever sorthudet Ting med en Bunke uredet Haar paa Hovedet og et Par Øine saa spillende som en Hugorms. Hun var ikke kjøn, men heller ikke styg; og saa var der Noget ved hende som ved en Aal, der smutter En af Hænderne, bedst man troer at have fat i den, og atter igjen kan snoe sig saa fast, man neppe kan slide den løs. Hun kravlede op paa Stenen, greb Maagen i den saarede Vinge og svingede den i Luften. Den skreg ynkeligt,

og ved dens Skrig samledes Kammeraterne i store Sværme.

„Skyd nu!“ raabte hun; „saa kan vi faae baade Suppe og Steg imorgen!“

„Spiser I dem?“ spurgte Drengen.

„Hvad skulde vi ellers spise?“

„Hvordan smage de?“

„De smage bedre end Sult, men ikke saa godt som Haresteg. Du kunde gjerne skyde os en Hare; der er nok af dem ovre i Skoven.“

„Nei,“ sagde han; „i Skoven maa jeg ikke skyde; men vil du have Maager, skal jeg nok skaffe dig flere.“

„Da vi fik at vide, han havde været paa Troldholm, skjændte Markus, og jeg advarede ham for Folkene derovre. Jeg sagde ham, hvad Mikkel Bendix var for en Fyr; at han havde været i Slaveriet, og at Ingen vilde have noget med ham at gjøre. Kristian lovede mig, at han ikke oftere vilde komme der; men alligevel fortsattes Bekjendtskabet. Mikkel havde faaet anskaffet sig en Baad. Med den roede han omkring og lod, som han fiskede, og engang imellem tog han ogsaa med Fisk til Byen; men som oftest var Baaden ladet med ganske andre Varer, som han ved Nattetid hjalp Skipperne med at bringe iland, før Toldbetjenten kom ombord. Med den Baad roede Tøsen over til Skoven, naar hun saae Drengen nede ved Stranden; og lidt efter lidt bleve de saa gode Venner, at enten var hun ovre hos ham eller han ovre hos hende. I Skrænten i Busnakkebakke havde de gravet Huler og Gange — det var deres Slot —

Ingen uden de kjendte Indgangen, der var skjult af Tjørn og Krat. To haarde Stene male ikke sammen uden at give Ild, siger Ordsproget; heftige vare de Begge, og trods Venskabet kom de ikke saa sjelden op at trættes. I et saadant Sammenstød buldrede Drengen ud med, hvad han havde hørt af Markus og mig om hendes Fader — — Ak, man skal aldrig blotte Næstens Feil. Det er bedre at dække dem med Kjærlighedens Kaabe — som der staaer i Skriften; kun Den, som viser Skaansel, kan vente Skaansel — —"

Jomfru Regine taug, saae ned for sig og pillede ved sit Forklæde; med rystende Hænder trykkede hun det mod sine Øine og vedblev:

„Jeg glemmer aldrig den Aften, Kristian kom stormende hjem. Døren foer op som for et Vindstød i Høst og blev staaende paa vidt Gab efter ham; Bøssen smed han hen i Krogen, og inden jeg kunde faae sagt et Ord, stod han ved Siden af mig, greb mig i Armen, saa Traaden, jeg spandt, brast mig mellem Fingrene, og sagde:

„Faster! Er det sandt? Har min Fader været i Slaveriet?"

„Jeg tabte baade Mund og Mæle og kunde af Forskrækkelse over Drengens Heftighed og Udtrykket i hans Ansigt ikke faae et Ord over mine Læber. Imidlertid fortalte han, hvad der var skeet. Han og Tøsen vare blevne Uvenner; i Stridens Hede lod han hende høre, at Faderen havde været i Slaveriet — „Ja vist har han det!" raabte hun; „det var der, han gjorde din Faders Bekjendtskab. Har din Faster ikke

ogsaa fortalt dig det? — De To vare rigtig gode Venner, akkurat ligesom vi To ere! Der har du den til Erindring!" — — Hun greb en Sten, slyngede den efter ham og traf. Drengen udstødte et Skrig; Blodet randt ham ned ad Kinden; men det var ikke det Saar, som sved mest; han havde faaet et andet og dybere."

„Jeg havde min Nød med at faae ham beroliget. Da min Broder kom hjem, laa der et Hus! Kristian vilde vide fuld Besked om Alt, hvad vi hidtil omhyggeligt havde skjult for ham, og vi maatte tilstaae, at Pigen havde Ret. Hans Fader, vor yngste Broder, var tidlig kommen i slet Selskab. Han var mere letsindig end egenlig ond; men derom spørger den jordiske Retfærdighed ikke; han havde forbrudt sig mod Loven og var bleven straffet. Nu var han død allerede for mange Aar siden. Af den himmelske Retfærdighed er Naade at vente; den, ville vi haabe, han har fundet! — —"

„Vi talte godt for ham, og vi haabede, at Sagen var glemt og ikke vilde have videre Følger; men vi mærkede snart til vor Bedrøvelse, at der var forgaaet en Forandring med Drengen. Ord, der sagdes i god Mening for at holde ham borte fra Lastens Vei, vendte han som en Braad mod sit eget Bryst; og han, som før var aaben og freidig, blev skjult og mistænksom og tilbøielig til at udlægge alt til det Værste. Det havde bestandig været Markus' Mening at opdrage ham til Jagten, og Drengen havde selv vist stor Lyst dertil. Men paa den senere Tid syntes han at have faaet andre Tanker. Han lod Bøssen staae og samle

Støv, brød sig ikke om, hvad der foregik i Skoven, men talte helst om fremmede Lande og Alt, hvad der var at see. En Dag, Talen kom paa hans Fremtidsstilling, busede han ud: Han vidste nok, af hvilken Grund vi vilde have ham til Jagten! Vi vilde begrave ham levende i Skoven, ligesom vi havde begravet os selv. Vi skammede os over hans Fader og over ham! Men det var dumt; det lo Folk kun ad! Man havde ikke noget for at ydmyge sig og gjøre sig lille — hvor Gjærdet er lavt, ville Alle over — man skulde tvertimod kneise med Hovedet og vise Folk, at man var ligesaa god som de. I Skoven laa man som en Grævling i sin Grav; det var mageligt nok, men det var et daarligt Liv. Bedre var det at komme ud og see sig om i Verden og tjene Penge. Naar man blot havde Penge, kunde man komme frem overalt og var respekteret overalt, enten Ens Fader havde været i Slaveriet eller ikke!"

„Vi forsede os over den Tale. Slige Yttringer havde han aldrig hørt af vor Mund. Vi vidste nok, hvor han havde hørt dem; thi det kunde ikke blive skjult, at Drengen mere end nogensinde før holdt til med dem paa Troldholm. Snart sporedes det ogsaa, at Morten Bendix havde faaet sin Gang i Skoven: der faldt Skud ved Nattetid, og der var Huller i Brændestablerne. Markus var rasende. Han holdt Hus med Kristian, hvem han ansaae for Mortens Medskyldige, og truede med at skyde Morten, naar han traf ham. — „Saa er det bedst, du lægger en Sølvknap for!" spottede Drengen. „Morten er haard for Bly!" — Ak, det var en sørgelig Tid."

„En Dag kom Kristian ikke hjem hverken til Middag eller Nadver. Der blev søgt efter ham overalt, og Natten tilbragte jeg i en grulig Angst. Næste Morgen tog Markus med flere Fiskere over til Troldholm; Huset var tomt, hele Slænget borte. — Siden den Tid have vi hverken seet eller hørt noget til Kristian før idag derude i Skoven — —"

Skovfogden kom med Vognen og manede til Opbrud. Jomfru Regine satte sig op. Den Graa fik et Rap af Pidsken, der saa ganske bragte den ud af Koncepterne, at den slog med sin Halestump og forsøgte en Galop. Det varede ikke længe. Snart trippede den i en adstadig Luntetrav ned ad Gaden, medens Mariane stod tankefuld og saae efter Vognen.

V.

Folkene i Huset, hvor Mariane boede, vare i Skoven; Døren var lukket; og der var ikke andet for hende at gjøre end enten drive om paa Gaderne, indtil hendes Husfæller kom hjem — og det kunde vare længe — eller gaae tilbage til Skoven og opsøge dem. Hun valgte det Sidste. Paa Veien langs Aaen var fuldt af Mennesker, Arbeidere og Tyende, som skyndte sig derud i glad Forventning om Festens Herlighed og Kagekonernes og Snapseskænkernes velbesatte Kurve. Dem var der nok af. Nogle Haandværkssvende, som havde faaet for meget af det Gode, vendte hjemefter, brølende og syngende; den Ene greb efter Pigen; i sin Angst smuttede hun fra Veien ind i Skoven. Paa den anden Side af Hasselbuskene, der allerede havde sat Klaser, løb en Fodsti, slidt af Gjenvei skydende Bønder og ikke bredere, end at et enkelt Menneske kunde finde Plads. Den borede sig gjennem Krattet, hvis Grene maatte løftes tilside, snoede sig om knud-drede Trærødder, gik ned i Grøfter og kravlede op af Grøfter. Netop som Mariane stod med den ene Fod paa en Sten, som skulde hjælpe hende over Mosegrøften,

og med den anden paa Kanten, kom en Mand i fuld Fart gjennem Krattet paa den modsatte Side og tørnede mod hende.

„Uh!" raabte hun, tabte Ligevægten og sog Foden i Mudderet.

„Stødte jeg dig, min Pige?" spurgte han.

Ved Lyden af denne Stemme løftede Mariane Øinene fra den dyndede Sko og stod blussende rød foran ham.

„Hvad er det?" udbrød han, „det lille Ansigt kjender jeg!"

Hun svarede ikke.

„Ikke sandt? Vi To have seet hinanden før? Jeg husker godt Ansigter; især saadanne Ansigter — Men hvor? Nar! Har vi glemt den lille Mund hjemme, eller har Mutter sat en Hængelaas for? Hvor er det, vi To have mødt hinanden?"

„Paa Busnakkebakke," stammede Pigen.

„Rigtigt! Det er dig, som tjener i Skovfogedhuset."

„Ikke mere."

„De Gamle er da ikke —" han standsede pludseligt.

Der stod Noget, som lignede Udtrykket af en smertelig Overraskelse i hans Ansigt. Mariane, der i den Fremmede strax havde gjenkjendt Skovfogdens Brodersøn, forstod, hvad han mente, og ved Synet af hans Bevægelse, var det ligesom hørte hun Jomfru Regines Ord: „Ond var han ikke; nei, ond var han ikke!"

„De har det godt," sagde hun.

„Naa, Gud ſkee Lov! Jeg mente, du ogſaa havde det godt i Skovfogedhuſet. Hvorfor er du der ikke mere?“

Pigen forklarede ham Grunden til, at hun var kommen bort, og fortalte ham, at hun nu opholdt ſig i Kjøbſtaden.

„Saameget deſto bedre! Saa kunne vi ſees en anden Gang. Farvel!“

Han rakte hende Haanden til Afſked; i ſamme Øieblik lød et Kanonſkud fra Feſtpladſen ſom Tegn paa, at Dandſen ſkulde begynde.

„Saa til H—!“ udbrød han. „Nu begynder Dandſen! Og jeg, der ſom Fuglekonge ſkal aabne Ballet! Fornemhed er ikke altid ſaa rar, ſom den ſeer ud til. Hør!“ ſagde han, ſom om han pludſeligt fik en Tanke. „Folk ſtaae og vente paa mig baade her og der, og mere end eet Sted kan jeg ikke være. Vil du gjøre mig en Tjeneſte, min Pige?“

„Gjerne.“

„Det vidſte jeg nok! Du er en god Pige; det ſeer man ſtrax. I Udkanten af Skoven ved Ledet ud til Marken — — Kjender du det?“

„Det røde Skovled?“

„Rigtigt! Det røde Skovled! Der ſtaaer en Mand og venter. Vil du bringe ham denne Seddel?“

Han rev et Blad ud af ſin Lommebog, ſkrev et Par Ord med Blyant og rakte hende Papiret.

„Lad mig ſee, det bliver rigtigt beſørget, min Pige!“

Hun nikkede taus.

„Naar det er skeet, kom saa tilbage og sig mig Besked;" vedblev han.

„Hvor?"

„Her ved dette Egetræ. Om en Time er jeg her igjen."

Borte var han, og hun stod ene tilbage. Hendes Hjerte bankede. Hun havde aldrig kjendt Mage til tosset Hjerte; saaledes pleiede det ingensinde at hamre; hvert Slag følte hun i sine Tindinger, og ved den mindste Lyd, naar kun en Fugl raslede med en Kvist, foer hun sammen.

Her var jo Intet, at være bange for. Rigtignok stod hun ene i Skoven; men Skovensomhed var hun saa vant til. Solen var ved at gaae ned, den skød brede røde Striber ind mellem Træerne; det fjorgamle Løv skinnede som Bronze, Bladene af det høie Skovgræs som Guld, og paa den glindsende Grund laa Skygger af Stammerne, sorte og lange. Stien løb ud til Kjøreveien; for Enden af den var Skovledet. En Mand stod med Ryggen mod det og med Ansigtet mod den nedgaaende Sol. Da han hørte Skridt paa Veien, dreiede han Hovedet, men indtog strax sin forrige Stilling. Der var ikke Andre end denne Mand; han maatte altsaa være den Rette. Pigen nærmede sig nølende; det Glimt, hun havde seet af hans Ansigt, da han vendte sig, havde ikke indgydt hende Tillid.

„Venter De Nogen?" spurgte hun.

„Ikke dig, min Engel," lød Svaret. „Den Tid er forbi, da det nyttede at fløite for saadanne Smaafugle." Han saae op. Det var en ældre Mand med

et veirslaaet Ansigt og et Par listige Øine. „Skal den lille Jomfru over Stenten?“ vedblev han og flyttede sig lidt tilside; „vær saa artig! Jeg skal ikke kige efter Pusselankerne.“

„Jeg har Bud fra en Herre til en Mand, som skulde vente ham her,“ sagde hun.

„Her er Manden!“ afbrød han.

Hun rakte ham Sedlen.

„Det er godt, meget godt,“ mumlede han, saasnart han havde kastet et Blik paa Papiret. „Endnu i Aften! — Vel, vel! — Sig ham, at Alt er i Orden, min Snut! Værs'god at hilse, og mor jer godt! — Ha, ha, ha! — Pokker til Karl! Har han ikke allerede faaet afrettet sine Brevduer — —“

Det trak længe ud med Lystigheden i Skoven. Ungdommen vilde dandse; Mødrene kunde ikke forlade deres Døttre, og Fædrene ikke deres Bolle i Spiseværtens Telt. Den ene Dands og den ene Bolle fulgte efter den anden; og saa længe de pene Folk dandsede og jublede, mente den simple Mand, han maatte blive og see til. Tilskuerne havde efterhaanden ogsaa faaet lavet sig en lille Dandseplads i nogen Afstand fra den store. Der var ikke andet end Jordgulv og ingen anden Belysning end af Himlens Stjerner og af en Praas, som brændte i en Flaske paa Keglebanens Bord; Musiken havde de gratis fra det store Orkester, især Trommen og Klaphornet. Ingen tænkte paa at vende hjem, skjøndt Midnat nærmede sig.

Ved den Tid sad Toldbetjenten i sit lille Hus ved Broport. Aaen gaaer lige forbi Byen; en lang

Træbro fører over den; for Enden af Broen er en Bom; naar den er slaaet ned og Laasen sat for, kan Ingen komme ind i Byen ad den Kant. Toldbetjenten havde lukket Bommen og puttet Nøglen i Lommen og følte sig saaledes sikker paa, at Intet blev bragt ind uden hans Tilladelse. Naar man maa være paa Vagt i fireogtyve Timer, tilbens hele Dagen, og springe for Enhver, der standser ved Bommen og kalder med Pidsken for at faae Vognen gjennemsøgt; saa gjør det godt at komme af Støvlerne og faae et Par Listetøfler paa og sidde lidt i Fred og Ro og strække sig i en Lænestol, selv om denne er haard som et Bræt. Og naar man sidder saaledes, kommer man til at blunde, selv om det ikke er overensstemmende med Reglementet.

Men Toldbetjenten blundede ikke — det troede han idetmindste — han tænkte blot. Stakkel! Han kunde have nok at tænke paa! Han havde Kone og fem Børn og en Rigsdaler om Dagen at leve af. Skal man faae den til at slaae til for saa mange Munde, maa man tænke sig godt om. Han tænkte saa dybt, at han foer op ligesom af en Drøm. Paa Broen rumlede det som af en tungt belæsset Vogn; i Aaen under Vinduerne plaskede det som af Aarer. I sin første Overraskelse kunde han ikke blive enig med sig selv, om han skulde gaae til Døren og see efter Vognen, eller til Vinduet og see efter Baaden; og medens han endnu gned sine tanketunge Øine, trængte to haandfaste Karle ind i Stuen, kastede ham en Sæk over Hovedet, saa han hverken kunde see eller høre, surrede ham fast til Lænestolen, tog Nøglen til Bommen

ud af hans Lomme, ønskede ham en god rolig Nat og gik. Hvor god en Nat, han tilbragte, kan kun Den forestille sig, som har prøvet, hvad det vil sige at sove med sammenbundne Hænder og Fødder; med Hovedet i en Sæk, hvori der ovenikjøbet havde været gammel Ost; med Kone og fem forsultne Rollinger i Hjemmet og med Udsigt til Afsked paa graat Papir.

Enkelte Fodgængere begyndte at vende hjem fra Skoven, men de anede ikke Uraad. De saae den lille osende Lampe brænde i Toldbetjentens Vindue som sædvanligt; de fandt Bommen lukket og laaset som altid om Natten, gik gjennem Møllen ved Siden, hvor tynde Folk kunde smutte igjennem og tykke kom i Klemme, og søgte gjennem de mennesketomme Gader til deres respektive Huse, den Ene lidt mindre sikker paa Benene end den Anden, men Alle glade over en fornøieligt tilbragt Dag. Siden begyndte Vognene at komme med de fornemmere Folk. Den første Vogn standsede foran den lukkede Bom; Kudsken knaldede som en Kudsk, der kjører for en Mand, der har noget at sige — det var Borgermesterens Vogn. Den næste Vogn standsede, den tredie og alle de følgende med; der holdt en Række, hele Broen fuld og langt ud ad Veien. Kudsken knaldede atter. „Luk op!" raabte Borgermesteren utaalmodigt. „Hvorfor lukker han ikke op?" spurgtes i den næste Vogn. „Hvad er der iveien?" gik det som en Løbeild gjennem hele Rækken.

Der var det iveien, at Bommen trods al Knalden og Kalden forblev lukket, og at ikke en

Mus rørte sig inde hos Toldbetjenten, som skulde aabne den.

„Enten er han stokdøv, eller han har drukket formeget iaften!“ raabte Byens første Embedsmand forbittret. „Spring af og træk ham her ud!“

Da Kudsken kom ind i Toldbetjentens Stue, fandt han ham med Ostesækken over Hovedet og mere død end levende.

Ved Efterretningen herom krøb Borgermesteren af Vognen; Herrerne, som vare istand til at følge hans Exempel, og Mange, som kun maadeligt vare istand dertil, steg af og trængte ind i Huset, hvis eneste lille Stue snart var propfuld af Mennesker. Alle vilde have at vide, hvad der var passeret, og Ingen tænkte paa at hjælpe den ulykkelige Mand, hvis Svar hendøde i Bunden af Sækken, før Dagens Helt, Amerikaneren, kom til. Han tog en Kniv op af Lommen, skar Baandene over og befriede Fangen. Toldbetjenten trak Veiret dybt og saae sig om med et forvildet Blik. Da han blandt de Tilstedeværende opdagede sin Foresatte, Prammens Styrer, den forhenværende Søofficer og nuværende Toldinspekteur, forsikkrede han med ynkelig Mine, „at han var uskyldig i hvad der var skeet!“

„Jeg kan nok begribe, at han ikke af sig selv er krøben i Sækken,“ brummede Inspekteuren. „Hvordan er det gaaet til?“

Betjenten forklarede det, saa godt han kunde.

„Hvad var det for Karle?“ spurgte Inspekteuren.

„To store stærke Knipler, ellers skulde jeg nok —“ forsikkrede den lille visne Betjent truende.

„Kjendte han dem?“

„De havde Tørklæder for Ansigtet og Lagen omkring sig."

„Og han hørte en Vogn paa Broen?"

„Tydeligt, Deres Velbaarenhed!" —

Der kunde ikke være Tvivl om, hvad der var skeet: et dristigt Smugleri havde fundet Sted — derom vare Borgermester og Toldinspekteur snart enige. Det var en høist alvorlig Sag. Da det er godt at sove paa en alvorlig Sag, søgte Borgermester og Inspekteur og med dem hele Flokken den Hvile, hvortil de efter Dagens Anstrengelse høilig trængte, idet de med Oldtidens Helt tænkte: „Alvorlige Forretninger imorgen!"

Næste Dag var ikke fjerneste Spor af Smuglere eller Smuglergods at finde; derimod blev der ikke talt om andet. Madam Skov underholdt Madam Jensen over Plankeværket med Beretningen om Aftenens Begivenhed, hvis Enkeltheder hun kjendte til Punkt og Prik.

„Gud veed, om Toldbetjenten gaaer det igjennem," sukkede hun medfølende.

„Er han syg?"

„Syg?! Det er da ikke godt muligt andet! Der er nok ikke mange Mennesker, der taale at faae Halsen vredet af Led og puttes paa Hovedet i en Sæk ligesom en Kat, der skal druknes. Om han ogsaa lever, har Distriktslægen sagt, bliver han aldrig Menneske mer."

Madam Jensen slog Hænderne sammen af Rædsel.

Medens denne Samtale fandt Sted, sad Gjen-

standen for Damernes Beklagelse, omgiven af Kone og Børn, ved en lille extra Frokost.

„Den kan vi takke Amerikaneren for,“ sagde han. „Det var saamænd den eneste medfølende Sjæl. Han stak mig en Daler i Haanden; men hvad gjorde de Andre?“ —

VI.

Da Brevet var besørget, vendte Mariane efter Aftale tilbage til Egetræet for at sige den Fremmede Besked. Fremmed var han egenlig ikke: Den, som Folk i Byen kaldte Master Richard, var Kristian fra Skovfogedhuset; begge de Gamle havde strax gjenkjendt ham, og Jomfru Regine havde fortalt hende hans Historie. Mariane havde ogsaa gjenkjendt ham; hun huskede endnu saa tydeligt Mødet med den unge Sømand paa Busnakkebakke; og han havde jo heller ikke ganske glemt hende. — Hjertet gav sig til at banke, og Kinden blev hed. Men hvorfor gik han her under et fremmed Navn? Hvad bestilte han her i Byen, hvor der i den sidste Tid ikke havde været Tale om andet end den rige Amerikaner, og hvor der blev gjort saa megen Stads af ham? — — — Da hun kom til Træet, sad han allerede og ventede.

„Godt, at du kommer!“ udbrød han og sprang op. „Jeg har saa travlt!“

Han takkede, tog en Mønt op af Lommen og rakte hende. Pigen rystede paa Hovedet.

„Jeg vil ikke have Penge,“ sagde hun.

„Ikke Penge?" gjentog han. „Det var løierligt! Hvorfor hjælpe Folk hinanden her i Verden uden for at tjene Penge? Der! Tag den! Du har ærligt fortjent den."

Hun holdt Hænderne paa Ryggen og rystede atter med Hovedet.

„Naar du ikke vil have Penge, hvad vil du da have?"

Pigen syntes at kæmpe med sig selv; derpaa løftede hun Øinene fra Jorden, hvorpaa hun hidtil havde holdt dem fæstede. Der stod en fugtig Glands i dem, og hendes Kinder blussede.

„De kunde gjøre mig en Tjeneste," sagde hun.

„En Tjeneste? Nuvel! Lige for Lige, naar Venskab skal holdes. Hvad ønsker du, mit Barn?"

„Lov mig først, at De ikke vil blive vred paa mig, fordi jeg beder Dem derom."

„Vred? Seer jeg ud til at være saadan en Gnavpotte? Tal du lige ud! Et Ja koster ikke mere end et Nei, og for et Par smukke Øines Skyld har Mangen sagt Ja, hvor han burde have sagt Nei. — Lad høre! Hvad har du paa Samvittigheden?"

„Jeg vilde saa gjerne, De skulde tage ud til Jomfru Regine —"

„Jomfru Regine!" afbrød han.

„Hun vilde blive saa glad! Hun kjendte Dem strax."

„Mig? Hvad mener du?"

Pigen fortalte, at hendes gamle Husbond og Madmoder havde været tilstede ved Skiveskydningen, og at de strax i den Fremmede havde gjenkjendt deres Brodersøn.

„Og fortalt dig den hele Geschichte!“ afbrød han heftigt. „Og nu lader du Trommen gaae, for at al Verden kan faae at vide, hvem jeg er! Dersom du vover“ — vedblev han og traadte hende truende et Skridt nærmere. Men idetsamme syntes han at besinde sig; Vredesudtrykket i hans Ansigt gav Plads for et Smil, han strøg sig med Haanden over Panden og sagde med dæmpet Stemme:

„Du skal ikke blive bange, min Pige! Jeg blev kun saa overrasket. Hvad er det du hedder?“

„Mariane,“ sagde hun og skottede angst til Siden.

„Nu vel, Mariane!“ vedblev han. „Det er ganske rigtigt; jeg er Kristian, Faster Regines Kristian — — Har hun fortalt dig ret meget Ondt om sin vilde Dreng?“

Pigen rystede paa Hovedet; Jomfru Regine havde ikke talt ondt om ham.

„Gamle Faster er saa god,“ sagde han; „hun nænner ikke at sige, hvor megen Sorg jeg har gjort hende. Men nu skal jeg ogsaa til Gjengjæld gjøre hende Glæde —“

„Og tage ud til hende!“ afbrød hun.

„Endnu ikke,“ svarede han; „endnu ikke! Hver Ting til sin Tid! Halvgjort Arbeide duer ikke; og for at Arbeidet kan blive færdigt og jeg kan gjøre Faster rigtig glad, er det nødvendigt, at intet Menneske faaer at vide, hvem jeg er. Lover du mig, ikke at sige det til Nogen?“

Hun nikkede.

„Lov mig det høit og helligt, Mariane. Der er Mere afhængigt deraf, end du troer, for mig, for

Faster, for mange Andre. — Hør!" vedblev han, og hans Stemme sank ned til en blød Hvisken, idet han tog hendes Haand og sagte drog hende nærmere: „Du er en god Pige, det læser man strax i dine Øine. Du vil ikke gjøre Nogen ulykkelig, mindst den kjære gamle Faster, og derfor taler du heller ikke om, at du kjender mig og veed, hvem jeg er. Naar du vil hjælpe mig, kommer maaskee snart den Tid, da jeg atter kan vende tilbage. — Jeg tør ikke blive; man venter mig — —. Men jeg har saa meget at tale med dig om. Kom her ud til mig imorgen. Vil du?"

Pigen torde ikke.

Hun havde jo Intet at være bange for, indvendte han. Ingen fik det at vide. Det var for gamle Fasters Skyld! — —

For Mariane havde Livet været som en stille Sø. Nu kom der Uro i Søen, Kastevinde slog ned over den; hun saae ikke, fra hvilken Kant Stormen kom, og der var ingen anden til at styre Fartøiet end en ung Piges Uerfarenhed. For Jomfru Regine vilde hun gaae i Ilden; hende havde hun at takke for Alt: som et Barn, der ikke havde lært Noget, var hun kommen til hende; hun havde aabnet hendes Øie, nedlagt mangt et godt Frøkorn i hendes Sjæl, og sørget for, at hun nu havde lært Noget, hvorved hun kunde skaffe sig Udkommet — for Jomfru Regine vilde hun gjøre Alt! Hvor den Gamle vilde blive glad, naar Kristian atter vendte tilbage! Og Markus vilde ikke modtage ham med Hundepidsken — som han havde truet — dertil kjendte hun nu sin brummende Husbond for godt! Medens hun tænkte frem og tilbage,

dukkede atter Billedet af Sømanden fra Busnakkebakke frem. Hver Gang det skete, gav Hjertet sig til at banke og Kinden at brænde. Tanken om, at Kristian her gik under et fremmed Navn og skjulte sin egenlige Stilling, meldte sig ogsaa — —. Hvad Ret er, behøver ikke at sky Lyset! havde Jomfru Regine sagt; men hun havde ogsaa forsikkret: „Ond var han ikke! Nei, ond var han ikke!“ — — For Jomfru Regines Skyld vilde hun gaae til det aftalte Møde.

Hun fandt ham liggende henstrakt under Træet med den ene Albu paa Jorden, Hovedet hvilende i Haanden og et Græsstraa i Munden, som han tyggede paa. Han besvarede neppe hendes Hilsen og raabte:

„Naa! Hvor Mange have saa faaet at vide, at Hr. Richard Pokker ikke er Richard, men hverken mere eller mindre end Kristian fra Skovfogedhuset? Har Trommen gaaet? Er Borgerskabet traadt i Gevær? Staaer hele Banden parat til at sparke Fyren ud, saasnart han atter viser sig?“

„Hvor kan De troe saa slet om mig?“ sagde hun med Taarer i Øinene.

Der var Noget i hendes Blik, som var mere veltalende end hendes Læbe. Han betragtede i nogen Tid taus den smukke Pige, som stod foran ham, satte sig op og strakte Haanden ud imod hende.

„Jeg troer dig,“ sagde han. „Dit Øie er for aabent til at skjule en ond Tanke. Sæt dig, saa skal jeg fortælle dig Noget.“

Efter en Stunds Taushed vedblev han:

„Du kjender ikke Verden, du veed endnu ikke,

hvordan den sparker til den Fattige og krummer Ryg for den Rige — —. De krummede Rygge kan man lee ad, men Sparkene gjør ondt; der skal en Hundenatur til at taale dem. Jeg vil ikke taale dem; jeg er saa god som enhver Anden, naar blot jeg har Penge. Da jeg løb bort som Dreng, tænkte jeg ikke derpaa. Jeg vilde nyde min Frihed; jeg kunde ikke finde mig i at sidde der hjemme i Skoven hos de skikkelige Gamle, der sad Dag ud, Dag ind som et Par Ugler i Reden, klippede med Øinene ad Lyset og syntes, der var bedst i Halvmørket og Ensomheden. Det gik, saa længe jeg var et Barn; men da Kræfterne tog til, og jeg hørte fortælles om Verden udenfor og fremmede Lande, blev min Længsel mig for stærk: Træstammerne forekom mig som Gitterstængerne i et Fængsel, hvori jeg af mine Slægtninges Godhed var inddømt paa Livstid. Jeg var kun sytten Aar, jeg havde et helt Liv for mig; jeg gjorde, hvad enhver Fange gjør, naar han kan; jeg brød ud. Den Synd er ikke stor! I Førstningen tænkte jeg tidt paa de Gamle og den Bekymring, jeg havde voldt dem; men Tiden læger alle Saar; den lægte mine; jeg haabede, at den ogsaa havde lægt deres, og jeg fik saa meget andet at tænke paa. Jeg kom til et Land, hvor der ikke er Tid at staae med Hænderne i Lommen; jeg saae, hvordan Andre bar sig ad med at være rige, og jeg sagde mig selv, at jeg ogsaa vilde blive rig. Konsten er ikke saa stor. Det gjælder at have Mod til at forsøge og Villie til at holde ud: Verden er et Spillebord; man gjør sit Indskud; lykkes det ikke første Gang, maa det fordobbles og atter fordobbles, Alt

maa sættes ind, selv Livet — —. Naa, naa! Du behøver ikke at see saa forskrækket ud. Livet har jeg beholdt, som du seer; rig blev jeg ogsaa; men — — der gives Noget i Verden, som hedder gode Venner. — Ha, ha, ha! Pokker staae i Verden! Den er den største Taskenspiller, som existerer; den slaaer Volter, og hvad der var Ven idag, er Fjende imorgen; Guldskillingen, man har faaet i Haanden, bliver en Blyklat, og man staaer til Grin for Menigheden — — — Men det forstaaer du dig ikke paa, min Pige! Det gjør heller ikke noget! Jeg vilde kun sige saameget, at jeg, efterat have været rig, blev ligesaa fattig som før, ja endnu fattigere, om ellers Tillid til Menneskene er en Halvskilling værd. Nu er jeg atter paa Veien til at finde en Skat — —. Ja, se kun paa mig! En rigtig stor Skat! — Nu faaer jeg nok strax et andet Udseende i dine Øine end den fattige Kristian?"

Mariane rystede paa Hovedet.

„Ikke det? — Da vilde jeg ellers nok have, du skulde synes lidt om mig," sagde han og tog hendes Haand, som han holdt fast i sin, medens han fortsatte sin Fortælling. „Da jeg var Barn, fortalte gamle Faster mig tidt Eventyr. Hun har sagtens ogsaa fortalt dig sine Historier. De dreiede sig mest om skjulte Skatte, som maatte søges i Nattens Mørke og under fuldstændig Taushed. Saasnart Skattegraveren mælede et Ord, var Arbeidet spildt; den fundne Skat styrtede tilbage i Afgrunden og kunde aldrig mere hæves. Saaledes gaaer det ogsaa med min Skat. Derfor maa jeg arbeide i Stilhed, skjule mit Navn, og alt mit Arbeide er tilintetgjort, dersom

du, den Eneste, som kjender mig her, blot mæler et Ord om, hvem jeg er —"

„Aldrig!" udbrød hun.

„Jeg troer dig! Dig kan jeg stole paa;" vedblev han. „Og hvad mener du, gamle Faster vil sige, naar jeg snart vender hjem som en rig Mand?"

Der gik ved Tanken et Smil over Marianes Ansigt.

„Ikke sandt? Hun vil blive glad, og vi skulle være glade — Thi du holder jo ogsaa meget af gamle Faster, du Lille?"

Hun stræbte ikke imod, da han drog hende nærmere; det var jo ikke mere den fremmede Richard, men Jomfru Regines egen Dreng.

Tiden led. Skoven blev Maalet for Marianes Aftenspadseretour; — Dagen igjennem sad hun som sædvanlig, flittigere end nogen af de andre Syersker, ved Arbeidet i Madam Jensens Stue. Det var allerede langt henne paa Sommeren. St. Hansurterne, som Pigerne havde plantet under de lave Loftsbjelker, voxte, saa det var en Fornøielse; ikke en eneste af dem hang med Hovedet; rødmussede og muntre sad Pigerne ved Arbeidet, og Madam Jensen havde med sin skjælvende Røst lige istemt sin Yndlingssang „Fryd dig ved Livet", da Madam Skovs Ansigt lod sig tilsyne udenfor Vinduet, ved hvilket Symadamen havde sin Plads, og en Finger bankede paa den lille, solbrændte Rude. Det var Tegn paa en vigtig Nyhed, der ikke taalte at opsættes, indtil Madam Jensen ved Middagstid gjorde sin sædvanlige Gang til Brønden, som stod

i Plankeværket mellem Nabohusenes Haver, og hvor Dagens Nyheder i Reglen afhandledes.

Symadamen aabnede Vinduet og tog de i Karmen liggende Tøistumper og Garnnøgler tilside.

„Lad kun ligge, lad kun ligge, lille Madam Jensen," bad Madam Skov; „jeg skal nok være forsigtig og ikke rive Noget ned — —. Gud! Hvad det dog er for et deiligt Stykke Tøi, lille Mariane syer paa!"

Symadamen forklarede, at det var en ny Kjole til Kjøbmand Christensens Datter.

„Til Jomfru Cæcilie?" udbrød Madam Skov. „Naa, det maa jeg sige! Det er ikke længer end fjorten Dage, siden hun fik en blaa Merinos. Men Noget maa der jo gjøres, for at hun kan stikke Amerikaneren i Øinene. Folk have længe talt om, at der skulde blive et Par af dem."

Mariane gav et lille Skrig; hun havde stukket sig med Synaalen og puttede den blødende Finger i Munden.

„Hvordan bærer du dig ad," skjendte Madamen. „Der kom vel ikke Blod paa Tøiet?"

„Godt, at det ikke er en Brudekjole," mente Gjæsten udenfor Vinduet; „paa den er Blod et slet Varsel. Men nu bliver det neppe til noget hverken med Bryllup eller med Forlovelse; thi overmorgen reiser Amerikaneren."

„Reiser han?" raabte Madam Jensen.

Kogekonen nikkede hemmelighedsfuldt; hun vidste det ganske bestemt, hun havde det fra den allersikreste Kilde, fra Borgermesterens Frue, som i dette Øieblik havde været inde hos hende.

„Hos Dem?" udbrød Symadamen og havde nær tabt Brillerne af Forbauselse. „Hun, som er saa fin, at hun ikke kan sætte sin Fod i en Boutik, men lader Kjøbmanden slæbe hele Læs hjem til hende!"

„Naar Folk trænger til En, kan de saamænd godt finde En," sagde Kogekonen med slet dulgt Stolthed; „saa er det „lille" Madam Skov her og „lille" Madam Skov der; men Madam Skov er ikke mere end et Menneske og kan ikke være mere end eet Sted ad Gangen. Og da jeg nu har lovet Toldinspekteuren —"

„Men Borgermesteren —" indvendte Madam Jensen i dybtfølt Respekt for Byens første Ovrigheds-person.

„For mig gjælder ingen Persons Anseelse," reciterede Madam Skov med fjern Erindring om Balles Lærebog. „Den, som kommer først til Mølle, faaer først malet. Desuden er Toldinspekteuren den Eneste, som endnu ikke har gjort Gilde for Amerikaneren. Men nu har han skaffet ham saadan en deilig Rom, og er der Nogen, som forstaaer sig paa Rom, saa —"

„Tys," mumlede den Anden med et Blik til Pigerne.

„Jeg siger ingenting," forsikkrede Madam Skov. „Gud bevare min Mund! Fordi en Mands Næse er rød, behøver han ikke at drikke. Der var nu salig Skov — — Men hvad jeg vilde sige: nu vil Inspekteuren gjøre Gilde til Tak for Rommen; og har det varet længe, saa skal det ogsaa være noget! — Tænk Dem! Da vi talte om Maden, der skulde laves, ønskede han, at han blot havde en Skildpadde, saaledes som han havde faaet ovre i Vestindien i sine unge Dage,

da han foer tilsøes. Jeg sagde, at et Kalvehoved kunde gjøre samme Nytte. Det er blot Saucen det kommer an paa. Saadan gaaer det altid her i Verden: Indholdet spørger Folk ikke efter, men Saucen — — Svømmede Amerikaneren ikke i Penge, blev der neppe gjort saa megen Stads af ham. Men nu reiser han da — —."

„Nu reiser han," summede det hele Dagen for Marianes Øren. Aldrig var nogen Dag forekommen hende saa lang som denne, og neppe blev det Fyraften, før hun tog Tøiet paa og skyndte sig afsted. Kristian var der allerede.

„Lille Nar," sagde han, spøgende med hendes Angst; „det er ingen Adskillelse for Evigheden. Reisen gjælder ikke Amerika, den gaaer blot over til Jylland; om en Maaned eller to er jeg her tilbage."

„En Maaned," sukkede Pigen.

„Er det saa lang Tid?" Du skal nok høre fra mig. Og du kan jo skrive?"

Hun nikkede.

„Jeg har et sikkert Bud; det er ikke værdt, han seer dig; han vil ikke opsøge dig i Byen; men her i dette hule Træ kan du Løverdagaften finde en Hilsen fra En, der helst kom selv, om han kunde. Men hvad er det? — Taarer i Øinene og skjælvende Hænder —."

Hun kunde ikke længer tilbageholde sin Bevægelse; hun skjulte sit Hoved ved hans Bryst og brast i Graad.

„Vær dog fornuftig, Mariane," sagde han lidt utaalmodig. „Om kort Tid er jeg jo atter tilbage; saa ere mine Forretninger endt; saa skilles vi ikke mere og tage ud til Faster Regine."

Ved Regines Navn gik der et Smil over Pigens Ansigt; naar det nævntes, var det hende, som paakaldtes en god Engel.

„Hvor hun vil blive glad," hviskede Mariane.

VII.

Der var allerede gaaet en god Stund, siden det store Smugleri havde fundet Sted. Der var ikke voxet Græs over Sagen; tvertimod, der blev endnu ofte talt om denne mærkværdige Begivenhed, og — som det saa ofte gaaer — voxte den med Afstanden. Toldbetjenten nøiedes ikke med at være blevet angreben af Tvende — To skulde han sagtens have faaet Bugt med! — hele Stuen havde vrimlet af de værste Banditer, der ligesom ved et Trylleslag steg op af Jorden. Men hvem Banditerne var, vidste hverken han eller nogen Anden. Byfogden havde forgjæves holdt Forhør og Toldinspekteuren forgjæves holdt Ransagelse. Den Sten, man ikke kan løfte, maa man lade ligge: Byfoged og Inspekteur slog sig til Ro, men mere end een Kjøbmand lo i Skjæget.

Og nu var den Fremmede reist. Det er underligt med Menneskenes Dom; den har ikke lidet tilfælles med Vandets Farve, der vexler med Forholdene. Saalænge Amerikaneren var i Byen, slog om sig med Penge, lo og snakkede med Enhver, var der Ingen, som tænkte andet end godt om ham. Han var en

Guldfugl, det var værdt at fange, en ren Indtægt for den lille By, han havde havt den Godhed at vælge til Opholdssted, og et frisk Pust i det søvnige Selskabsliv, som blev hilst med Glæde. Hvorfra han havde sine Penge, kom Ingen ved; at han havde dem, var nok, og man skal heller ikke altid troe det Værste om Folk, mente Moralisterne, naar de havde tilbragt en munter Aften i hans Selskab. Nu var han borte og blev længere Tid borte, end han havde sagt. Naar Solen gaaer bort, trække mørke Skygger over Vandet; Skyggen begyndte ogsaa at formørke den tidligere eenstemmige gode Dom over den Fremmede. Byfogden, der i Embeds Medfør havde undersøgt Amerikanerens Papirer og fundet dem ganske i Orden, mente nu, at der dog vist var noget Muggent ved Fyren, at man neppe fik ham mere at see, men priste sig og Byen lykkelig, at man var bleven denne „fordægtige Person" kvit, uden at der var skeet noget Ondt. Han rømmede og rettede sig og slog Snusen af sit Kalvekryds med en Mine, som tydeligt nok sagde, at derfor kunde man dog egenlig takke Eiermanden af dette Kalvekryds. Havde det ikke været for den gode Roms Skyld, vilde Toldinspekteuren ikke have været utilboielig til at give ham Ret; nu mente han, det var bedst at opsætte sin Dom indtil videre. — „Han har lovet at skaffe mig et Anker endnu, naar han kommer tilbage," sagde han.

„Naar han kommer tilbage!" udbrød Byfogden. „Den Fugl kommer ikke tilbage. Rommen kan De skyde en hvid Pind efter!" —

„Han kommer ikke, og han skriver ikke!" sukkede

Mariane; men hendes Hjerte havde ikke Plads for Tvivl. „Der maa være hændet ham en Ulykke," tænkte hun, bøiede Hovedet og søgte at skjule sine Taarer. —

„Jeg begriber ikke, hvad der gaaer af Pigen," sagde Symadamen, som forgjæves havde udfrittet hende, til sin Fortrolige, Naboerſken; „hun hænger bestandig med Næbet som en Kylling, der har Pip."

„Ingenting! En Smule Kjæresteſorg!" trøstede Kogekonen.

„Nei, nei! Mariane er en stille, ordenlig Pige," indvendte den Anden; „hun giver sig ikke af med sligt. Hun gaaer aldrig til Dands og Lystighed. Hvordan skulde det saa komme?"

„Hvordan det kommer? Ja, sig mig det," sagde Madam Skov. „Med et tyveaarigt Pigehjerte gaaer det som med fersk Kjød om Sommeren. Man kan dække til, saa godt man vil, Spy kommer der alligevel! Men derfor er det ikke fordærvet — —."

Mariane havde været i Skoven hver Løverdag siden Kristians Bortreise og søgt efter det længselsfuldt ventede Budskab i det hule Træ, men søgt forgjæves. Der var allerede gaaet mange Løverdage; Trætoppene vare blevne mere gjennemsigtige; Underskovens Løv antog forskjellige Farver; Buskenes Bær tittede røde eller sorte frem af Krattet; og ned paa Stien faldt lydløst et visſent Blad, som Vandreren tankeløs traadte under Fod uden at agte, hvad der stod skrevet derpaa. Atter en Sommer! stod der. For Ungdommen tæller en Sommer ikke meget; der er endnu mange Somre tilbage, hvisker Haabet; for

Længsel derimod veier hver Time tungt. Atter en Uge; atter en Løverdag. Kommer ikke Brev idag, kommer det aldrig, tænkte Pigen. Idetsamme udstødte hun et Glædesskrig; Haanden, som famlede i Træets Hulhed, fik fat paa et Stykke Papir, og et Øieblik efter var hun fordybet i Læsningen af det første Brev, hun nogensinde havde modtaget.

Hvilken sød Sladdertaske saadan en Lap Papir dog kan være! Løst og Fast fortæller den. Medens Øiet hildes i sorte Sving og Streger, klinge kjendte Stemmer i Øret; det bliver ikke træt af at lytte og Øiet ikke af at læse — Mariane kunde Brevet udenad, men sad alligevel med det aabne Papir paa Skjødet og stirrede i det. Det var ogsaa et velsignet Brev: Han havde været langt omkring — længere end han ventede, da han reiste fra Byen. Han havde havt saa meget at tage vare; men han havde ikke glemt sin lille Mariane. Han havde slet ikke kunnet finde Stunder til at skrive; saa overvældet havde han været af Forretninger; men Alt var gaaet godt, nu var han snart færdig; saa kom han tilbage, og paa Løverdag skulde hun atter faae Brev — —.

Med let Hjerte ilede Pigen næste Gang til Stedet. Der var Brev — ikke saa langt og kjærligt som sidst, blot et Par Linier, der underrettede hende om, at hun ikke oftere vilde modtage noget Budskab fra ham; thi om faa Dage vendte han tilbage. Paa Foden af Papiret var tilføiet en Anmodning om at bringe en indlagt Seddel til Den, hun vilde finde ventende ved det røde Skovled mellem 6 og 7. Hun maatte være forsigtig og ikke aflevere Papiret, førend

hun havde spurgt, hvad der ventedes paa, og faaet til Svar: „et Bud fra ham!“ Mariane undrede sig, hvad denne Hemmelighedsfuldhed kunde have at betyde; men det varede kun et Øieblik; alle Tanker maatte vige for den ene: han kommer, han kommer! Hun standsede forskrækket ved at høre sin egen Stemme juble Ordene ud i den tause Skov, og skyndte sig atter afsted for at udrette sit Ærinde og komme hjem, inden Mørket faldt paa.

Ved Skovledet var Ingen. Hun krøb over Stænten for at see, om den Ventende muligt var udenfor paa Marken; da hun forgjæves havde speidet omkring og vilde gaae tilbage til Skoven, reiste en Skikkelse sig op af Grøften. Det var en endnu ikke gammel Kvinde, fra Hoved til Fod indhyllet i en Kaabe og med et Tørklæde over Hovedet, som tildels skjulte hendes Træk. Ved det uventede Møde blev Pigen saa overrasket, at hun aldeles glemte, hvad hun skulde; og først da den Anden med fast Stemme havde sagt: „et Bud fra ham“, rakte Mariane Sedlen frem og søgte idetsamme at komme forbi Kvinden, der havde stillet sig foran Ledet, gjennem hvilket hun skulde tilbage, og holdt Øinene stivt heftede paa hende.

„Vent lidt, vent lidt,“ sagde hun og greb Pigen i Armen; „har jeg nu siddet her i Sol og i Regn og ventet, at du skulde komme, vil jeg dog nok see, hvordan Den seer ud, han gaaer og leger Kjæreste med.“

Mariane troede, hun skulde synke i Jorden, saa skamfuld følte hun sig ved at see sin Hemmelighed opdaget.

„Ha, ha, ha," lo den Anden. „Den Helgenmine klæder godt! Den passer for saadan en Taske, som stjæler Manden fra Konen —"

Pigen udstødte et Skrig.

„Skrig kun! Ja, jeg er hans Kone! Kald Folk til! Sig, jeg vil myrde dig! Jeg vilde ønske, at jeg kunde!" raabte hun og sprang frem imod hende som en Rasende.

I samme Øieblik var Mariane allerede langt borte og løb hen ad Markveien. Hun løb og løb uden at vove at see sig tilbage og uden at tænke paa, hvor Foden bar hen. Hun løb, indtil Hjertet truede med at sprænges, og Brystet kun møisommeligt hentede Aanden; saa sagtnede hun sin Gang, men standse den, vovede hun ikke; det var, som om den frygtelige Kvinde bestandig var bagved; det rasende Skrig klang i hendes Øre, og Konens Ord sad som en giftig Pil i hendes Hjerte — Mariane trykkede Haanden imod det og sank mere død end levende til Jorden.

Da hun vaagnede af sin Døs, var det bælmørkt. Det susede over hendes Hoved og det pladskede ved hendes Fødder; foroven laa Mulm og forneden Mørke; et svagt Glimt viste Billedet af en Stjerne, der kom frem mellem de drivende Skyer og et Øieblik speilede sig i Havet. — „Hvem der laa dybt paa dets Bund!" tænkte hun. „Paa Jorden var ikke mere Fred for hende, bedraget, vanæret, som hun var!" — Hun hældede sig ud over Brinken og lyttede til Skvulpet dernede, der gik saa afmaalt og roligt som et Par Buggegænger. — „Der var Fred!" tænkte hun. Idetsamme kom hun til at støde til en Sten, der rullede

larmende ned ad Skrænten og faldt med et hult Pladsk i Vandet som i en Afgrund. Hun foer tilbage, angst for at gjøre et lignende Fald, og uden at vide, hvor hun var, gik hun dybere ind i Skoven. Hun snublede over Trærødder; Grene pidskede hende i Ansigtet; Hængedyndet i Mosen holdt fast paa Foden som en Tang, der drog hende ned — hun skreg af Angst, Selvopholdelsens Drift var vaagnet, og hun skyndte sig frem mod et Lys, der glimtede i det Fjerne. Efteraarstaagen stod mellem Træerne; Lysskjæret flød rødligt og usikkert deri; hvorfra det kom, kunde hun ikke skjelne; men for Den, som gaaer ene med sin Angst i Mørket, er hvert Glimt af Lys som et Frelsens Vink. Hun gik og gik; Taagen dryppede fra Grenene og lagde sig klam omkring hende; i dens Dunster voxte Lyset mere og mere. De halvt afbladede Træer tegnede sig mørke og spøgelsesagtige i den rødlige Glands; det lille Vindue, hvorfra det kom, tegnede sig Rude over Rude; bagved brændte et Lys i en velpudset Messingstage, og ved Bordet sad gamle Jomfru Regine og læste i sin Bibel.

VIII.

Siden Jomfru Regine havde seet Brodersønnen ved Fugleskydningen, var den Tanke den herskende hos hende: Han kommer, han kommer! Han har ikke glemt sine gamle Pleieforældre! Med den Tanke stod hun op, med den gik hun tilsengs; den foer gjennem hende som et Gys, naar Noget puslede udenfor, og naar Bekkas fik Skoven til at gjenlyde af den glade Halsen, hvormed den hilste en Bekjendt. Men han kom ikke. I Begyndelsen havde hun et Par Gange forsøgt at tale til Broderen om, hvad der laa hende paa Hjerte; men han havde med mere end almindelig vred Brummen afvist Sagen. — „Lad ham seile sin egen Sø," lød Svaret. „Jeg skulde maaskee ovenikjøbet tigge Herren om at komme! Nei, nei! Jeg har da endnu lidt mere Forstand end en skabet Ræv!" Siden berørte ingen af de gamle Søskende denne ømme Streng; men med hver Morgen blev Haabet om Kristians Hjemkomst mindre, og hver Aften blandede sig i den gamle Piges Aftenbøn et Suk for den fortabte Brodersøn.

En Dag sagde Markus ved sin Hjemkomst: „Naa! Nu kan jeg da hilse dig fra ham!"

„Er han kommen?“ udbrød Søsteren og foer op som for at ile en kjær Gjæst imøde.

„Gjør dig ingen Uleilighed,“ lød Svaret. „Han er tvertimod reist; Fyren er ikke mere i Byen, hvor han har spillet op som en Herre. Ingen har kjendt ham, hvad ikke er saa underligt; han var jo kun en Dreng, da han rendte bort, og det var neppe, jeg kjendte ham igjen.“

„Jeg kjendte ham strax,“ sukkede Søsteren.

„Det er smukke Historier, der fortælles om ham,“ vedblev Markus. „Mikkel Bendix er kommen hjem. Han er en stor Herre, og Tøsen — hun gaaer i Silke som en Dame. Men Mikkel har ikke glemt sine gamle Vaner; forgangen har han havt sig en Rus — hvor Vinen gaaer ind, gaaer Klogskaben ud — i den har han snakket op og pralet af sine Bedrifter ovre i Amerika og hvor han ellers har tumlet om. Det er et net Liv, han har ført. Sognefogden i Karby, som fortalte mig det, mente, han havde været Sørøver eller Slavehandler eller saadant noget og paa den Maade tjent Penge —“

„Men Kristian aldrig!“ afbrød Regine.

„Hvad han har bedrevet, talte Sognefogden ikke om. Han vidste ikke engang, at Drengen var vendt tilbage. Men der er ellers et godt gammelt Ord, som lyder: Sig mig, hvem du omgaaes, saa skal jeg sige dig, hvem du er! — Mikkel havde ogsaa fortalt, at Kristian og Datteren vare Mand og Kone; han havde snakket en Del frem og tilbage, som det ikke var godt at blive klog paa; thi eftersom Rusen tiltog, blev Fortællingen vildere og vildere. Saameget

mente Sognefogden dog at have forstaaet, at hele Selskabet, Mand og Kone og Svigerfader, havde levet som Kat og Hund; at de et Øieblik havde været som røde Køer og det næste kradset Øinene ud paa hinanden, og at Kristian til Syvende og Sidst var rendt sin Vei, havde ladet Fader og Datter beholde de sammenskrabede Penge — Mikkel havde en hel Pose fuld — og var gaaet ud i Verden for at søge Lykken paa egen Haand."

„Stakkels Kristian!"

„Det kan blive et glædeligt Gjensyn, naar de nu træffes her!"

Regine sukkede dybt.

Under Byrden af denne nye Sorg gik Dagen tungt. Hun vidste ingen bedre Trøst end at tænde Lampen tidligere end sædvanligt, tage Biblen ned fra Hylden og sætte sig til at læse.

Hun havde læst en Stund; Markus sad i sin Krog med en udgaaet Pibe mellem Tænderne, og Bekkas laa ved hans Fødder, med alle fire Ben strakt fra sig. Hunden løftede Hovedet fra Gulvet, spidsede Øren, som om den lyttede, reiste sig langsomt, stak Snuden til Sprækken under Døren og snøftede.

„Hvad er det?" spurgte Skovfogden.

Bekkas udstødte en klagende Piben og bevægede Halen langsomt.

„Der maa være Nogen udenfor."

„Paa denne Tid af Aftenen?" indvendte Søsteren.

„Maaskee er det en Ræv, der lusker forbi."

„Markus! Om det var Kristian!" raabte hun, foer til Døren og rev den op.

Hunden pressede sig ud gjennem den halvaabne Dør og forsvandt i Mørket. Strax efter hørtes en sørgelig Tuden bag Huset.

„Det betyder Lig," sagde Regine gysende.

„Sniksnak!" svarede Broderen. „Sæt Lyset i Vinduet, at jeg kan see, hvad der er derude. Det er jo saa mørkt som i en Sæk."

Han trykkede Kabudsen fast paa Hovedet og gik efter Hunden. Et Øieblik efter vendte han tilbage med den livløse Mariane i sine Arme.

Der blev en Forstyrrelse. Regine fik travlt med at bringe den afmægtige Pige tilsengs i sit eget lille Kammer og anvende de Midler, hun ansaae mest passende til at kalde den Afmægtige tilbage til Livet. Af Hjertets dæmpede Slag mærkede hun, at Mariane ikke var død — det var dog altid en Trøst.

„Det er bedst, jeg spænder for og kjører til Byen efter Doktoren," mente Markus.

„I dette Mulm og Mørke!" indvendte hun.

„Det er ikke mørkere, end at den Graa kan finde Vei."

Den Graa blev imidlertid fri for den Tour.

Medens de gamle Søskende fortabte sig i Gisninger om, hvad der kunde være tilstødt Pigen, og afhandlede, hvad der burde gjøres, faldt et Skud. I Aftenens Stilhed rullede Knaldet hult gjennem Skoven og lød, som om det kom fra Husets umiddelbare Nærhed. Regine foer sammen, Markus strakte uvilkaarligt

Haanden efter sin Bøsse. Et andet og tredie Skud fulgte hurtigt efter.

„Guds Død!“ raabte Skovfogden med dirrende Læbe.

„Gaa ikke derud! Gaa ikke derud!“ bad Søsteren.

„Ikke derud?“ brummede han og hældte en Ladning Rævehagl i det tomme Bøsseløb. „Det var smukt! Det lader til, der holdes Klapjagt; og man har glemt at tilsige Skovfogden. Men han skal nok møde.“

Han slog Ladestokken saa haardt i Løbet, at den sprang lige til Loftet. Da han havde lagt Fængkrudt paa Panden, kastede han Bøssen paa Skulderen og vilde gaa.

Døren reves op udvendig fra, og et Menneske styrtede ind.

„Kristian!“ raabte den gamle Pige og slog Hænderne sammen.

„Skjul mig!“

„Hvorledes kommer du her?“ spurgte Markus barsk.

„Her er ingen Tid til Forklaring! — Sluk Lyset! — Sluk Lyset i Djævlens Skind og Ben! — Stille, ganske stille! Ikke en Lyd!“ — Han greb fat i Dørtaget, stemmede Foden mod Tærskelen og holdt imod af al sin Kraft.

Alle Tre stod i aandeløs Stilhed og ventede i Mørket. Kort efter lød Fodtrin og Stemmer udenfor. En Haand bankede paa Døren.

„Luk op!“ raabtes der.

„Stille,“ hviskede Flygtningen.

„Luk op, i Kongens Navn!" lød det atter.

„I Kongens Navn?" gjentog Markus. „Hvad skal det betyde? Slip! Hører du ikke, der siges i Kongens Navn?"

„For mig maa han sige i Djævlens Navn, naar han blot ikke kommer ind;" mumlede han.

„Det nytter ikke, I lade, som om I sove!" raabtes under fornyet Banken; „og at I have stoppet Pjalter for Vinduet. Jeg kan godt see, I have Lys."

„Kan du see Lys, maa du have bedre Øine end jeg," lo Kristian haanligt.

„Lyset hos Mariane!" raabte Regine og slog Hænderne sammen. Hun rev Døren til Sidestuen op; en Lysstrøm faldt ind i det mørke Rum.

„Til Helvede!" brølte Flygtningen, og den kraftige Haand, der hidtil havde trodset alle Anstrengelser, som gjordes for at aabne Døren, slap som lammet Grebet. En Mængde Mennesker styrtede ind i Stuen; Nogle vare bevæbnede med Bøsser, Andre med Sabler, selv et Par Høtyve viste deres truende Tænder. Byfogden trængte sig med vigtig Mine frem gjennem Flokken imod det gamle Søskendepar, der stod som forstenet; men han fik neppe Øie paa Bøssen, Markus holdt i Haanden, før han forsvandt bag sine Ledsagere og raabte:

„Arrestforvarer! Tag Bøssen fra ham — Bøssen fra ham!"

Skovfogden lod sig afvæbne uden at tænke paa Modstand. Da det var skeet, traadte Retfærdighedens Haandhæver atter frem i sin karmoisinrøde Glands, der forhøiedes af nogle Tællepraase, man havde fundet

og tændt, og som med spruttende Flammer holdtes høit tilveirs og belyste den forvirrede Gruppe.

„Saa du vilde skyde mig? Vilde skyde mig!" udbrød han og greb Markus i Kraven. „I ere Vidner, Folk, at han stod og truede med Bøssen. Arrestforvarer, er den ladet?"

„Ja, Deres Velbaarenhed! Det ene Løb med Harehagl, det andet med Rævehagl!"

„Ræ — Rævehagl?! Gamle Skurk! Antager han mig for en Ræv? Vi skulle tales ved — vi skulle tales ved!"

Toldinspekteuren kom til med en anden bevæbnet Flok.

„Viktoria!" raabte han. „Begge Baadene have vi faaet; og med Hulen i Busnakkebakke har det sin Rigtighed. Den var fuld af Gods."

„Her seer De min Fangst!" jublede Byfogden. „Hele Reden har jeg, baade de Gamle og den Unge."

„I Kammeret her ved Siden ligger Tøsen, som har sprunget Bud for ham; jeg kjender hende godt," meldte Arrestforvareren, som imidlertid havde snuset om i Huset.

„Bravo!"

„Hun er syg, Deres Velbaarenhed! Meget syg!" raabte Regine, hvis Tunge hidtil havde været lammet af Skræk. „Gjør hende ingen Fortræd, den Stakkel! Hun er saa syg."

„Vi kjende de Konster! I Eftermiddag var hun rask nok tilbens. — Vi vide Alt! — Men hun skal faae Lov at spare Benene; hun skal faae fri Be-

fordring — til Spindehuset," sagde han med et Grin.

Arrestforvareren grinede pligtskyldigst med.

„Afsted! I Hullet med dem Allesammen," vedblev han. „Nu skal der snart komme Lys i den Sag!"

IX.

Det gik ikke saa hurtigt med at bringe Lys i den store Smuglersag, som vakte et uhyre Røre i den gode By X—. Borgervæbningen blev trommet sammen for at gjøre Vagt ved Raadhuset, hvis Arrester vare fulde af Skyldige og Uskyldige; og medens skikkelige Haandværkere og Spekhøkere til Værn for den offenlige Sikkerhed travede frem og tilbage foran Raadstuen med en rusten Muskedonner paa Skulderen og en stor rød Kokarde paa Søndagshatten — anden Uniform kjendtes ikke dengang — stod deres Læredrenge og Kunder og gabede op og ned ad Bygningen med de tilgittrede Vinduer, for at see et Glimt af Misdæderne, og udvexlede deres Tanker.

„Det blev Enden paa Herligheden!" raabte Madam Skov, som tilligemed sin Naboerske, Symadamen, var kommen hen paa Torvet for at være Nyhedernes og Sladderens Kilde nærmere. „Ja, mig har han altid været fordægtig; jeg har bestandig sagt, at denne Amerikaner saae mig ud baade til det Ene og det Andet. Og saa er han ingen anden end Skovfogdens bortrendte Dreng! Uf! Naar jeg tænker paa al den

Stads, der er bleven gjort af ham, og hvor jeg har maattet braſe og bakke for ſaadan En! Nu kan hans fine Venner ſee, hvad han er for en Fyr! Og Toldinſpekteuren," tilføiede hun med haanlig Latter, „er nok glad, han ſparede Skildpadden og lod ſig nøie med Kalvehovedet!"

Madam Jenſen var ſlet ikke oplagt til at deltage i Samtalen; hun ryſtede paa Hovedet den ene Gang efter den anden og mumlede:

„Men Mariane — Det kan jeg ſlet ikke faae i mit Hoved."

„Ja, hvem ſkulde have troet om hende, at hun var med i Komplotten; ſaa ſtille og ærbar hun ſaae ud! Men ſaadan gaaer det, Madam Jenſen! Stille Vand har dyb Grund; man kan ikke ſkue Hunden paa Haarene, og Ingen veed, hvad Pølſen er ſtoppet med, før den er ſlaaet! Har han kunnet forhexe Hovedet paa ſaa mange Andre, er det intet Under, han har kunnet forhexe det paa en ſtakkels Pige."

„Det anede mig nok, der vilde ſkee en Ulykke," ſukkede Madam Jenſen. „Igaar, ſom jeg ſad og ſyede, kom jeg til at ſee op under Loftet. Der have Pigerne, ſom De veed, ſtukket St. Hansurter ind under Bjelken; det er en gammel Skik; af Urtens Trivſel kan man ſee, om Den, ſom har plantet den, ſkal leve eller døe. Ungdommen mener, det har ingen Nød med Livet; den kiger efter Urten for at ſee, om den ſætter Knop og Blomſt; naar det ſkeer, kommer Frieren. Ingen af de andre Urter voxte ſom Marianes; den var en hel Buſk, og paa den ene Gren begyndte at komme en Knop. Vi drillede hende med, at

nu kom Frieren. Hvergang det skete, blev hun som et dryppende Blod og forsikkrede, hun vilde aldrig gifte sig! — — Men det kjende vi nok! — Men hvad det var, jeg vilde sige: igaar da mine Øine falde paa Loftet, hænger Busken næsten visnet; den hænger baade med Stengel og Blade saa slatten som et Stykke Tøi, naar Stivelsen er skyllet ud. — „Herregud," siger jeg og seer mig om i Stuen; „hvor er Mariane?" — Hun var færdig med Arbeidet og var gaaet ud for at trække lidt frisk Luft. — „Hm!" siger jeg; „blot hun ikke kommer noget til!" — „Hvad skulde hun komme til?" siger en af Pigerne; „hun gaaer jo ikke længer end ud i Skoven." — „Ingen veed, hvorhen det næste Skridt fører," siger jeg og peger op paa St. Hansurten. Pigerne saae derop og bleve alvorlige, men lidt efter begyndte de at hviske sammen. Da jeg spurgte, hvad de hviskede om, fortalte de, at de nok havde mærket, at Mariane i den sidste Tid ikke havde været, som hun ellers pleiede; undertiden havde hun endog grædt i Stilhed. Maaskee havde det sin Rigtighed med Blomsterknoppen, mente de, at Frieren i al Hemmelighed havde været der og nu var gaaet igjen — — Ungdommen tænker ikke paa andet end Kjæresteri og Narrestreger. Men naar St. Hansurten visner, betyder det Død. Blot denne Ulykke ikke lægger hende i Graven, stakkels Pige!"

Kogekonen trøstede, at for Marianes Vedkommende var der vel ingen Fare. Hun var jo ikke Hovedmanden, og hun havde jo ikke løftet Haand hverken mod Rettens eller Toldvæsenets Folk; hun vilde nok slippe derfra med Livet. Men hvordan det vilde gaae

ham, Gavtyven, der var Ophav til det Hele, det vidste Madam Skov ikke; han vilde vel sagtens blive „rettet", mente hun. Madam Jensen slog Hænderne sammen af Rædsel. —

Sagen gik sin Gang, og den var ikke hurtig. En Mængde Mennesker var indviklet i den store Smuglersag, Folk, om hvem man mindst skulde have troet det. Byfogden blev aldeles ør i Hovedet ved alle de Opdagelser, han gjorde; til Slutningen vidste han hverken ud eller ind; derfor kom en Dommer ud fra Kjøbenhavn; da han havde faaet Sagen i Haand, gik det, som naar den rigtige Ende i et Fed uredet Garn er funden: Sagen blev haspet af i en Fart. Skovfogden, hans Søster, Mariane og forskjellige andre uskyldigt Anholdte sattes i Frihed; over de rette Skyldige optoges vidtløftige Forhører og skreves vidtløftige Protokoller, hvoraf man kunde see, hvorledes de havde tumlet om i Verden, indtil de endelig gjennem Livets Klipper og Skjær vare havnede bag Fængslets Mure. For Hovedmandens, Skovfogdens Brodersøns, Vedkommende var den en lang Fortælling. Den indeholdt hans Farter tillands og tilvands; hvorledes han i Amerika havde tumlet om med Mikkel Bendix og dennes Datter, hvem han havde ægtet; hvorledes de havde levet snart i Rigdom og Glæde, snart i Armod og Kiv, indtil Kristian var bleven kjed af Kompagniskabet, havde forladt Kone og Svigerfader og søgt Lykken for egen Regning. Han var kommen i Selskab med tydske Kjøbmænd og Smuglere, der drev en vidtstrakt og fordelagtig Smughandel paa forskjellige Steder i Danmark; fra underordnet Hjælper havde

han ved sit Snille svunget sig op til Fører og havde forstaaet at slynge et saa konstigt Net og bruge saa mange Mellemmænd, at selv om et enkelt Foretagende mislykkedes — hvad undertiden hændtes — og Toldvæsenet fik fat i de uheldige Smuglere, var der Ingen, der anede, hvem den egenlige Hovedmand var. Der skulde en finere Næse til at opspore det end Retfærdighedens; Skinsygen gjorde det. Da Mikkel og hans Datter kom tilbage, varede det ikke længe, inden de kom paa Spor efter den bortrømte Stalbroder. De kom ikke for at hævne sig, men for at slutte Forlig: Krig og Fred havde deres hele Samliv været; nu vilde de atter slutte Fred, slaae sig til Ro og nyde Frugten af deres Arbeide. Mikkel Bendix var for gammel til at kunne vedblive det omflakkende Liv, og som en saaret Ræv slæbte han sig tilbage for at doe i sin Hule. De fik Rede paa nogle af Kristians Haandlangere og erfarede, at en ung Pige flere Gange havde tjent som Budbringerske fra ham. Konen vilde vide, hvorledes det forholdt sig hermed. Hun var snild som Faa, vidste at skuffe de Andre og traf sammen med Mariane. Skinsyge overlever Kjærlighed. I sin første Opbrusen tænkte hun ikke paa andet end Hævn og skyndte sig at gjøre Angivelse af det store Smugleri, som skulde finde Sted endnu samme Aften, og hvorved den bortreiste Kristian selv vilde være tilstede. Hævnen fik hun. Da Smuglerne mærkede, at de vare forraadte, satte de sig til Modværge med væbnet Haand. Loven var dengang streng mod dem, som vovede at sætte sig op mod dens Haandhævere. —

Der var atter stille i den lille Kjøbstad, ligesaa stille som førend den Tid, da „Amerikaneren“ havde gjort den til Skuepladsen for sine Bedrifter. Ingen talte mere om ham. Han var forsvunden fra Scenen og for længere Tid skjult i Fængslets Mørke; desuden var hans Navn som en øm Byld for Mange af Byens Folk. Mariane var ogsaa forsvunden; hun var fulgt med Markus og Regine til Skovfogedhuset; der havde hun været siden, og i Byen tænkte Ingen paa hende undtagen Madam Jensen, Symadamen, naar hun engang imellem fik en større Bestilling.

„Havde jeg blot Mariane igjen; saa flink en Syerske faaer jeg aldrig mere,“ sagde Symadamen, medens hendes Fingre havde travlt, Naalen foer frem og tilbage gjennem Sytøiet, og hele Stuen laa fuld af Lærreder og Tøier. „Gud veed, hvordan jeg skal blive færdig med Jomfru Christensens Udstyr!“

„Saa blev det dog til noget med det Bryllup,“ bemærkede Madam Skov, der nu havde bedre Tid end tidligere til at staae med Armene overkors paa Vindueskarmen og snakke med Naboerskken indenfor. „Jeg troede ellers, Fyren havde faaet nok af hendes Fjanteri med ham, vi ikke ville nævne.“

Efter en Stunds Taushed vedblev Kogekonen:

„Maaskee var det ikke umuligt, De kunde faae Pigen igjen.“

„Troer De?“

„Da gamle Jomfru Regine døde ifjor af Sorg og Kummer, bad hun Mariane om, ikke at forlade Broderen; og hvor skulde hun ogsaa hen med Barnet, Stakkelen? Men nu er det nok snart forbi med Markus.“

To Aar efter Smuglerhistorien var det forbi med Markus; saa fulgte han sin forudgangne Søster, og Mariane, som hidtil havde fundet et Hjem i deres Hus, stod ene med Barnet — Kristians Barn. Men Madam Jensen fik hende alligevel ikke. Pigen gyste ved Tanken om at vende tilbage til Kjøbstaden, hvor Enhver kjendte hende; hun foretrak at tye til Hovedstaden, hvor hun ernærede sig og sit Barn ved sine Hænders Gjerning og den Hjælp, Venner fra gammel Tid ikke glemte at sende stakkels Mariane.

X.

Aar kom og Aar gik; næsten to Gange ti vare allerede henrundne. Der var groet Græs over Meget; nye Personer vare traadte frem paa Skuepladsen; men Skuepladsen selv var temmelig uforandret. Den lille Kjøbstad laa inde i Bunden af Fjorden, der solede sig mellem gule Marker og grønne Enge; ved Indløbet stod Busnakkebakke med sin skovklædte Top og bratte Lerskrænt, og ligeoverfor Karbys hvide Kirke. Den sorte Sten laa paa Sandrevlen, akkurat som Trolden havde kastet den, og tæt ved den lille Ø — Troldholmen, som den endnu bestandig hed — omsværmet af Maager og Viber, der i mange Aar havde bygget uforstyrret i dens Tuer.

Da gjenvaktes pludseligt Erindringen om Alt, hvad forlængst var skeet.

En Dag modtog Sognefogden i Karby fra Herredsfogden Underretning om, at en Straffefange, barnefødt i Sognet og forsørgelsesberettiget der, vilde blive hjemsendt dertil, og endnu samme Aften kom en fattig Stakkel med graat Haar, sløvt Øie, ødelagt paa Sjæl

og Legeme af mange Aars strengt Fangenskab. Ingen kjendte ham, Ingen erindrede nogensinde før at have seet den Mand; først da Skolelæreren havde gjennemlæst de medfølgende Papirer og nævnede hans Navn, gik der et Lys op — „Kristian! Ham ovre fra Busnakke! Han, som rendte bort med Mikkel Bendix og blev gift med hans Datter!“ Alle mente, han var død for længe siden. Han havde ogsaa været død for Verden i mange Aar og begravet i Datidens mørke Fængselsgrav; den kongelige Naade havde gravet ham op og gjengivet ham til Livet og Fattighuset, neppe en Skygge af hvad han engang havde været.

Den Hjemkomne skulde i Fattighuset; anden Bolig havde Sognet ikke til ham, og selv eiede han Intet og vidste ikke det Sted, hvor han kunde hvile sit Hoved.

Men Fangen kom ikke ene. Med ham fulgte et gammelagtigt Fruentimmer, lille, livligt, med urolige Bevægelser og spillende Øine; trods Alderen og de graa Haar var hun som en spruttende Ild, og var Manden forknyt og ordknap, havde hun en Tunge, der kunde bruge sig. Den gik som en Kjep i et Hjul, medens hun forklarede Sognefogden, at hun var Mary, Mikkel Bendix' Datter, Kristians lovmæssige Hustru — Papirerne havde hun, men der var Ingen, som kunde læse dem, ikke engang Præsten; thi Bryllupet havde fundet Sted i Amerika. Hun havde ventet paa sin Mand i mange lange Aar, men de havde holdt ham indesluttet som et vildt Dyr, og nu sendte de ham som en Stakkel, der ikke kunde skaffe sig selv Brødet.

Han behøvede ikke at tigge; han skulde nok faae Føden uden det. Hun fordrede kun, hvad Ret var, og hun mente, hendes Ret var Troldholmen; der havde hendes Forældre boet; der vilde hun boe; Resten skulde hun nok sørge for!

Sognefogden og hele Fattigkommissionen stod forbauset; men i Hjertet vare Alle glade, at Sognet kunde slippe for saa godt Kjøb: Øen laa ubenyttet, og saa blev man fri for at have „Slavepakket" i Byen.

Saaledes blev Troldholm anden Gang beboet. Paa Ruinerne af Mikkel Bendix' Hytte reiste sig en ny; Væggene vare lave, Taget af Græstørv; havde der ikke hver Dag staaet Røg op af den næsten usynlige Lerskorsten, kunde man gjerne have antaget Hytten for et stort Muldvarpeskud og troet, at Øen var ubeboet som før. Folkene mærkede man sjeldent noget til. Engang imellem kunde man see en krumbøiet Skikkelse sidde og sole sig foran Døren eller liste omkring ved en Stok. — „Idag er Troldholmkristian ude at trække frisk Luft," sagde man da i Landsbyen og undrede sig, hvad Folkene derovre vel levede af. De søgte Ingen og bleve ikke søgt af Nogen; og deres Ensomhed kunde ikke have været større, om Øen havde ligget midt i det vilde Hav, istedetfor at den laa et Hundrede Alen eller to fra Kysten. Konen saae man mere til end Manden. Hun havde kjøbt en Baad, fiskede og roede ind til Kjøbstaden med sin Fangst. Om Vinteren, naar Fjorden var lagt til, trak hun afsted med den paa en Haandslæde. Sommer og Vinter kunde man see hende i Byen, hvorledes Veiret

end var, bestandig den samme livlige, urolige, ligesom ildspruttende Person. Folk nærede en vis Sky for hende, og Børnene bleve skræmmede med, at Mary skulde tage dem med i sin Kurv til Troldholm, dersom de ikke vare artige; men alligevel havde Mary mange Kunder; thi Ingen bragte bedre og friskere Fisk end hun.

XI.

Det var ved Juletid. Niels Kalvekudsk skulde atter til Kjøbenhavn. Vognen var læsset høiere end sædvanligt; thi Julereisen var altid den vigtigste; og Niels struttede mere end sædvanligt af Nattrøier; thi Vintren havde allerede taget godt fat. Han bankede Hænderne og pustede i dem, inden han puttede dem i Bælgvanterne og greb Pidsken. I Betragtning af det svære Læs og den knuddrede Vei havde han Fire for. Idet han lavede sig til at slaae et Smæld hen over de ludende Hoveder, gjorde han det sædvanlige Spørgsmaal: „Er der saa mere, Husbond?“ og inden Svaret fulgte, vexledes de sædvanlige Ord:

„Har du husket stakkels Mariane?“

„Niels har faaet Julegodt til hende.“

„Kjør saa i Guds Navn!“

Og saa kjørte Niels.

Ved Julereisen var altid Meget at besørge. Læsset var større, fordi der skulde gjøres flere Penge ud af det; thi dengang vare Pengene ikke saa almindelige som nuomstunder; Landmanden havde dem sjeldent liggende; hvad han fik ind for sine Varer, gik med til Indkjøb i Byen, og ved Juletid var ovenikjøbet gjerne

en eller anden Aarsregning at betale. Niels kunde have nok at gjøre med at sælge, kjøbe og betale, saa det ikke var at undres over, at han paa den fastsatte Ankomstdag ikke som sædvanligt kom rullende ind i Gaarden ved Middagstid. Da det tog til at mørkne, var han endnu ikke kommen. Fader saae efter Uhret og begyndte at blive urolig; Veiret begyndte ogsaa at blive uroligt. Der havde hele Dagen været Slæning i Luften og Skyer paa Himlen; mod Aften blæste det op, Skyerne drev sammen, og det begyndte baade at sne og regne. Undertiden buldrede det i Skorstenen, som kom der en Firehestesvogn; naar vi Børn sprang til Vinduet for at see, om det var Niels, var intet andet at see end Mørke og lange Stænk paa Ruderne af Snesnug, som drev ned ad dem.

„Det er et farligt Veir! Det baade sneer og regner," meldte Ladefogden, som skød Træskoene af udenfor Døren og listede ind paa Hosesokker for efter endt Dagværk at aflevere Nøglerne til de forskjellige Steder, som stod under hans Tilsyn.

„Hvor kan dog Niels blive af!? Blot han ikke ligger og kommer til en Ulykke eller kjører vildt i Mørket."

„De Brune hitte nok Vei, Husbond!" trøstede Ladefogden.

De Brune gjorde ikke Ladefogdens gode Mening tilskamme. Blæsten stillede af, Regnen hørte op, men Sneen vedblev at falde, og den laa snart saa tæt og høi, at Ingen hørte Vognen komme ind i Gaarden og anede, at Niels var der, forend han, hvid som en Snemand, traadte ind i Stuen.

Alles Øine heftedes paa Snemanden. Han traadte forsigtig frem til Bordet, hvor den snurrende Maskine gjengav et Ansigt, dobbelt saa stort og dobbelt saa rødt som det, Niels pleiede at være i Besiddelse af; opknappede ikke uden Vanskelighed forskjellige Lag Trøier og Veste; fremdrog en uhyre Lædertegnebog og begyndte at aflægge Regnskab: Flæsket var blevet godt betalt, men Silden var steget — Baandjern af den gamle Slags havde Hørkræmmeren ikke; han havde maattet tage noget, som var en Kjende bredere — Urtekræmmerens Regning var betalt og kvitteret; her var den! Og saa maatte Husbond ikke forsmaae en Kasse Cigarer —

„Det er godt, Niels! Lad heller vente til imorgen," afbrød Fader. „Gaa ned og faae dig noget Varmt; du er vel forkommen af Reisen."

Niels famlede med de forfrosne Fingre mellem Papirerne i Tegnebogens forskjellige Gjemmer, fremdrog et Brev og sagde:

„Og saa er her Adressebrevet!"

„Hvad for et Adressebrev?"

„Fra Mariane."

„Fra Mariane? Hvorpaa?"

„Paa den lille Jomfru," sagde Kudsken og pegede med Tommelfingeren over Skulderen henimod Døren. „Mariane bad mig, tage hende med; og jeg mente, Husbond ikke vilde have noget derimod, skjøndt Læsset var stivt nok og Veien gnaven — —"

Vi overhørte Nielses Tale, men Alles Øine fulgte hans Haand.

Indenfor Døren i Halvmørket stod en Skikkelse, hvis Komme Ingen havde bemærket. Der kunde nok behøves „Adressebrev“ — som Niels sagde — den lignede mere en Bylt end et Menneske, indhyllet, som den var, i Kaaber og Tørklæder og Dækkener. Fader aabnede Brevet; Moder og mine Søstre fik travlt med at pakke Bylten ud. Da Hestedækkenet kom bort og det store Uldtørklæde og den lille Kysehat, viste sig et Hoved med de deiligste lysegule Lokker og et blussende Ansigt.

„Det er en nydelig Pige, Mariane op ad Dage,“ hviskede Moder. „Hvad skriver den Stakkel?“

Brevet lød næsten som et Testament. Hun følte sine Kræfter aftage, skrev hun. Det var mindre Aarene og Arbeidet, end Sorg og Ulykke, som havde taget paa hende, og ikke sjeldent paakom hende den Tanke, at hendes Dage vare talte — Give Gud, det var saa vel! Men skjøndt hun længtes efter Hvile, gjøs hun for Døden ved Tanken om, hvad der skulde blive af hendes Barn — hans Barn! — naar hun var borte. Saa forunderlige vare Guds Veie, at Det, som tyktes hende den største Ulykke, var blevet hende en Kilde til Trøst og Glæde hele Livet igjennem. Hvad skulde der være blevet af hende, om hun ikke havde havt Regine — Datteren var opkaldt efter den gamle Madmoder i Skovfogedhuset — der aldrig havde gjort hende andet end Glæde! Nu var hun en voxen Pige, og der maatte tænkes paa hendes Fremtid; og da en fjern Slægtning, der ikke selv havde Børn, men havde havt Lykken med sig og var kommen i Velstand, havde tilbudt at tage sig af Barnet, saa havde

hun ikke vovet at afvise dette Tilbud. Hvor ondt det gjorde hende at skille sig fra Datteren, troede hun at burde bringe dette Offer for Regines Fremtid. Slægtningen boede ikke langt fra den gamle Gaard, som hun godt huskede fra sin lykkelige Ungdom, og hvorfra hun gjennem lang Tid havde modtaget saa mange Beviser paa Velvillie, som hun aldrig noksom kunde takke for — — Hun havde bedet Niels om, at tage sig af Datteren, og bad nu Fader om at sørge for, at denne kom over til hendes Slægtning, idet hun atter takkede og anbefalede sin lille Regine til hans og Alles Velvillie. — —

Anbefalingen var overflødig. Hele Familien, navnlig den kvindelige Del af samme, var strax indtagen af den nye Gjæst. Hun skulde hvile sig ud efter den strenge Reise, inden der kunde være Tale om at tage videre. Der gik en Dag og to og tre, og for hver Dag, som gik, syntes man, det havde mindre Hast med Reisen, og vilde mere nødig skilles fra sin Gjæst. Endelig blev det besluttet, hun skulde blive Julen over paa Gaarden og med det nye Aar tage til det nye Hjem, der ikke laa mere end en Milsvei borte.

Juledag var der som sædvanligt stor Kirkefærd fra Gaarden. Det havde sneet og det havde frosset, Føret var ypperligt, og Alt, hvad Gaarden eiede af Kaner og Slæder, kom frem, selv et Par Brændeslæder. De bleve fyldte med Halm. I dem laa Pigerne med deres røde Kinder, røde Baand paa Huen og røde Ærmèr — saaledes som dengang brugtes af Almuen — og skinnede i det gule Straa som Valmuer i en moden Rugmark. Foran kjørte Herskabs=

slæden med Klokker og Bjelder. En blaa Kane med et helt Firmament af Guldstjerner og et Faareskind, der skulde forestille en Bjørnehud, med en rød Klædeslap som en blodig Tunge ud af det skikkelige Gab, samt en mere beskeden, grønmalet Svipslæde, som indtoges af de Yngere, kunde i ungdommelig Iver ikke vente paa, at de store Slæder bleve læssede, men jog under Pidskeknald forud ned gjennem Alleen. Ikke en Vind rørte sig. De gamle Træer stode stive med et Snelag i den runkne Bark op ad Vindsiden og med hver Gren som af glindsende Krystal. Marens Hytte ved Ledstedet var næsten forsvunden i en Snedrive, og ud over Marken var ikke andet end Sne og atter Sne. Et Par Halmstubbe tittede igjennem, hvor Rugmarken havde været, og i et enligt Træ paa Veikanten sad en Flok Krager og pustede sig op, som svøbte de sig tættere i deres graa Pels mod Vinterkulden. Idag skinnede Karby hvide Kirke ikke. Den stod graa mod den snedækte Jord og den blaa Himmel bagved; at den kunde være en halv Mil borte, vilde Ingen troe; Reisen var gjort i en Haandevending.

Det ringede sammen, og Folk vare efter Sædvane samlede paa Kirkebakken, da Slæderne standsede nedenfor. Der stod Dampsøiler ud af Næseborene paa Hestene, og Mulehaarene vare rimfrosne; naar de prustede for at faae Luft, klingede Klokker og Bjelder og blandede deres lystige Toner med de mere alvorlige oppe fra Taarnet. Kirkegængerne havde samlet sig paa den Side af Kirkegaarden, som vender ud imod Fjorden. Denne var tillagt fra Bred til Bred; Isen laa et godt Stykke ud i Havet; først langt ude,

hinsides et indefrosset Skib, hvis nogne Master og Tov stak benradagtigt frem i den livløse Omgivelse, rullede de blygraa Bølger.

Medens Folk talte sammen, saae de ud over Fjorden, hvor Troldholm viste sig som en svag hvid Forhøining paa den graa Flade. Den sorte Sten var ikke at see. Bølgen havde overstænket den med sin Fraade, og Fraaden var bleven til Isperler — Derude hvilede Dødens dybe Fred, der har Glemsel for Alt.

„Saa maatte Troldholmskristian da afsted," sagde En.

„Han har jo længe ikke duet til noget," mente en Anden.

„Jeg seer, de har gravet en Grav til ham ijævne de Gamles fra Skovfogedhuset."

„De siger, han har bedet derom paa det Sidste."

„Hvem monstro skal hjælpe Kvinden med at faae ham i Jorden?" sagde Sognefogden. „Hun har hverken talt til mig eller Præsten derom."

„Det skal vel de fra Busnakke; de er ogsaa nærmest til det."

Da de atter saae ud over Fjorden, saaes et underligt Ligtog, som fra Troldholm nærmede sig Kysten. Paa den Haandslæde, Mary brugte til at kjøre Fisk til Byen, stod en Ligkiste; Tovet paa Slæden havde hun kastet over Skulderen, og dybt bøiet slæbte hun afsted med det tunge Læs, medens en langhaaret Hund med hængende Hale og Øren sluskede forknyt bagefter. Paa Isen gik det nogenledes med Kjørselen; men da hun naaede Kysten og Kirkebakken,

standsede hun forpustet. Tilskuerne havde seet til i stum Forbauselse; nu lagde den gamle Sognefoged Haanden paa sin voxne Søns Skulder og sagde:

„Kom Jens! Lad ham end have været, hvad han var;. han skal dog begraves som et kristent Menneske.“

Han gik; Flere fulgte efter og nærmede sig Slæden for at løfte Kisten af den.

„Hvad skal det til!“ raabte Konen trodsigt. „Mens han levede, har Ingen villet række ham en Haand; nu behøver han ikke jeres Hjælp!“

„Men du kan behøve den, Mary,“ sagde Sognefogden beroligende. „Du har slidt ærligt for ham, saalænge han levede; men at hjælpe ham i Graven, formaaer du dog ikke alene.“

Bønderne tog Kisten, Konen fulgte efter, Folk flokkede sig om den ventende Grav, og inden Præsten kastede Jord paa, sagde han et Par Ord — ikke Straffens og Fordømmelsens, der saa ofte formasteligt udtales — men et Par kjærligt deltagende Ord og mindede om, at Døden forsoner. Der kom en fugtig Glands i mangt et Øie; Regine græd og søgte forgjæves at skjule den Bevægelse, der havde grebet hende ligesom de Fleste ved denne forunderlige Begravelse; kun Mary stod med sammenpressede Læber, ubevægeligt Ansigt og sit mørke, trodsige Øie fæstet paa Graven. Da den var fyldt, og Folk skiltes for at gaae ind i Kirken, listede Pigen sig hen og trykkede den gamle Kones barkede Haand. Mary saae op og saae lige ind i et Par store blaa taarefyldte Øine:

„Gud velsigne Dem for de Taarer!" udbrød hun og brast selv i Graad. „Jeg holdt saa meget af ham alligevel."

Jeg veed ikke, om stakkels Marianes Datter nogensinde har erfaret Hemmeligheden ved sin Fødsel og faaet at vide, hvem den Kvinde var, som velsignede hende ved hendes Faders Grav; men Velsignelsen blev ikke uden Frugt. Hun blev lykkelig, og hendes Lykke kastede et Lysskjær over Moderens Alderdom.

Speilet.

Det er nu allerede mange Aar siden. Tiden har Vinger; den flyver, medens vi humpe afsted, som bedst vi kunne; og fordi man selv ingen Vei kommer, bilder man sig tidt ind, det gaaer ligesaa med Tiden. Men den iler; og det er, som sagt, nu mange Aar siden. Vagtparaden trak dengang op med klingende Spil, med Trommer og Trompeter, med Klokkespil og Triangler — det var den saakaldte tyrkiske Musik — og med en skjægget Tambourmajor med sølvknappet Stok foran. Dengang var Vagtparaden en sand Folkefest. Store og Smaa, Ammer og Børn samlede den; selv adstadige Folk kunde man see trampe Brostenene i Takt op ad Gothersgade og gjøre „Høire Sving" om ad Kongens Nytorv; men Ingen saaes stadigere ved den end en Mand i sorte Klæder med en høi, spidspullet Hat paa Hovedet. Aar ud, Aar ind, Dag for Dag, i ondt Veir som i godt mødte den sortklædte Mand ved Vagtparaden. Soldaterne fik nye Uniformer; den røde Jakke afløstes af den blaa Frakke, Chakoen af Hue, og Huen fik alle mulige Façoner; de trak Kappe paa, naar det blev koldt, eller naar Almanaken sagde, at det skulde blive koldt, og hængte den fra sig, enten

det sneede eller skinne Sol, til den i Reglementet fastsatte Foraarstid; men den sortklædte Mand undergik ingen Forandring, han fik aldrig Nyt. Det var bestandig den samme Kjole, den samme høie, smalskyggede Silkehat; Traadene kom mere og mere frem i Kjolen og Kanterne paa Hatten, medens en Glands, der ikke havde noget tilfælles med Nyhedens, trak sig fra Skyggen høiere og høiere opefter ad den spidse Pul, der som et Taarn kronede den sørgelige Ruin af Vagtparadens trofaste Ledsager. „Se ham med Frelserens Taarn paa Hovedet!“ spottede en Dag En af Kjøbenhavns haabefulde Ungdom, der selv satte sig ud over saadanne Smaating som Noget paa Hoved og Fødder. En Tid efter var „Frelserens Taarn“ forsvundet, det saaes aldrig mere ved Vagtparaden, og der var neppe Nogen, som savnede det og lagde Mærke til, om det var der eller ikke. Mange lagde vel heller ikke Mærke til den simple sorte Kiste, som en Dag bragtes ud fra et Hus i Borgergade og sattes paa en simpel Ligvogn, der læssede den af i et afsides Hjørne af Assistentskirkegaarden — — Der hviler nu Niels Møller, han, som i saa mange Aar trolig fulgte Vagtparaden.

Han blev Student samme Aar som jeg. Dengang havde Studenterne ved Kjøbenhavns Universitet endnu ikke opgivet den gamle Skik at flokkes paa Universitetstrappen og lade deres vordende Kolleger, som med Angst og Bæven gik op til det grønne Bord, løbe aandelig Spidsrod gjennem to tætsluttede Geleder, der i alle de Tonarter, som findes i den menneskelige Strube, udstødte Raabet: „Rus — Rus — Ru—u—u—s!“ Det nyttede ikke den kjøbenhavnske

Privatist, at han klædte sig efter nyeste Mode, satte Briller paa Næsen og paatog sig en Mine som en gammel Akademiker. Han blev strax opdaget, og et ironisk „Rus“ hvislede ham imøde fra alle Sider. „Rus“ lød det i vældigt Kor om den stakkels Provinsialist; der forlegen listede sig op ad Trappen. Han søgte ikke at forstille sig, og det vilde heller ikke have kunnet nytte ham: Russen var ham skreven i den undrende Mine, hvormed han betragtede Alt; den var skaaren i Klæderne af Landsbyskræderens Sax — „Rus“ lød det, og aldrig stærkere, end naar Niels Møller satte sin Fod paa Trappen.

Men han var ogsaa et Pragtexemplar af en Rus. Han var næsten tyve Aar, da han blev Student, stor, stærk, og han kunde gjerne ligesom Peer Degns Samtidige have ladet sig „rage tre Gange om Ugen“. Dette skete ikke, om af Sparsommelighed eller Beskedenhed — fordi Niels mente, at en Barberkniv ligesom en Hat ikke passede sig, før man havde absolveret Examen — skal jeg ikke kunne sige. Niels hjalp sig, saa godt han kunde, med en Sax; men da Operationen just ikke udførtes med største Omhyggelighed, lignede hans Ansigt i Reglen en slet meiet Mark, hvilket ikke bidrog til dets Forskjønnelse. Førend han kom til Kjøbenhavn, havde han aldrig forladt den hjemlige Præstegaard; Faderen havde selv forberedt ham til Universitetet, Moderen selv udstyret ham til den lange Reise; i det Ydre som i det Indre, fra Top til Taa var han en komplet hjemmegjort Student, og han kom til Hovedstaden saa ukjendt med Verden som Barnet, der fødtes igaar. Vi Andre fandt

Rusraabet fornærmeligt, Niels fandt det morsomt; vi gave ondt af os over de „Lapse paa Trappen“ — naturligvis naar de ikke hørte det — Niels undskyldte dem: „Naar det nu kunde more dem — de mente jo ikke noget ondt dermed!“

I sin Godmodighed vilde han gjerne søge Undskyldning for Alt og for Alle, og i sin Ukjendthed med de nye Omgivelser morede han sig over de simpleste Ting, Andre neppe værdigede et Øiekast: de høie Huse, de mange Mennesker, de pene Klæder, o. s. v. Medens han gik og morede sig, blev han puffet og knuffet, traadt paa Tæerne og fik Albustød og ikke saa sjeldent en lille Forbandelse i Tilgift, fordi han stod og maabede, naar en ilsom Sjover med en Flæskeside over Skulderen trængte sig frem; eller han fik af de pene Folk, han beundrede, et haanligt Sideblik til hans alfor korte hjemmegjorte Buxer, hans sæklignende Frakke og hans engang hvide Halstørklæde, der var knyttet i den mest fortvivlede Knude, jeg nogensinde har seet.

Niels var rigtignok alt andet end omhyggelig i sin Paaklædning; men hvad der fattedes ham i det Ydre, havde han fuldt op i det Indre: han var det bedste Menneske, der kunde gaae paa Guds grønne Jord. Dette havde det til Følge, at trods alle Manglerne ved hans Person, var der Mange, som holdt af ham. Blandt disse var Ludvig A., Søn af en rig Grosserer og, skjøndt kun sytten Aar gammel, en fuldendt Springfyr, til hvem vi andre Unge saae op med en vis Beundring. Da Examen var endt, gjorde han et Gilde. Forældrene havde et Landsted tæt udenfor Kjøbenhavn; Familien var flyttet ind til Byen, Stedet

stod tomt; der kunde aldrig findes nogen bedre Leilighed for en Snes overgivne unge Mennesker til at slaae en Vasseralle af, end derude, især da Efteraaret bragte en Række smukke Dage med høi Himmel og klart Solskin, som rent lod glemme det faldende Løv og de gjennemsigtige Kroner. Grossereren havde lovet at sørge for Gjæsternes Befordring, og de Indbudne samledes hos Vennen Otto; Niels Møller hørte med til Tallet. Han kom i sin bedste Stads, det vil sige, de hjemmegjorte Artiumsklæder; en Barber havde paa en tilfredsstillende Maade udført det Arbeide, der før Examen overlodes Saxen; Niels var saa pen, han kunde blive; kun Halstørklædet var bundet paa samme Maade som altid i en Knude, hvis Slyngninger syntes at spotte enhver anden Løsning end den, Alexander anvendte paa den berømte gordiske.

„Hvorfor binder du ikke dit Tørklæde ordenligt," sagde Otto.

„Er det gaaet løst?" spurgte Halstørklædets Besidder og foer med Haanden til Halsen.

„Løst?! Nei, det har saamænd ingen Nød, saaledes som du har surret det sammen. Bind en rigtig Sløife."

„Ja, ja," sagde Niels godmodig, gav sig til at famle med Knuden, trak Tørklædets Ender fra hinanden og strammede dem, som havde han til Hensigt at kvæle sig selv; „jeg troede, jeg havde bundet en Sløife."

„Troede? Det kan du da see," sagde den Anden, medens Niels blev staaende midt paa Gulvet og efter gjentagne Kvælningsforsøg bragte Enderne sammen for

at gjøre den begaaede Feil god igjen. „Men Menneske da, gaa dog hen til Speilet! Der hænger et Speil!“

„Det behøves ikke!“

„Bruger du ikke Speil, naar du klæder dig paa?“

„Jo, sommetider!“

„Da har du nok ikke brugt det idag!“ udbrød Otto leende. „Du kunde forresten ikke have Skade af at see lidt mere i Speilet, Niels!“

„Saa?“

„Ja. Især naar du binder dit Halstørklæde.“

„Det er slet ikke andet end en Vane at speile sig,“ paastod Niels. „Ude paa Landet der have vi ikke som her i hver Stue et Stykke Glas lige fra Loftet til Gulvet til at gaae og see os i, og vi komme dog ogsaa af og i Klæderne. Du veed nok, hvad man siger til Pigerne, naar de kige i Speilet?“

„Nei.“

„Hver Gang de smiske til deres eget smukke Ansigt, staaer Fanden bagved og leer.“

„Er det ikke andet, du er bange for, saa kan du saamænd godt see dig i Speilet!“ raabte Otto leende og trak ham hen foran det.

„Ja, Gud veed, hvad jeg kan! — Se! — Staaer nu ikke der en hel Flok Djævleunger bagved og griner!“ udbrød han og vendte sig om imod os.

Vi lo rigtignok; men det var ogsaa alfor morsomt at see de fortvivlede Ansigter, Niels skar, medens han ved Ottos Hjælp fik bundet Tørklædet i en nogenlededes ordenlig Sløife. —

Det var en munter Dag. Ude paa Landstedet boede ikkun en ældre Kone, som havde Tilsyn med det om Vinteren; hun sørgede for, at de gode Sager, Grossereren i rigt Maal havde sendt derud, anrettedes for de unge Gjæster, og til at hjælpe sig hermed havde hun faaet en Slægtning ud fra Byen, en ung Pige — „en net lille Pige," sagde de mere adstadige af Selskabet — „en nydelig Pige," sagde de lettere fængelige Hjerter — „Gud straffe mig, det deiligste Pigebarn, han nogensinde havde seet!" bandede Niels, der glødede som Følge af hyppige Pokulationer, glemte sin sædvanlige Tilbageholdenhed og lod sit gode Lune og sin uskrømtede Glæde frit Løb. Husets Søn, den unge elegante Herre, var den Eneste, der syntes ikke ret at have Øie for hendes Skjønhed; han henkastede blot, at hun var en „rask Tøs" — en Dom, hvis Flothed ikke undlod at imponere en stor Del af de Tilstedeværende, medens den fremkaldte en heftig Indvending af Niels Møller:

„Det kalder du hende, fordi hun gaaer i Bomuldskjole og Lædersko! Havde hun Silkekjole og Saffiansstøvler, fandt du nok, hun var smuk!"

„Der er ogsaa Forskjel paa en Dame og en Sypige!" sagde Ludvig.

„Forskjellen kan let falde ud til Fordel for den Sidste!" raabte Niels. „Det Damevæsen, man kan kjøbe paa Østergade, giver jeg ikke en Doit for; den ægte kvindelige Ynde udstraaler fraindeu, og hænges ikke paa af Modehandleren, og kun hvor den findes er Damen, enten Titulaturen saa er Frøken eller Sypige!"

„Bravo, Niels!"

„Niels er forliebt!"

„Lad os strax holde Deklaration!"

„Aah Snik, Snak! Jeg er sgu ikke mere forliebt end alle I andre! Man kan da gjerne finde, at en Pige er smuk, uden derfor at være forliebt i hende; og skulde man forlove sig med alle smukke Piger, kom man jo værre deran end Stortyrken."

I den almindelige Munterhed var Striden og Stridens Gjenstand snart forglemt. Om Aftenen rullede Selskabet syngende hjem ad Veien langs det maanebeskinnede Sund; da det skiltes ad, forsikkrede Niels, „det var den deiligste Dag, han nogensinde havde oplevet," og i sin Glæde omfavnede han os alle med et sandt Bjørnetag. —

Blandt de mange mageløse Ting, Niels fandt i Hovedstaden, var Musiken noget af det, som mest tiltalte ham. Han spillede selv en Smule. En Landsbymusikant havde lært ham at gnide en Totour og en Reel; i den tarvelige Bagage, hvormed han drog ind i Hovedstaden, indtog en gammel Violinkasse en uforholdsmæssig Plads; og naar man kravlede op ad de steile Trapper, som førte til Nielses Kvistkammer, hørte man som oftest nogle hjerteskjærende Toner, der gjennem Mørket kunde veilede til hans Dør. Egenlig talt troer jeg nok, han holdt mere af Violinen end af Bogen. Imidlertid besøgte han Forelæsningerne flittigt, kun var der altid en Uro over ham, naar Middagstimen nærmede sig, og i fuldt Firspring gik det lige fra Universitetet til Hovedvagten, for at han ikke skulde komme for sent til Vagtparaden. Vi gottede os tidt

over ham og drillede ham med denne hans Vagtparade-lidenskab. Niels tog det paa sin sædvanlige rolige, godmodige Maade: „Ja, I Kjøbenhavnere kan sagtens! I er nu saa vant til den megen rare Musik, at I neppe lægger Mærke til den. Men ude paa Landet der har man Skam aldrig saadan Koncert; og naar man kan faae den for intet, er den da nok værd at løbe et Par Skridt for.“ Niels løb, alt hvad han kunde, indtil han forpustet naaede Kongens Nytorv, som dengang ved Vagtparaden var ganske anderledes besøgt end nuomstunder. Han arbeidede sig gjennem Menneskemassen, indtil han kom frem til Gitteret om Hovedvagten med dens tre uskyldige Kanoner; beundrende de frygtelige Malmsvælg, beundrende Soldaternes røde Trøier og blinkende Bajonetter, beundrende Alt fra den tykke Kapitain og den skjæggede Regimentstambour lige ned til den mindste Trommeslager, stod Niels der og frydede sig ved Musiken. Han var ikke til at rokke fra Pletten, saalænge Afløsningen varede; han var som en Dranker, der maa tømme Bægeret til sidste Draabe; først naar Musiken var forbi, Trommestikkene raslede paa Kalveskindet, Gitterporten fløi op og Vagten marcherede af, først saa vaagnede han op af sin Lyksaligheds Rus, gik hjem, tog sin gamle Violin og forsøgte at gjengive nogle af de Melodier, han havde hørt.

Det gik saa smaat for Niels ved første Del af anden Examen. Han var ikke af dem, der hurtigt kunde tilegne sig Kundskaber, for et Øieblik at glimre dermed og derpaa lige saa hurtigt glemme, hvad der var lært. Hans Aand var tung ligesom hans Krop,

han maatte arbeide møisommeligt for at tilegne sig noget; men hvad han havde lært, beholdt han ogsaa. Det Nye i Hovedstaden havde optaget ham i høiere Grad, end godt var for Studierne, og tiltrods for alle de Forelæsninger, han hørte, og alle de Timer, han sad bøiet over Bogen, gik det som sagt smaat ved første Del.

„Til Efteraaret skal jeg gjøre det bedre," lovede Niels, da han til Nød var sluppen gjennem Mathematiken, som var hans Rædsel. „Med tre „lauder" kan jeg endnu faae første Karakter; og den maa jeg have, ellers bliver den Gamle vred, og ellers faaer jeg ikke Regensen."

Men Efteraaret gik det rent galt: Mathematikens Tvillingbroder Astronomien nedstyrtede Niels fra hans Forhaabningers Himmel, og Naturlæren sænkede ham i Fortvivlelsens Afgrund. Jeg havde den oprigtigste Medlidenhed med ham, og dog kunde jeg ikke lade være at smile, da han fortalte mig sit Uheld.

„Ethvert andet Spørgsmaal end netop det skulde jeg nok have redet mig ud af," sagde Niels, og Taarerne stod ham i Øinene. „Men da Professoren spurgte mig om „Klangfigurerne" og strøg paa Skiven, saa gav det en Tone, der var mig saa bekjendt, og det var mig, ligesom spurgte han, hvad det var for en Melodi, han anslog. Saa kom jeg til at tænke paa, hvilken det kunde være — jeg kjendte den saa godt, syntes mig — og saa blev jeg saa fortumlet, at jeg vidste hverken ud eller ind og kunde slet ikke svare, og saa gik jeg rejekt" — — —

Det var en bitter Sorg for Niels; men næste Aar bestod han, bestod godt, og paa hans Kjærlighed til Vagtparaden havde dette Uheld ikke ringeste Indflydelse; tvertimod, den syntes at voxe til en sand Lidenskab. Han nøiedes ikke med at møde ved Hovedvagten og høre paa Musiken, han mødte nu ved Exercerhuset i Gothersgade, fulgte med hele den lange Gade igjennem, hengav sig til sine musikalske Nydelser paa Torvet, og gik ikke sjeldent samme Vei tilbage, han var kommen.

„Veed du, for hvis Skyld han streifer om i Gothersgade?" spurgte en Ven, der fortalte mig, at han der havde mødt Niels, hvem ingen af os i lang Tid havde seet noget til.

„For Vagtparadens naturligvis! Den har jo altid været hans største Fornøielse!"

„Og Laura Jensens!"

„Laura Jensen? Laura Jensen? Hvem er det?"

„Har du glemt den smukke unge Pige fra Ludvigs Rusgilde?"

„Naa! Jeg vidste ikke, hun hed Laura Jensen."

„Hun boer i Gothersgade."

„Hvoraf veed du det?"

„Det veed jeg fra Ludvig. Jeg talte med ham forleden. Han er nu bleven Officer. Jeg troer, han er bedre paa sin Hylde i den Stilling end som Student. Han saae godt ud; Uniformen klæder ham fortræffelig; han vil nok faae adskillige unge Damehjerter til at klappe —"

„Men det var Niels' Hjerte, du talte om."

„Husker du ikke, hvor ivrig han blev ved Rusgildet, da Talen var om den unge Pige?"

„Vi syntes jo alle godt om hende. Han har ikke tænkt noget videre derved."

„Men nu spadserer han imidlertid hver Dag forbi hendes Vindue, hilser op til det og faaer Gjenhilsen; og Ludvig, der stadigt kommer i Exercerhuset ligeoverfor, fortalte, at han havde seet ham gaae op i Huset."

„Naa Herregud! Naar det er en ordenlig Pige! Men Niels har rigtignok ikke andet at forlove sig paa end lange Udsigter." — —

Disse bleve endnu længere, ved at den gamle Præst pludseligt døde. Niels havde dengang allerede nogen Tid studeret Theologi; af Mangel paa Understøttelse var det ham umuligt at fortsætte sit Studium; han søgte og fik en Huslærerplads paa Landet, og der gik mange Aar, før jeg atter saae eller hørte tale om Niels Møller.

Og hvor skulde jeg gjensee ham? — Ved Vagtparaden!

Da jeg som ungt Menneske forlod Kjøbenhavn og Vennerne der, ventede vi alle, at Adskillelsen skulde være kortvarig; vi sagde Farvel som efter et muntert Samlag i Haab om Gjensyn den følgende Dag; men Dag og Aar gik, Tiden gik, der gik Halvdelen af en Menneskealder — saa først vendte jeg tilbage. I det Tidsrum var der skeet store Forandringer i Byen og kommet mangt et tomt Rum i Vennernes Række.

Var det virkeligt Kongens Nytorv, denne store, jævne, regelmæssige Plads! Her, hvor man før bestandigt balancerede mellem Søer af Regnvand eller vadede gjennem Ørkener af Brolæggersand, Bakke op og Bakke ned! — de schæferske Alper kaldtes dengang dette Parti af Hovedstaden. Alperne vare forsvundne; unge Lindetræer slog med deres friske Løv en Kjærlighedens Kaabe om de blystøbte Syndernes Mangfoldighed midt paa Pladsen; det gamle skikkelige Theater havde lagt sig en Pukkel til under Udbedringens Haand; de fleste Huse vare voxede en Etage eller to, og alle saae saa ny eller nymalede og fremmede ud, at det ordenligt gjorde Øie og Hjerte godt at træffe en gammel, uforandret Bekjendt, hvor graa og kluntet den end var: Hovedvagten med sin Uhrskive, sine tilgittrede Arrestvinduer, sit Jernstakit og sine tre truende Malmsvælg, pegende mod forskjellige Himmelegne ligesom Ungarns Konge, der ved Salvningshøitideligheden fra Kroningshøien med sit Sværd peger mod de forskjellige Himmelegne til Tegn paa, at han vil bevare Rigets Grændser! Saalænge den gamle Hovedvagt staaer og peger, kan man trods alle foregaaede Forandringer aldrig tage Feil af Pladsen: det var virkeligt Kongens Nytorv.

Der var netop Afløsning af Vagten; Musiken spillede, og nogle faa Mennesker standsede deres ilsomme Gang for at lytte efter. Jeg var blandt deres Tal. Selv Jernstakit og Malmkanoner værge ikke mod Tidens Forandringer! Istedenfor de gamle røde Uniformer saaes nu blaa; istedenfor et helt Regiment Trommeslagere et Par sølle Hornblæsere; den majestætiske, pyntede

Tambourmajor var svunden ind til en ganske almindelig Underofficer, og Vagtens Kommandeur reduceret fra Kapitain til Lieutenant. Men allermest reduceret var en sortklædt Person med en høipullet Hat, saaledes som Brug var i mine unge Dage, der stod lænet mod Gitteret, tilsynceladende aldeles fortabt i Musiken. Det forekom mig, at jeg skulde kjende denne Skikkelse; men i samme Øieblik hørte Musiken op, Soldaterne marcherede af, Tilhørerne adspredtes og Skikkelsen fjernede sig med ilsomme Skridt som et Menneske, der ikke vil kjendes; den forsvandt i en af Sidegaderne.

Nogen Tid efter mødte jeg en gammel Ven. Som naturligt var, faldt Talen paa fælles Ungdomsbekjendte; Spørgsmaal og Svar afløste hinanden, der var en lang Række at gjennemgaae.

„Og Niels Møller?“ spurgte jeg; „hvor er han i Verden?“

„Ham kan du træffe hver Dag ved Vagtparaden,“ lød Svaret.

„Saa var det ham, jeg saae forleden: sortklædt med hvidt Halstørklæde og en høi spidspullet Hat.“

„Rigtigt! Det har været Niels.“

„Men sig mig — Han saae saa fattig, næsten lurvet ud —“

„Stakkels Niels! Ham er det gaaet daarligt!“ —

Niels Møller havde virkeligt forlovet sig med Laura Jensen, den lille Sypige, som ved Ludvigs Rusgilde havde sat mere et eet af de unge Hjerter i en Brand, der heldigvis slukkedes uden at efterlade værre Følger end den Rus, de Fleste af os ved samme Leilighed bragte med hjem. Niels havde rigtignok, om ikke

været mere beruset, saa dog været mere begeistret for hende end vi andre; men han havde ogsaa glemt hende og vilde maaskee aldrig mere have tænkt paa hende, dersom der ikke havde været et Speil. — Det syntes virkeligt, som om et Speil var bestemt til at spille en afgjørende Rolle i hans Liv.

Da Niels begyndte sine theologiske Studier, opgav han ikke sine musikalske Nydelser ved Vagtparaden. En Dag, han havde god Tid, nøiedes han ikke med at møde ved Hovedvagten; men for saa meget længer at kunne nyde sin Yndlingsfornøielse mødte han ved Exercerhuset i Gothersgade. Det var en smuk Solskinsdag med stille Luft og skyfri Himmel, en af de Dage, hvor man føler sig saa let tilmode og kunde have Lyst til, man veed ikke selv hvad, blot ikke det hverdagslige Trummerum, til f. Ex. at flyve en lille Tour i den blaa Æther. Jeg vil just ikke paastaae, at Nielses Tanker vare af en saa flygtig Natur; han var sat og adstadig mere end de fleste i hans Alder; men stille Vand har dyb Grund, og selv i den mest kluntede Puppe ligger et Par Sommerfuglevinger sammenrullede, der udfolder sig, naar Solen har gjennemvarmet det raa Hylster. Niels fulgte med Vagtparaden op ad Gaden. Han havde neppe sat sig i Bevægelse, før hans Øie blev truffet af et Blink og atter et Blink, saa skarpt og gjennemtrængende, at det næsten blindede ham. Da han havde gjenvundet Brugen af Synet, løftede han det i Reglen dukkende Hoved for at see, hvorfra Blinket kom, og opdagede i et af Husene ligeoverfor et Reflexionsspeil, der var i travl Bevægelse. I Vinduet bagved sad en ung Pige, fra

hvis Hænder Bevægelsen udgik; og i den unge Pige opdagede han en gammel Bekjendt eller idetmindste en Person, han havde seet før — den lille Laura Jensen. I sin Overraskelse vidste Niels ikke, hvad han skulde gjøre; men da han fra sit landlige Hjem havde medtaget den gammeldags Leveregel, at Høflighed er en skjønne Dyd, rev han Hatten af og hilste op til Vinduet. Den unge Pige rødmede, gav et lille Nik og forsvandt — — Hun har kjendt mig igjen! tænkte Niels, og med det samme fremdukkede med lysende Klarhed Erindringen om den Dag, han havde kaldt den smukkeste i sit — just ikke paa lyse Dage rige — Liv, og Billedet af den unge Pige, han havde svoret paa, var den deiligste, han nogensinde havde seet. Som saadan stod hun for ham hele den Dag i Tankerne, og om Natten drømte han om hende.

Næste Dag var han atter ved Vagtparaden, da den trak op. Den Dag spillede Musiken for en noget adspredt Tilhører; Speilet blinkede ikke; men Laura var ved Vinduet, og Niels mente: da han havde hilst igaar, maatte han ogsaa hilse idag. Hatten kom af; et Nik, et næsten umærkeligt Nik — han vidste ikke engang rigtigt, om hun ogsaa havde nikket — besvarede hans Hilsen, og flere Dage gik saaledes hen med Hilsen og Gjenhilsen, der holdt ham i Tvivl, om han var kjendt eller ikke. Niels vilde saa uhyre gjerne, at den smukke lille Laura skulde have gjenkjendt ham, ligesom han strax havde gjenkjendt hende.

Hvorledes den ellers saa tilbageholdende Niels skaffede sig Adgang til Huset med Reflexionsspeilet, om ved at gaae op og spørge efter sig selv eller en Anden,

som ikke boede der; eller ved at ville see paa Værelser, som ikke vare tilleie; eller ved et andet af disse velbekjendte Kneb, som Kjærlighed er saa opfindsom paa — det skal jeg ikke kunne sige; thi det veed jeg ikke. Men saameget er vist, at efter nogen Tids Forløb var Niels indført hos Enkemadam Jensen, og ligeledes er det vist, at skjøndt Madam Jensen i Begyndelsen havde anseet ham for En „af de Studenterlapse, af hvilke der løb saa mange og snusede“, betroede hun senere Nabomoer, at „det var et pent ungt Menneske, der læste til Præst“. En Maanedstid senere fortalte hun endog triumferende, „at nu skulde Laura være Præstefrue!“ Niels var forlovet og lykkelig over alle Grændser. Han levede i stadig Henrykkelse over sin smukke lille Kjæreste og saae sig saa blind i hendes skjelmske Træk som en Ugle i Solskin. Laura var ogsaa lykkelig; hun var ikke lidet stolt af at kunne vise sig ved Armen af en Kjæreste, som bar en Studenterhue; men hun havde dog et og andet at udsætte paa denne Kjæreste: hans Klæder og Holdning vare ikke nær saa fjong som de unge Lieutenanters, der daglig færdedes i Exercerhuset, og hvis Komme gjennem Gaden satte Reflexionsspeilet i Bevægelse; Halstørklædet var bestandigt saa skjødesløst knyttet, og det endskjøndt Niels ikke mere var bange for Speilet, men endog for at gjøre Kjæresten til Behag, hver Gang, inden han gik hen til hende, tilbragte en usædvanlig Tid foran den trekantede Stump, der var stillet op paa Vinduessprossen i hans Kvistkammer. Men en Sløife laa nu engang over hans Evner! Lauras smaa Hænder forstod det langt bedre. Hun bandt Tørklædet; og naar

Sløifen var bleven rigtig pen, og hun havde faaet de nye Klæder paa, skulde de ud at spadsere. Men han maatte ikke saaledes trykke hende, naar hun straalende i al sin Stads fra Kammeret kom ud i Stuen til den henrykte Elsker; thi saa kom der „Krøl“ paa Kjolen; og paa Gaden maatte han endelig sige hende, hvem den og den elegante Herre var! Det kunde Niels sjeldent; han havde intet Bekjendtskab med Diplomatiet og Manufakturforretningen. Naar han engang imellem traf en Kollega fra Studenterverdenen eller En af Professorerne og tog Hatten af, glemte han aldrig at underrette Kjæresten om, hvem han hilste; men „saadan en gammel Staabi“ brød hun sig ikke om at vide, hvem var!

Af denne Kjærlighedsrus vaktes Niels Møller ved Efterretningen om Faderens Død. Den gamle Præst efterlod sig kun Gjæld og en stor Børneflok, og da Niels nu berøvedes enhver Understøttelse fra Hjemmet, var der ikke andet for ham at gjøre, end søge en Huslærerplads i Haab om, at han kunde benytte sin Fritid paa Landet til at studere og samtidigt lægge et Par Skilling tilside til Opholdet i Kjøbenhavn den sidste Tid før Examen. Det var en sørgelig Tid for Niels, og den mildnedes ikke ved Deltagelse fra Kjærestens Side, som klagede over, „at nu skulde hun sidde ene og kunde aldrig komme ud at spadsere“. Endnu mindre Deltagelse fandt han hos Svigermoderen, der endog lod falde Ord om at „narre et Pigebarn med glimrende Udsigter!“ Men afsted maatte han; han reiste med et tungt Hjerte, og da han to Aar efter vendte tilbage og gik op ad de velbekjendte Trapper i

Gothersgade, var det ikke med samme glade Sind som tidligere. Den mellemliggende Tid havde ikke kølnet hans Kjærlighed; men han saae paa Fremtiden med andre Øine end tidligere: Det var ikke saa let en Sag, som han havde tænkt sig, at tage Examen og faae Levebrød; der kunde gaae Aar hen. Han kunde nok finde sig i at vente; men hvad vilde Laura sige, den stakkels Laura? — —

Der var Ingen hjemme i Gothersgade; Døren var lukket og laaset; Klokken indenfor besvarede med en hæs Skratten hans utaalmodige Ryk i Uldstrengen udenfor; det var næsten, som spottede den hans Iverighed, og trods alle Ryk kom der Ingen. Det svindende Dagslys gjorde den skumle Trappegang med den indelukkede kvalme Luft endnu skumlere; han aandede tungt og stod netop og tænkte paa, hvorhen han skulde vende sig for at faae Besked om Laura, da han hørte et Par Tøfler slæbe ned ad Trappen. Lidt efter saaes dens smalle Rum aldeles spærret af en fyldig kvindelig Skikkelse, i hvilken han gjenkjendte en Kone, som boede i Leiligheden ovenpaa. Paa hans Spørgsmaal om Madam Jensen fik han til Svar, at „Fruen var paa Landet". Lidt forundret over denne usædvanlige Titulatur spurgte han, om hun kom hjem igjen iaften — om hun var taget i Skoven? — Nei! hun var taget til Grosserer A.'s Landsted, lød Svaret.

„Ah! for at besøge sin Kousine!" udbrød Niels, der kjendte Slægtskabet mellem Madam Jensen og Konen, som førte Opsyn med Stedet.

„Jeg veed ikke, hvem hun besøger derude," sagde den fyldige Madame med en eiendommelig Betoning

af Ordene; „jeg blander mig aldrig i Sager, der ikke vedkomme mig; hver kan have nok med sit eget. Jeg veed kun saameget, at Grosserens Familie er reist til Bad i Udlandet; at „Fruen“ i den sidste Tid har opslaaet sin Residens ude paa Landstedet, og at „Frøken“ Laura har været der hele Sommeren“.

„Været der hele Sommeren?“ udbrød Niels forbauset.

„Ja saamænd har hun saa!“ lød Svaret.

Og derom havde hun ikke skrevet et Ord! Hendes Breve pleiede rigtignok ikke at være meget indholdsrige; de pleiede mest at dreie sig om Bysnak og Moder i en forvirret Blanding. Niels maatte sommetider ryste paa Hovedet ad denne Snak, der for ham ikke havde fjerneste Interesse, undtagen forsaavidt den kom fra hendes Pen, en underlig Pen, der kravlede skjævt over Papiret som en Flue, der er kommen op af et Blækhus, og havde en Maade at bogstavere Ordene, som ikke stemmede overens med Nielses Begreber om Retskrivning. Men hvad havde Retskrivning og Skjønskrivning at betyde? Brevet var dog fra hans egen lille søde Laura! Saa kyssede han det og lagde det hen til de andre Breve, som han trolig gjemte. Han havde en hel Bunke i sin Koffert, der kom bagefter med Fragtmanden. Selv skulde han ogsaa have reist med Fragtmanden; det var saadan en billig Befordring, om ogsaa lidt langsom og ubekvem. Men da der tilfældigt havde tilbudt sig en endnu billigere, en, som slet intet kostede og var meget hurtigere, havde han ladet Fragtmanden beholde Kofferten og var selv ilet forud. Derved var han kommen til Byen hele

tre Dage før den i hans Brev angivne Tid. Det var derfor ikke saa underligt, at Laura ikke ventede ham og ikke var hjemme. Nu vidste han, hvor hun var, og han skulde snart finde hende. — — Han tog Trappen i tre Spring og hørte ikke, at Konen raabte efter ham: „Grosserereus Familie er reist i Bad; men Lieutenant Ludvig er hjemme — Ja, saamænd er han saa!"

Landstedet laa ikke langt fra Byen. Niels Møller havde kun været der en eneste Gang, den lykkelige Dag ved Rusgildet, da han var omringet af jublende Venner; da han første Gang saae Laura; da hele Verden stod saa straalende for ham. Det var, som om et Blink af dette Straaleskjær atter faldt paa det noget formørkede Liv. Han skulde gjensee Laura! Hvor hun vilde blive glad, og hvor han var glad! Veien ligesom gled bort under hans Fødder, og inden Solen naaede Horisonten, stod han ved Laagen til Haven. Der var ikke et Menneske. Skyggen af Huset faldt langt hen over Græsplainen; de grønne Jalousier vare lukkede, og det saae saa forladt ud, at han var nærved at troe, at Madamen havde taget feil, og at Landstedet beboedes hverken af Grossereren eller Andre. Grusgangen dreiede ind i Buskadset, for gjennem det at snoe sig op til Huset udenom Kanalen med Svanerne; et rødligt Solglimt listede sig under Grenene af Buskene tvers over Veien, og et Guldskjær flød over Toppen af de høie Træer; Bævreaspen rystede sine Blade som af et indre Gys — saa var Solen borte, og i samme Øieblik standsede Niels sin ilsomme Gang foran en Pavillon. Han kjendte den godt igjen.

Det var der, man ved Rusgildet havde drukket Kaffe efter Bordet; den lille Laura havde budt den om; da hun var gaaet, var Begeistringen kommen til Udbrud. Pavillonen var en temmelig stor Bygning med en Dør paa Midten og et Vindue paa hver Side af Døren. Vinduerne vare lukkede og Gardinerne trukne for; Ingen kunde see dem, som opholdt sig indenfor; men Døren var aaben for Kølighedens Skyld, og paa Væggen ligefor Døren hang et stort Speil. Det stod skraat ud fra Muren; det var, ligesom bøiede det sig frem for at opsamle et Billed af hele Rummet, og Alt gjengav det saa tydeligt: de sorte og hvide Tærninger i Marmorgulvet; de bløde Divaner, som løb Væggene rundt; Blomstertrapperne ved Vinduerne; og i Krogen ved den ene Trappe, som var fyldt med de deiligste Roser, paa Divanens Hynder en ung Mand og en ung pyntet Kvinde — — Det sortnede for Nielses Øine, og han vendte sig pludseligt. Stakkels Niels! Det var ham, som sagde, at Fanden stod bagved og lo, naar man saae i Speilet. Den Aften har han idetmindste leet; thi den Aften tabte Niels Troen paa Venskab og Kjærlighed. — — —

Han blev i Kjøbenhavn. Nuomstunder nytter det ikke Eneboeren at flye til afsides Egne; ingen Egn er saa afsides, at jo Touristen finder Vei derhen, og træffer han til sin Overraskelse et menneskeligt Væsen, saa pirres Nysgjerrigheden, Himmel og Jord sættes i Bevægelse, og han har hverken Rist eller Ro, før han faaer udgransket de hemmeligste Traade i Historien og slæbt den stakkels Eneboer frem for Offenligheden i sine Reiseerindringer. I en Hovedstads larmende Liv

er det lettere at glemmes. Der have Alle saa travlt, at den Ene ikke har Tid til at bekymre sig om den Anden; der vexle Ansigter og Skikkelser, saa det ene Indtryk udsletter det andet; og gaaer man sin egen skjæve Gang gjennem Sværmen, faaer man Lov at gaae, indtil Klæderne blive alfor daarlige, saa de vække Politiets Mistanke og Gadedrengenes Spot. „Han med Frelserens Taarn paa Hovedet" — som den lille barbenede Gavtyv havde raabt — var Niels Møller tyve Aar efter hin Aften i Grosserens Have. Ingen vidste, hvad han i den Tid havde foretaget sig, hvad han havde levet af, eller hvor han havde boet. Examen havde han aldrig mere tænkt paa. Hvad kunde den nu nytte ham? Og hvad nyttede i det Hele noget her i denne Verden? — Da han var kommen til denne Betragtning, lod han Dag gaae efter Dag og hver Dag sørge for sig; hver Dag havde jo nok i sin Plage! Godt var det, naar der ikke kom et alfor stort Extratillæg af Sult og anden Nød. Den eneste Interesse, han syntes at have bevaret, var for Musiken. Med Undtagelse af Klæderne paa Kroppen vare hans faa Eiendele forsvundne; men sin gamle Violin havde han beholdt. En alfor streng Vinterdag var Kassen rigtignok gaaet i Kakkelovnen; og Kvinten var sprungen og knyttet saa ofte, at den maatte forlænges ved et Stykke Seilgarn, indtil han kunde faae Raad til at kjøbe en ny. Men en saadan Udgift havde i mange Aar været for stor for hans Formuesomstændigheder. Imidlertid havde han dog Violinen, og hvordan den end var, var den ham en Trøster i mangen mørk Time. Og Vagtparaden havde han.

Den var ham kjær nu som altid; den forsømte han aldrig, hvorledes end Veiret var. Men ingen Glæde er ublandet her i Livet. Krigen havde gjort et dybt Skaar i Nielses Yndlingsfornøielse; Musiken og Soldaterne maatte borte; og efter Krigen gik lang Tid, inden Alt kom i sine vante Folder: snart traf Vagten op fra et Sted, snart fra et andet, og Klokkeslettet var ikke bestemt! Nu var der dog atter kommet lidt mere Orden i Tingene; nu vidste han dog igjen, til hvilken Tid han skulde møde ved Hovedvagten.

Der var det, jeg gjensaae Niels Møller.

Flere gamle Venner forenede sig for at komme den Ulykkelige tilhjælp. Han var i nogen Tid ikke mere bleven seet ved Vagtparaden, og ikke uden Vanskelighed blev han funden paa et usselt Kvistkammer i et usselt Sted i Borgergade. Det var paa høi Tid: han var syg og blottet for Alt. Man ansaae det rigtigst, at skaffe ham en Plads paa Hospitalet; men herpaa vilde Niels aldeles ikke indlade sig. Trods alle Forestillinger om Hensigtsmæssigheden og Nødvendigheden heraf, stred han imod med Hænder og Fødder. Han bad saa bønligt for sig, ganske paa sin gamle barnlige Maade: Han var nu saa vant til denne Stue! — Han havde det godt her! — Det var saadanne skikkelige Folk, han boede hos! De vilde gjerne pleie ham; men selv havde de intet! — Og nu følte han sig bedre; han blev snart rask! — Det var saa rart at see, at der dog endnu var gamle Venner, som ikke havde glemt ham! Det gjorde godt, gjorde meget bedre end al Medicin! — Det Eneste, han trængte til, det var — — Niels standsede forlegen. Først

paa gjentagne indtrængende Spørgsmaal kom det frem: Det var lidt varm Mad og — og — et uldent Tæppe — „hvis det ikke var for dyrt,“ skyndte han sig at tilføie, som frygtede han for, at han havde stillet en ubillig Fordring. Og idetsamme gik der et Gys gjennem hans udtærede Krop.

Da det var umuligt at beseire hans Modstand; da den tilkaldte Læge rystede paa Hovedet og erklærede, at hans Timer vare talte, hvad enten han var der eller her; da Folkene i Stedet virkelig syntes flinke og erklærede sig villige til at pleie den Syge, blev hans Stue udstyret, saa godt det lod sig gjøre, og man skiftedes til at see til ham i hans sidste Dage. Han talte gjerne om Ungdomstiden og gamle Bekjendte fra Studenterdagene; vilde have at vide, hvor Den var bleven af, og hvorledes det gik Den; men Ludvigs Navn nævnede han aldrig og henthdede aldrig til den Begivenhed, der paa en saa sørgelig Maade havde grebet ind i hans Liv.

En Formiddag, jeg sad oppe hos ham, viste han kjendelige Tegn paa Uro og spurgte flere Gange, hvad Klokken var.

„Egenlig kunde jeg gjerne staae op,“ sagde han.

„Hvad tænker du paa? Saa svag som du er!“

„Oh, idag er jeg meget bedre, meget bedre! Jeg troer, at jeg godt kunde gaae ud, saa smukt som Veiret er!“ For at vise sin indbildte Kraft, satte han sig med en krampagtig Bevægelse opret i Sengen, men faldt strax tilbage paa Puden og blev liggende stille med et spændt Udtryk i Ansigtet. „Hør!“ udbrød han.

„Hvad er det, Niels?"

„Musik — Vagtparaden —"

Jeg lyttede. Han havde Ret; Vagtparaden trak gjennem Gothersgade; fra det Fjerne lød Tonerne herop.

„Luk Vinduet op," bad han.

Han laa stille og lyttede.

„Den Fornøielse havde jeg ikke havt, dersom I havde faaet mig paa Hospitalet," sagde han pludseligt med et Smil, der opklarede mig Grunden til den ellers føielige Niels' standhaftige Vægring mod al Flytning. „Og hør!" vedblev han med samme smilende Ansigt; „kjender du den Melodi?"

„Nei!"

„Det var saamænd den, jeg kom til at tænke paa, da jeg var oppe i „Klangfigurerne" — —"

Om Aftenen var Niels Møller død.

Moders Arv.

Det var et mageløst Veir, en deilig dansk Skærsommerdag med blaa Himmel, blaa Sø, grønne Marker og en frisk udsprungen Bøgeskov. De hvide Skyer laa lette som Dun; Vinden faldt isøvn i dem, og Skipperen paa Søen ventede forgjæves paa den. Han heisede Seil; hver Klud, han havde ombord, satte han til; Solskin fangede han i dem, men ikke saa meget som en Hat fuld Vind; Skibene laa og drev ligesom Skyerne; ingen af dem rørte sig af Pletten. Men Lærken rørte sig; den steg op af Agerfuren og skød tilveirs saa lige som en Pil, slog med Vingerne og sang; og Menneskene rørte sig, ud af Byen gik det tilfods og tilvogns; Veien var en Støvsky; oppe i Skyen jublede Lærken og nede i Skyen Menneskene; og afsted gik det til Skoven.

Der var knap Tid paa Vogne ved Porten. Jeg kom op i en, som efter min Mening var propfuld, men efter Kudskens endnu mageligt havde Plads for En til. Før han fik denne Ene, vilde han ikke kjøre. Han vinkede, og han raabte; han løb omkap med de andre Kudske, naar Nogen nærmede sig Holdepladsen; endelig fik han fat paa en Mand med et Par Smaa-

piger, de Tre kunde nok gaae for En; de kom op ved Siden af mig, og saa kjørte vi.

Det var en midaldrende Mand, hvis Dragt tydede paa Sømanden. Ansigtet var brunt og Træk-kene stive; han saae ud til at have døiet baade Sol og Vind og taget mere end een Dravat uden at blinke med Øinene; det barker Huden; men Furer som de, der stod i hans Ansigt, skjæres af en skarpere Od end Stormens, og der skal saltere Vand end Havets til at vaske Smilet af en kraftig Mands Læbe. Min alvor-lige Nabo tog en af Smaapigerne paa hvert Knæ og gjorde sig saa smal, han kunde. „Vi genere Dem dog ikke?“ spurgte han høfligt og rykkede sig op i Krogen af Sædet.

Han generede Ingen. Han sad stille med en Arm om Livet af hver af de Smaa, en trofast Arm, der tog lidt kluntet, men støttede bedre end nogen Barne-piges. Det var intet let Arbeide at holde fast paa saadanne Smaafolk; den Ene dreiede sig til den ene Side, den Anden til den anden; der var tusinde Ting at see efter, tusinde Spørgsmaal at gjøre, og imidler-tid gik Arme og Ben paa dem som Vingerne paa et Par Fugleunger, der er sluppet ud af Reden og skal prøve, hvorledes det er at flyve og see sig om i Ver-den. „Stille, Gine! Stille, Rikke!“ lød hans dybe, formanende Røst, naar Pusselankerne sprællede alfor vildt og Tungen løb alfor rap. Det er let nok sagt, men det er ikke saa let gjort, naar saadanne Smaafolk slippe ud og skulle i Skoven for første Gang. I Samtalens Løb havde jeg erfaret, at det var deres første Skovtour iaar.

„Ifjor var vi ogsaa i Skoven," rettede Gine.

„Og da var Moder med," tilføiede Rikke.

Manden drog et Suk, der tydeligere end Ord og de sorte Baand paa de smaa Hatte fortalte Grunden til, at Moder ikke var med iaar.

Det var to nydelige Smaapiger. Deres Dragt var simpel, næsten fattig, men ren og pen og saa ordenlig, som om de ikke følte Savnet af en moderlig Haand. Den Ene var klædt ganske som den Anden: Sko, hvide Strømper, en opfarvet stumpet Kjole og en lille Straahat; det saae ud, som var Alt afveiet med ængstelig Nøiagtighed, saa der ikke blev gjort den Ene Uret paa den Andens Bekostning; kun havde Gine i Hatten en deilig Strudsfjer, hvis Mage savnedes i Rikkes.

„Hvorfor har du ingen Fjer i din Hat?" spurgte jeg den Lille, med hvem jeg hurtig var bleven gode Venner.

„Næste Gang, vi kjøre i Skoven, skal jeg have Fjeren paa," forklarede Barnet; „saa faaer Gine ingen."

„Jo," indvendte Søsteren.

„Nei!"

„Jo!"

„Nei! Ikke sandt, Fader? Næste Gang er det min Tour? Næste Gang skal jeg have Moders Fjer paa — ikke sandt?" spurgte Rikke ivrigt.

„Tys, tys! Hvad troer I, Herren bryder sig om jeres Narrestreger," sagde han og rystede en af de uregerlige Smaa i hver af sine Arme. „Sid nu stille! Nu er vi strax i Skoven!"

„Men næste Gang er det min Tour!“ vedblev Nikke, som ikke gav sig tilfreds med det Svar.

„Ja, næste Gang er det din Tour; det veed Gine ogsaa nok,“ sagde han.

Vognen holdt; Passagererne steg ned; min alvorlige Nabo hilste høfligt, tog et af Børnene ved hver Haand og forsvandt med dem i Menneskemassen, som fra den støvede Vei strømmede ind under de grønne Kroner over den friske, blomsterspættede Skovbund.

Den velsignede Skov! Den har Noget for Enhver; den har sin lyse Festsal for den Glade, sin halvdunkle Labyrinth for Drømmeren og sin stille Krog for den Bekymrede. Under dens Buer luttres Glæden, Drømmen klarner i dens Skumring, og Sorgen mildnes i dens Skød. Jeg drev om paa Lykke og Fromme uden at bryde mig om Vei eller Sti. For at undgaae at blive siddende fast i et Mosehul, blev jeg hængende i et Tornekrat; paa den modsatte Side lød glade Barnestemmer; jeg maatte slide i de sammenfiltrede Grene for at faae dem fra hinanden og komme igjennem. Endelig lykkedes det; Grenene slap deres faste Tornetag, foer hver til sin Side, dryssede et Snefog af Blomsterblade ned over mig, og jeg stod paa en lille aaben Plet. Paa en Træstub var bredet et tærnet Lommetørklæde, som bar Levningerne af et tarveligt Maaltid, og i Græsset løb to Smaapiger og en Mand og legede Tagfat. Det var mine Reisekammerater. De vare saa optagne af deres Leg, at de ikke strax bemærkede mit Komme; da Manden fik Øie paa mig, standsede han noget forlegen, hilste og sagde ligesom undskyldende: „Børnene vilde saa gjerne

have sig en Leg i det Grønne.“ Smaapigerne kom frem af deres Skjul, sprang mig fornøiet imøde, og længe varede det ikke, saa var Bekjendtskabet gjort.

Min nye Ven var Sømand. Han havde ikke behøvet at fortælle det; det var ham skaaret i Klæderne, og hver Bevægelse røbede det. Ordet sad ikke løst hos ham; der skulde lirkes og hjælpes efter for at faae det paa Glid; det var som en opskudt Trosse, der gaaer trøv i Begyndelsen; men naar først en forsvarlig Ende er stukken ud, rutscher Resten af sig selv. Da jeg først havde faaet ham til at tale, fik jeg hele hans Historie.

Han havde faret tilsøes lige siden han var en Dreng; mere end Halvdelen af sit Liv havde han tilbragt ombord; og saalænge man er ung, mente han, er det ikke det daarligste Sted at være. Det kan nok give en vaad Trøie og et Knubs engang imellem; men med sin Samvittighed har man det paa det Tøre; der er ikke de Fristelser som paa Landjorden, og en Smule Ondt er snart glemt. Naar Solen bryder igjennem, naar Skuden atter reiser sig, Vinden fylder Seilene og det bær afsted med syv Mil i Vagten — saa er man snart borte fra Ulykken og Erindringen derom, og glad er man, naar man endelig engang igjen sætter Fod i Land. Men der gjælder det at vogte sig; der er Fristelser og Farer; der ligger Snarer for Foden, og der er Nok, som vil plukke den fremmede Fugl: Dunene sidde sjelden saa fast, at det koster stor Møie, og tidt bliver den plukket til Skindet. Min nye Ven havde ikke været klogere end de Fleste i hans Alder: hver Gang, han var kommen i Land, var Hyren

sprungen, og naar han kom tilbage til Hjemmet, var han akkurat ligesaa rig, som da han reiste bort. Saadan var det gaaet i flere Aar. Engang han kom hjem efter længere Tids Fraværelse, opdagede han pludseligt, at Naboens lille Tøs var voxet op til en stor Pige og efter hans Mening den smukkeste Pige, han nogensinde havde seet. Han kunde ikke blive træt af at see paa hende og snakke med hende; hun havde heller ikke noget imod ham, og saa bleve de enige om, at de vilde være Kjærestefolk. Rigtignok eiede Ingen af dem saameget, at de kunde sige: „tag mig det Ben af Skabet!" men de vare Begge unge, de havde Tiden for sig, og naar han atter fik Hyre, kunde han tjene en god Skilling. Det gjorde han; men derfor bragte han ikke flere Penge hjem end før: han svirede dem ikke op, men han kjøbte Pynt og Stads til Kjæresten, og saalænge han havde en Skilling i Lommen, havde han ingen Ro — „For seer De, Herre," sagde han, „det er nu engang en Sømands største Plaser, at pynte Den, han holder af: ude sit Skib og hjemme sin Pige. Uden at lyve tør jeg nok sige, at Ingen saa let skulde tage det op med min Kjæreste. Jeg var stolt af hende som af en Dronning; og naar vi om Søndagen gik i Skoven, kunde det nok være, at Folk saae efter os. Men det var ikke for Pynten alene, maa De troe; den er for Pigen dog ikke andet, end hvad Malning er for Skuden; ogsaa uden den var Georgine det stolteste Fruentimmer."

Han gik nogen Tid taus, ligesom fortabt i Erindringen; derpaa fortsatte han:

„Nei, en Pyntedukke var hun ikke — det maa De ikke troe — langtfra! Hun skjændte tidt nok, naar jeg kom hjem med Kisten fuld af Silketøi og Stads, og sagde, det var bedre, jeg sparede Pengene sammen og brugte dem til noget Nyttigt. Hun var saa fornuftig og havde altid Ret, og jeg lovede hende ogsaa tidt, at det skulde blive anderledes. Men Pokker stod i det! Kom jeg ud og saae noget rigtig Smukt, tænkte jeg strax: det maa Gine have! Og, vips, var et halvt Aars Hyre henne."

„Vi havde saa smaat talt om at gifte os og sætte Bo; men paa den Maade kunde det ikke blive til noget. Saa fik jeg en rigtig god Hyre med et Skib, der skulde paa en lang Reise og blive borte i flere Aar. Der var noget at tjene, og vi bleve enige om, at Brylluppet skulde staae, saasnart jeg kom hjem efter den Tour. Gine hang med Næbet. Det var en lang Skilsmisse, mente hun. Jeg var just heller ikke glad: i et Aar eller to kan skee Meget — Pigen frygtede jeg ikke for; hun var tro som Guld; men — — alligevel var det dog en lang Tid at være borte. Ordene faldt lidt tungt, og vi blev uvilkaarligt smaatalende, som vi saadan sad med hinanden i Haanden og ventede paa, det skulde blive Tid at gaae ombord. Saa siger Gine pludseligt: „Hør, Fredrik!" — — Det er mit Navn, Herre! — — „Hør, Fredrik," siger hun, „een Ting skal du love mig!"

„Hvad er det, min Snut?"

„Du maa ikke kjøbe Noget til mig, hverken det Ene eller det Andet; men du skal gjemme din Hyre

og bringe mig hver Skilling, du ikke behøver til dig selv."

„Hvor du er nærig," siger jeg leende.

„Nei, slet ikke! Det er for din egen Skyld, jeg siger det. Gjør du ikke, som jeg vil, bliver det aldrig til noget med vort Bryllup."

„Jeg mente, det var en Aftale, det skulde staae, saasnart jeg kom tilbage," siger jeg. „Har du kanskee betænkt dig?"

„Nei, jeg betænker mig ikke, og bliver jeg ikke Din, bliver jeg Ingens her i Verden. Men hvad jeg beder dig om, det skal du love mig."

„Nuvel," siger jeg; „jeg kjøber ikke andet end en Brudekjole og —"

„Ikke en Stump," afbrød hun.

„Naa naa, naa naa! Naar det endelig skal være," sagde jeg og vilde sætte hende en Stopper for Munden med et Kys. Men hun dreiede Hovedet til Siden og holdt Haanden for, hvad hun ellers aldrig pleiede at gjøre.

„Men Gine da!"

„Jeg kysser dig ikke," siger hun saa bestemt som havde hun trumfet i Bordet med det samme.

„Hvad gaaer der af dig, Pigebarn?"

„Ikke før du lover mig at gjøre, som jeg siger!" siger hun. „Og jeg kysser dig heller ikke, naar du kommer tilbage, dersom du ikke holder dit Ord. Det er bestemt!"

„I Guds Navn da," siger jeg. „Ikke en Trevl skal jeg kjøbe! Der er min Haand, og mit Ord skal jeg holde! Lad mig saa faae et Kys!"

„Hun fulgte mig omberd paa Fregatten," vedblev han. „Det er nu mange Aar siden; men jeg husker det saa tydeligt, som var det skeet igaar. Hun græd, og jeg var just heller ikke glad, skjøndt jeg gjorde mig Umage for at synes det. Vinden peb i Tougværket — Det var en skrækkelig Storm, mente hun, og saa koldt! Hun trak Shavlet om sig og gøs, og da min Skjorte stod aaben i Brystet, tog hun en Naal af det og fæstede den sammen, „for at jeg ikke skulde blive forkølet," sagde hun. Det var ingen Kostbarhed; det var en Naal med et Glashoved; hele Stadsen kunde vel koste en Firskilling. Jeg betalte den med et Kys. Saa maatte Gine iland, og Ankeret blev lettet."

„Paa den Reise kom jeg videre omkring, end jeg før havde været. Vi passerede Linien et Par Gange, klarede Kap Horn og saae alle Slags Mennesker, baade sorte og hvide, gule og røde. I Lærebogen staaer der rigtignok, at Mennesket er skabt i Guds Billede og efter hans Lignelse; men Manden, som har skrevet den, har sagtens ikke seet sig meget om i Verden; han vilde ellers have seet, at det har sin Maade med Lignelsen, og at somme ere mere lig Marekatte end nogen anden Skabning i Himlen eller paa Jorden. I China indtog vi en Ladning The for England. Det er et løierligt Land og løierlige Mennesker derovre. Silketøi have de som vi Lærred paa Bleg — Guds Død! tænkte jeg; her kunde slumpes til en Brudekjole til Gine for godt Kjøb! En gammel Chineser med Pidsk i Nakken og Øine saa skraa som en Kats ved Middagstid nikkede til mig og pegede paa sine Varer.

Men jeg huskede, hvad jeg havde lovet Gine, rystede paa Hovedet, knappede for Lommen og gik. Det kneb, men Ord holdt jeg, og for ikke at komme i Fristelse lod jeg hele min Hyre staae hos Kapitainen. Mangen Gang havde jeg ikke saa meget som en Skilling til en Snaps i Lommen — jeg vilde vise Gine, jeg var Mand for at holde, hvad jeg havde lovet. Paa Hjemreisen maatte vi ind til Kysten af Afrika for at fylde Vand. Jeg laa ene i Baaden med Tønderne i Floden, medens mine Kammerater gik op i Landet for at handle med de Indfødte. Jeg kunde ogsaa nok havt Lyst til at være med; men jeg havde, som sagt, lovet Gine . . . . Saa sad jeg i min Ensomhed paa Kanten af Baaden og fløitede og smed Smaastene i Vandet — Plump! de gik tilbuuds som gjennem flydende Glas; og nede paa Bunden laa det saa tæt med Sneglehuse og Muslingeskaller, det Ene mere løierlig formet end det Andet, og den Ene mere glimrende end den Anden. Strandbredden var ogsaa fuld deraf — Ho, ho, tænkte jeg; den Stads koster ingen Penge; af den kan jeg da gjerne tage en Nævefuld med hjem. Saa gav jeg mig til at fylde Lommerne med de smukkeste Kondhylier, jeg kunde finde. Men — det har sin Rigtighed med, hvad der staaer i Skriften, at man skal vogte sig for Fristeren og ikke lade ham faae fat i saameget som den lille Finger; thi ellers tager han hele Haanden. Jeg havde jo lovet, ikke at tage Noget med hjem, og neppe havde jeg faaet Lommen fuld af den Stads, saa kom der en af de sorte Djævle, som boe derovre, viste Tænder, gjorde en Mængde Dikkedaer og præsenterede mig med et Grin en Haandfuld

af de deiligste Strudsfjer, noget Menneske har seet for sine Øine. Jeg slog paa Lommen og rystede paa Hovedet for at vise, at jeg ikke var ved Mønt. Han tog den største Fjer af Bundtet, holdt den tilveirs med den ene Haand og pegede med den anden paa mit Bryst. — Hvad mener han? tænkte jeg. Vil han have, jeg skal trække Skjorten af Kroppen og give ham? Gammel er den, men dog altid for god til den sorte Rad! Jeg rystede paa Hovedet. Men det var ikke Skjorten, han vilde have; det var Knappenaalen med Glashovedet, som stak ham i Øinene. Han pegede og pegede. „Den?“ spurgte jeg. Negeren grinede over hele sit Fjæs og nikkede, saa han nær havde slaaet Kulbøtter derved ligesom Hollænderen, da han nøs. — „Ja, min Ven, giver du den Fjer for min rustne Naal, saa vær saa god. Gine kan ikke skjænde; det er hende selv, som betaler!“ Vi tuskede: jeg fik Fjeren, han Naalen, og han var saa glad over sit Kjøbmandskab, som havde han faaet en hel Skat, skjøndt Gud skal vide, hvad han vilde med Naalen; thi han havde ikke en Pjalt paa Kroppen at fæste den i, medmindre han vilde fæste den i sit eget sorte Skind.“

„I England blev jeg afmønstret. Jeg fik min tilgodehavende Hyre udbetalt i blanke Sovereigns, en hel Pose fuld — saa rig havde jeg aldrig i mit Liv været. Jeg nænnede neppe at bytte en eneste; jeg vilde bringe Gine hele min Skat og vise hende, hvilken Karl jeg var. Men havde jeg slidt og slæbt og sparet, saa vilde jeg heller ikke vente paa Lønnen for det. Jeg skrev til Gine, at hun skulde bestille Lysning og sørge for Alt — ligemeget hvad det kostede — saa Brylluppet

kunde staae, saasnart jeg kom hjem. Imidlertid saae jeg mig om efter en Leilighed og traf en Nordmand, som laa under Ladning for vor Havn. Jeg stuvede min Skat ned paa Bunden af Kisten og fik derved Øie paa Strudsfjeren, som jeg næsten havde glemt. „Halloi," tænkte jeg; „det er nok ikke værdt, du ligger der. Kjender jeg Gine ret, faaer hun nok strax fat paa Kisten, saasnart den kommer iland. Hun skal see efter, hvordan jeg har holdt Hus med Tøiet; om der er Noget, som trænger til at lappes og stoppes; og faaer hun den Stadsfjer at see, inden jeg har forklaret hende Sammenhængen, kunde hun troe, den havde kostet Penge, sige, jeg havde svigtet mit Ord, og være istand til at nægte mig et Kys — Nei!" Jeg rullede Fjeren i et Tørklæde og stak den ind paa mit Bryst; Pengene kom i Kisten og Kisten ombord, ned i Lukafet. Om Aftenen vare vi færdige og lettede. Det var ikke mere end tvers over Nordsøen og Skaggerak ind. Efter den Reise, jeg havde gjort, var det som skraas over Gaden og et Sving om Hjørnet. Men Ingen veed, hvad det næste Skridt bringer. Det var en frisk Kuling, da vi lettede; men det var Storm, inden vi naaede halvveis. Søerne vaskede over Dækket og spulede det saa rent, at Alt, hvad der ikke var surret, gik overbord. Jeg var glad, at Kisten var i god Behold nedenunder; Trøien brød jeg mig ikke om; den havde været vaad saa mange Gange. Stormen tiltog, Skuden fløi fra Bølge til Bølge som en Smutsten fra en Drengs Haand, og om Natten blev det mørkt som i en Pose; der var ikke en Stjerne paa Himlen og ikke et Lys paa Jorden.

Ved Daggry stødte vi paa Harboøre Strand. Der blev sendt en Raket med en Line ombord, og mere død end levende blev jeg halet gjennem Brændingen. Da jeg kom til mig selv efter den Tour, var Skibet slaaet istykker; Planker og Spir og Dele af Ladningen flød omkring paa Stranden. Jeg haabede, min Kiste ogsaa skulde drive iland; jeg løb som et galt Menneske frem og tilbage paa Havstokken for at finde den; men jeg fandt den aldrig; den var for godt lastet; den var gaaet tilbunds." — —

Efter et Ophold vedblev han:

„Jeg kom hjem saa fattig som Hjob; men Synd var det at sige, at mine Venner bar sig ad som hans. Der var Glæde ved Hjemkomsten, og Ingen var gladere end Gine. Istedetfor Naboben, jeg havde meldt om fra England, kom der en Stodder, som neppe havde Klæderne paa Kroppen; men Brylluppet var nu bestilt, derfor blev det holdt, og muntert var det alligevel. Al den Stads, jeg havde at forære Bruden, var Strudsfjeren, der ogsaa havde faaet sig en god Dravat i Brændingen; men den rettede sig igjen, og efterhaanden rettede jeg mig ogsaa og glemte, jeg havde været en rig Mand og drømt om Tapeter paa Væggene og Speile i forgyldt Ramme. Vi maatte hjælpe os, som vi kunde. Gine vilde ikke, at jeg atter skulde gaae paa lange Reiser; og sandt at sige, længtes jeg heller ikke meget derefter. Naar man har Hus og Hjem og en ung Kone, som hygger om det og braser en Bid, naar man vender forkommen tilbage fra Arbeidet, saa er det ikke just fornøieligt at bytte det med Folkelukafet og Kokkens Traktemente.

Jeg blev hjemme, foer paa Kysten, fiskede, arbeidede paa Værftet og ved hvad der kunde falde. Gine hjalp til. Foden bjergede vi, og Stadsen spurgte vi ikke efter. Søndagmorgen havde hun altid en hel og ren Skjorte til mig, og min gamle Stortrøie saae ud som ny, forsikkrede hun, tiltrods for den Dukkert, den havde faaet ved Harboøre. Selv behøvede hun aldrig noget Nyt for at være pen. Naar vi Søndageftermiddag gik ud at spadsere og hun havde sin Strudsfjer paa Hatten, saae hun ud, som var hun sprungen lige ud af Dragkisteskuffen og ikke af Vaskeballien, hvori hun sjovede, saa lang Ugen var. Vi fik Pigebørnene, først Rikke, saa Gine, og ifjor kom en lille Dreng, men han døde strax, og Moderen fulgte ham." — — Manden gik taus i nogen Tid, derpaa sagde han med dæmpet Stemme: „Jeg kan nu slet ikke faae i mit Hoved, at hun skulde gaae bort — saa rask og stærk og glad hun var! Men der er Grunde, intet Øie seer og intet Lodskud rammer, og Vorherre gjør jo Alt til det Bedste!" —

Medens Faderen talte, havde Børnene plukket Blomster og bundet Krandse. Rikke viste mig triumpherende sin Hat, der næsten var skjult under Blomster og Grønt.

„Nu er din Hat ligesaa smuk som Gines," sagde jeg.

„Men det er ikke Gines Fjer," sagde hun.

„Jo," forsikkrede Gine.

„Nei," raabte Søsteren, „den er ligesaa meget min! Ikke sandt, Fader?"

„Stille," formanede han. „I ere Begge lige gode om den; det veed I nok. — Det er den Fjer, jeg bragte med hjem til min salig Kone," vedblev han; „det er al den Stads, hun har eiet, og al den Arv, hun har efterladt sig. Børnene skiftes til at pynte sig med den, naar vi gaae ud. Kunne de forresten komme til at ligne hende, have de ingen Grund til at beklage sig over Arven."

Blomme.

Det er just ingen Fornøielse at være Rekrut. Der skal exerceres og marcheres og hoppes og springes og løbes, saa det rasler i Geværerne og knager i Lemmerne, og saa Sveden hagler ned ad En, selv om man ikke er saa tyk, som Poul var. Han maatte altid høre, at han var godt ved Magt. — „Hvor skal du hen, Tykkert? — Op med Hovedet, frem med Brystet og ind med Maven! — Staaer han ikke der og stikker Vommen frem som et toppet Grødfad! — Armene til Kroppen og rask ud med Skankerne! — Marche!" kommanderede Sergenten. Poul stak Næsen tilveirs og Brystet frem; Maven kunde han ikke faae til at forsvinde; thi Vorherre havde været god imod ham i denne Henseende, og vor Moer havde forsynet ham med en dygtig Madpose, der var ham en Trøst i hans Lidelser. Han sluttede med Armene og sparkede ud med Benene, det bedste han kunde; men de vare for stumpede til at kunne holde Trit med Kammeraternes, og Poul kom let til at sakke bagud. Slutunderofficeren hjalp ham ind i Geledet ved at træde ham i Hælene; Poul gav et Hop og et Skrig af Smerte — „Om Forladelse! Var det dine Ligtorne, jeg kom til at træde paa?" sagde den Anden, og saa

lo Sidemanden. Men Poul lo ikke; han var nærved at græde, og i sit stille Sind sukkede han tidt og mange Gange: „Hvem der dog bare var hjemme! Det Krigsvæsen tager Livet af mig!"

Men saa slemt var det ikke; det tog blot lidt af Fedtet; og da Rekrutskolen var gjennemgaaet, faldt Resten af Tjenesten ikke saa svær. Noget af det Vigtigste bestod i at trække paa Vagt og staae paa Post. Morsomt er det vel ikke, at gaae frem og tilbage i to Timer foran et rødmalet Skilderhus og holde Udkig, om der kommer En, for hvem Geværet skal præsenteres eller hele Vagten maaskee endog raabes ud. Men det Arbeide var da til at overkomme, mente Poul. Første Gang, han stod paa Post, var en Høstdag; Vinden susede om Hjørnet af Kirken, der ligger ligeoverfor Raadhuset, hvori Hovedvagten er — en beskeden lille Vagt paa en Underkorporal og sex Mand — og Poul krøb i den røde Skilderkappe. Den naaede ham ned til Fødderne og helt ud over Hænderne; men den lunede, og indsvøbt i den stampede han op og ned, tredive Skridt frem og tredive tilbage — længer havde han ikke Lov at komme. Naar man stamper den Vei i to Timer, kan man nok faae Kig paa Alt, hvad der er at see: paa den ene Side var Raadhuset med dets tilgittrede Vinduer, paa den anden Kirken, gammel og graa, med et høit Taarn. Tidligere havde der været et Spir ovenpaa; det var faldet ned; i dets Sted havde en Tømmermand kluddret et spids Tag sammen, der sank ned over de revnede Mure som en alfor stor Kalot over et rynket Ansigt; Veirhanen sad som Kvast i Toppen af Kalotten, og under

Randen af den sad Uhrskiven med sin stive Viser — den flyttede sig forskrækkelig langsomt, mente Poul og stampede videre. Pladsen omkring Kirken har tidligere været Kirkegaard. Op til Kirkens Mur staae gamle Gravsten med Riddere i Harnisk, med Præstemænd og stive Madamer med Pibekraver og foldede Hænder; En har faaet en Murstén under et afslaaet Hjørne for at staae fast; en Anden hælder til Siden som en fuld Mand, der har ondt ved at holde sig paa sine Ben; Nelder og Ukrudt voxe høit omkring dem, og en gammel Hyld har med sine Rødder bidt sig fast mellem Grundstenene. Et Stykke af Kirkegaarden er forvandlet til Have med Stakit foran og med gamle Træer; bag Træerne titte Vinduerne af Præstens Hus, der er overspundet med Vedbend og Vinranker; det ligger der med sit røde Tag som en „Jomfru i det Grønne". Over Græsplainen under Træerne var trukket Snore, og en Pige havde travlt med at hænge Tøi til Tørring. Det var en lille, rund, trivelig Person med et rødmusset Ansigt, der struttede af Sundhed under det hvide Lin, og med et Par buttede Arme, der vare røde af Vaskeballien. De foer ned i Tøikurven efter et Stykke Linned, kastede det op over Snoren og satte Klemmer paa — det gik, saa det var en Fornøielse at see. Da Skildvagten saae hende, fulgte han hendes Bevægelser med Øinene og glemte at see efter Uhrviseren; havde Taarnuhret ikke slaaet saa høit, havde han maaskee endog glemt at raabe „Løser af!" Men Uhret slog, Vagten raabtes ud, og Poul blev løst af; idetsamme var Pigen færdig med at hænge Tøiet op og smuttede ind i Præstegaarden med sin tomme Kurv.

Vagttourene gik ikke hyppigt paa, engang hver fjortende Dag eller saa omtrent. Der var ikke mere end to Poster at besætte: den foran Hovedvagten og Honneurposten for den Høistkommanderende. Han boede helt i den modsatte Ende af Byen. Naar Poul kom paa Vagt, gjorde han sig altid Umage for at faae Posten foran Hovedvagten. Han talte godt for Underkorporalen, og naar det ikke hjalp, søgte han at bytte med en Kammerat.

„Er du bange for at røre Benene det Stykke Vei ned ad Gaden?" spurgte Kammeraten ved en saadan Leilighed.

„Nei, ikke derfor," svarede Poul; „men du kan jo sagtens bytte med mig for denne Gangs Skyld."

„Noget for Noget," sagde den Anden; „giver du en halv Pægel til Midaften?"

Poul ødslede ikke letsindigt med sine Penge og havde ikke meget at ødsle bort. Han var en fattig Husmands Søn, der havde maattet tjene for sit Brød, fra det han nogenledes kunde skøtte sig selv, og han havde ikke Andet at leve af end sin Lønning og nu og da en lille Hjælp fra Hjemmet i Skikkelse af en Pose med en Smørbøtte, en Ost og, naar det kom høit, et Stykke Pølse. Alligevel gav han mangen halv Pægel og mangen god Bid af Posen for at faae Lov at staae paa Post foran Vagten. Sagen var, at Poul syntes saa godt om Præstens Pige, at han ikke kunde blive kjed af at see paa hende. Der blev rigtignok ikke hver Dag tørret Tøi i Haven; men han stod dog sjelden paa Post uden at faae Leilighed til at see et Glimt af hende. Snart stod Vinduerne aabne, medens

der blev gjort rent i Stuen; og han kunde da see hende tumle med Kost og Fjervinge. Eller Ruderne skulde poleres — de skinnede altid saa blankt som et Speil — saa kom der en rød Arm frem med Pudselappen, og medens Arbeidet stod paa, hørtes en Sang, der gik ham til Marv og Ben. Det var ingen nymodens, ingen Theatervisestumper, saadan som Byfolket gik og trallede; det var en rigtig langtrukken bedrøvelig fornøielig Vise om „Ham og Hende", saaledes som den synges ude paa Heden. — Poul blev akkurat tilmode, som stod han midt i Lyngen, omgiven af sine Faar med sin Bindehose i Haanden. — — Men det var ingen Bindehose, han havde i Haanden; det var et Gevær; og det skulde skuldres for Officeren, som kom og inspicerede Vagten. Poul slog i det, saa det raslede, saaledes som Sergenten havde sagt, satte Næsen tilveirs, Brystet frem og Maven tilbage; han var nu en hel Soldat og saa flink som Nogen i Regimentet. Engang imellem saae han ogsaa et Glimt af Pigen, naar hun kom ud for at gaae til Kjøbmanden eller Bageren; saa skulde hun lige forbi ham; og en Morgen kunde han ikke bare sig for at nikke til hende. Hun nikkede igjen; men længere var Bekjendtskabet ikke kommet, da Pouls Tjenestetid var omme, og han skulde hjempermitteres.

De nye Soldater kom ind, og de gamle Soldater gik hjem; men Den, som ikke gik hjem, var Poul; han blev i Tjenesten for en Anden. Han var ikke af dem, som talte meget — de Andre sagde om ham: „man skulde troe, han havde en Ladelaas for Munden" — og tænkte han, gik det ikke hurtigt; men han tog

Tingen fra Grunden. Hjem kunde han sagtens komme, havde han sagt til sig selv; men hvad kunde det hjælpe? Der kom han kun fra Armod til Fattigdom. Fik han en Tjeneste, kunde han dog ikke fortjene mere end fra Haanden i Munden og ikke tænke paa at sætte Fod under eget Bord. Dette eget Bord stod ham i den sidste Tid bestandig i Tankerne, og naar han tænkte derpaa, saae han altid paa den modsatte Side af Bordet et rødmusset Ansigt under et hvidt Lin, som havde en slaaende Lighed med Præstens Pige. Men det kunde ikke nytte at tænke derpaa, sukkede han ved sig selv; han havde ikke det Mindste til at sætte Bo for, og uden at han kunde kjøbe en Ko gik det slet ikke. — — Der, hvor han sidst havde tjent, havde de havt saadan en mageløs Ko! — — Skildvagten var nærved at falde i Tanker over Koen, ligesom han engang var faldet i Tanker over Pigens Sang. Denne Gang blev han imidlertid ikke forstyrret af en Officer, men af en Røst, som sagde:

„Ih! Er du her endnu? Jeg mente de Gamle blev hjempermitteret igaar."

Det var Præstens Pige, som paa Veien til Bageren standsede foran Poul, forundret over atter at see ham paa Post foran Vagten.

„Ja!" sagde han.

„Skal du da ikke hjem?"

„Nei!"

„Hvor kommer det?"

Poul stod og betragtede hende med et smilende Ansigt og søgte efter, hvorledes han bedst skulde forklare Grunden til, at han var her, medens Kammeraterne

vare hjemforlovede. Der var intet hurtigt Sving i hans Tanker; det, som sidst havde beskjæftiget dem i hans Ensomhed, holdt dem endnu tildels fast, derfor udbrød han:

„Hvor jeg sidst tjente, havde vi en Ko, som hed Blomme!"

„Nei da?"

„Jo. Hun var rødblommet. Det var saadan en mageløs Ko."

Af den Forklaring skulde Pigen just ikke blive klog; men da Poul fik Tid til at udvikle sine Tanker i al Sindighed, kom Oplysningen.

„Saadan en Ko vil jeg ogsaa have. Jens Knasperup betaler mig for, at jeg skal ligge inde for ham."

„Naa, du ligger inde for en Anden?"

„Ja. Hans Fader er Gaardmand; han giver mig ti Daler om Maaneden —"

Skildvagten skyndte sig at skuldre Geværet for en Officer, som kom forbi, og Pigen sprang afsted til Bageren. Medens Poul fortsatte sin Vandring op og ned foran Vagten, udregnede han, at ti Daler om Maaneden i et halvt Aar gav tresinstyve. For den Sum kunde han nok faae en Ko og for sine andre Skillinger lidt Bohave til Stuen i et Hus, han havde Kig paa, og naar han havde Hus og Ko, kunde han ogsaa tænke paa at faae en Kone. Han kigede efter Præstegaarden; men der blev hverken tørret Tøi eller poleret Vinduer den Dag; der var intet rødmusset Ansigt og ingen røde Arme at see. — Men det havde jo heller

ingen Hast: først Koen og Huset; siden kunde han tænke paa Konen.

Trods dette meget fornuftige Raisonnement kunde det imidlertid ikke undgaaes, at Poul blev mere og mere tankefuld. Han havde Noget paa Sindet, som tvingede, og som han ikke kunde finde Ord for. Hver Gang han paa Vagten talte med Præstens Pige — og det skete nu ikke saa sjelden — var det, som vilde det frem; han vendte Skraaen og satte Munden ilave; men naar han skulde til at tale, gik den pludseligt i Baglaas, og Mødet endte paa samme Maade som alle tidligere Sammenkomster, med et Nik og et Smil:

„Farvel, Poul!"

„Farvel, Kathrine!"

Længer var han ikke kommen, og længer kunde han ikke komme; men saa fik han et Indfald. En Dag kjøbte han sig hos Kjøbmanden et Ark Papir, en Staalpen og en lille Flaske med Blæk. Flasken blev ved en Stump Seilgarn gjort fast til Vindueskrogen i hans Kammer; Papiret udbredtes paa Karmen, og med det ene Knæ paa Kisten nedenfor og begge Arme spærrede ud til Siden, gav han sig til at skrive. Han jog Pennen saa dybt i Flasken, at han fik det halve Skaft fuldt af Blæk. Der faldt en Klat paa Papiret, og Fingrene bleve sorte; Klatten blev slikket af med Tungen og Fingrene tørrede i hans hvide Haar; saa tog han atter fat paa Arbeidet. Pennen gik langsomt fra Venstre til Høire, og imidlertid gik Tungen i Munden fra Høire til Venstre. Da han sluttede Overskriften med et Sving, stod den venstre Kind saa ud-

spilet, som havde han faaet en Tandbyld. Han tog Papiret og holdt det ud fra sig paa samme Maade som en Maler, der betragter sit Arbeide; først lagde han Hovedet til høire Side og siden til venstre; og enten han lagde det til Høire eller Venstre, stod der ganske tydeligt i en skraa Linie fra Neden opefter: „Allerkjæreste Pige!" Begyndelsen var der; men Slutningen var det ham ganske umuligt at komme ud af. Begyndelsen blev gjort mange Gange, og Enden blev altid den samme: Papiret blev revet istykker, og Poul sukkede over alt det gode Papir og alle de Skillinger, som paa denne Maade spildtes til ingen Nytte. Han havde faaet et sandt Raseri for at ligge i Vindueskarmen: hjemme laa han hele Dagen og skrev, og paa Vagten laa han og kigede ud. Ruderne vare der ikke saa blanke som ovre i Præstegaarden; Poul spyttede paa Fingrene og vaskede dem, saa godt han kunde.

„Vil du lade det Svineri fare," skjændte Underkorporalen; „du behøver ikke at ligge og glane efter Pigerne!"

Han lo, og Kammeraterne loe; de havde nok mærket, hvordan det stod til med Poul, og lurede og grinede, naar han og Præstens Pige stod udenfor og talte.

Det gik atter mod Hjemforlovningstiden og mod Foraaret. Træerne begyndte at knoppes, og Stæren var kommen; den sad foran Pouls Kvistvindue og fløitede, og i den mildnede Luft var der Noget, der ligesom sang og klang. Det gav Gjenlyd i Hjertet, Poul begyndte ogsaa at synge:

„Min Hjertens Allerkjæreste,
Om du til mig vil komme;
Jeg giver dig det Deiligste,
Ja du skal faae — —“

Han kunde ikke huske mere, og da han selv vilde hjælpe paa Verset, var det ham umuligt at finde andet Rim end „Blomme“. — „Det var dog en deilig Ko,“ mente han og faldt i Tanker. „Naar jeg blot engang kunde finde Mage til hende!“

Han fandt den. De udtjente Soldater bleve hjemforlovede og Poul med. Stillingssummen, Jens Knasperup skulde betale, havde han hævet, og ved Afregningen med Kompagniet havde han faaet udbetalt, hvad der var skrevet ham tilgode under Tjenesten: saa mange Penge havde Poul aldrig eiet i sit Liv. Tydsk kunde han ikke; men alligevel mærkede han, at Tydsken har Ret, naar han siger: „Gut giebt Muth!“ Poul syntes, han var en hel Karl, og at han idag kunde sige, hvad det skulde være. Han vilde strax hen og tale med Kathrine. Paa Veien kom han over Torvet, og der var Kvægmarked. Det Første, hans Øine faldt paa, var en Ko, der lignede „Blomme“, som den ene Draabe Vand ligner den anden. Da han havde seet den, var det ham umuligt at faae Øinene fra den.

„Har du Lyst til hende? Skal vi slaae en Handel?“ spurgte Koens Eiermand.

Poul rystede paa Hovedet.

„Jeg er medgjørlig idag,“ vedblev den Anden. „Giv et Bud!“

„Hvad skulde jeg med det gamle Høved? Jeg er ikke Slagter," sagde Soldaten afvisende.

„Gamle Høved!" raabte Manden. „Hvis den er over fem Aar, saa gid hver Dag, den er mere, maa blive draget fra min Levetid — det er sagt og svoret. Og Den, som vilde slaae saadant et deiligt Malkedyr for Panden, fortjente ikke bedre, end selv at faae En med Bagen af en Øxe. Skal vi handle?"

Uvillig Kjøber faaer billig Handel, vidste Poul; han dreiede sig paa Hælen med en Mine, som var der Intet i Verden, han mindre tænkte paa, end at kjøbe en Ko. Men til Kathrine gik han ikke. Jo mer han saae paa den Blommede, des mere opsat blev han paa at faae den. Ingen Anden end du skal have det Høved, sagde han til sig selv; men du skal have hende saa billigt som muligt, tilføiede han smidskende. Derfor blev han paa Markedet, holdt Øie med Manden og Koen, passede paa, naar en Lysthavende nærmede sig, og ventede taalmodigt til hen paa Eftermiddagen, da Markedsgjæsternes Antal tog af, og Snapsene havde gjort deres Virkning paa Koens Eier.

„Er du der igjen?" raabte denne med lallende Tunge, da han fik Øie paa Poul. „Vil du have en Malkeko, finder du ingen bedre paa hele Markedet. Tag hende engang paa Yveren! Mælk er der nok af. Jeg drikker aldrig andet, og jeg har i mine Levedage endnu ikke gaaet tørstig tilsengs! — Gier du saa Haandslag? Otte og fyrretyve Rigsdaler! — Nu har jeg slaaet to af, og før jeg lader mig vride en Skil=

ling af den Pris, lader jeg Øinene vride mig ud af Hovedet! Det svoer jeg og Niels Nielsen." Da han ikke havde noget Bord at trumfe i, trumfede han med den knyttede Næve paa Ryggen af Koen, som derved ikke i mindste Maade lod sig forstyrre i at drøvtygge sit Morgenfoder. Den stirrede lidenskabsløs hen for sig og syntes aldeles ligegyldig for, enten den skulde tilhøre Niels eller Poul. Den Sidste gik langt om længe af med Seiren; han gav en halv Pot Brændevin til Lidkjøb, og da den var drukken, trak han med straalende Ansigt afsted med sin Ko. Han trak lige hen til Præstegaarden, bandt den udenfor og traadte ind i Kjøkkenet til stor Overraskelse for Kathrine, der hidtil aldrig havde seet ham undtagen i Uniform med Geværet paa Skulderen paa Post foran Vagten.

„Ih, Josses! Er det dig, Poul?"

„Ja!"

„Saa du er ikke gaaet hjem endnu?"

„Nei!"

„Hvor kommer det?"

„Der er Noget, jeg vil fortælle dig, Kathrine."

Dersom denne Indledning muligt bragte Kathrines Hjerte til at banke noget hurtigere end ellers, maatte hun dog i næste Øieblik føle sig fuldkommen beroliget.

„Jeg har kjøbt Mage til Blomme," lød Fortsættelsen af Pouls Tale.

„Nei da!"

„Jo! Hun ligner hende paa et Haar. Det er en deilig Ko."

„Men har du ogsaa Hus til hende?“ spurgte Pigen.

„Hus kan jeg nok faae, naar jeg kommer hjem,“ lod Svaret. „Skal vi saa gifte os, Kathrine?“

Spørgsmaalet kom noget pludseligt, men neppe ganske uventet; thi da Præstekonen lidt efter kom ud i Kjøkkenet, fandt hun Kathrine og Poul Haand i Haand.

„Er det din Broder?“ spurgte hun.

„Nei, Frue, det er min Kjæreste,“ sagde Kathrine og lo over hele Ansigtet.

„Det er det rigtignok,“ bekræftede Poul.

„Kjæreste? Jeg troede ikke, at du var forlovet,“ sagde Fruen.

„Jeg er ogsaa lige nylig bleven det,“ forklarede Pigen.

„Og nu vil vi nok have Bryllup med det samme,“ tilføiede Poul, hvem Lidkjøbets Snapse havde gjort usædvanlig veltalende.

Men med Brylluppet kunde det ikke gaae saa rask. Der skulde skaffes Papirer og Forlovere og lyses fra Prædikestolen, forklarede Præsten, med hvem der blev talt om den Sag. Nogle Uger vilde altid gaae hen, inden Alt kunde være i Orden.

„Saa vil jeg gaae hjem med Blomme og see at faae Huset istand,“ sagde Poul. „Farvel saa længe, Kathrine!“

„Farvel saa længe, Poul!“ —

Nogle Uger efter kom Poul igjen og holdt Bryllup. Præsten gjorde et pent lille Gilde for de Nygifte. Ved Bordet spurgte han:

„Sig mig engang, Børn, hvorfra kjende I To hinanden? Kathrine er aldrig gaaet ud, saalænge hun har været her i Huset, og Poul er aldrig kommen her — det jeg veed."

„Jeg stod paa Post her udenfor," forklarede Ægtemanden.

„Paa Post?"

„Ja, foran Hovedvagten."

„Naa? Og saa?"

„Saa saaes vi saa jævnlig."

„Og ellers kjende I ikke hinanden?"

„Ja, vi har da kjendt hinanden over Aar og Dag paa den Maade. Ikke sandt, Kathrine?"

Kathrine nikkede med Hovedet, og Præsten rystede paa Hovedet: han syntes, det var noget løst Bekjendtskab. Imidlertid har Ingen af dem faaet Grund til at fortryde det. Ved Grusgraven tilvenstre for Landeveien ligger Pouls Hus; stort er det ikke: to Fag Vinduer og en Dør indtage hele Forsiden. Ved Gavlen er et Halvtagsskur med slættede Vægge; det er hele Udenomsleiligheden. Huset vender lige mod Vest, og naar Solen gaaer ned, skinne Ruderne med en Glands, som naar Kongen holder Fest paa sit Slot; og det er et Spørgsmaal, om der boer mere Lykke i Slottet end i Hytten. Naar Poul ved den Tid vender hjem fra sit Arbeide med sin bruntende Gang og med Teinen paa Ryggen, raaber Kathrine fra Kjøkkenet: „Der kommer Faer!" Ved det Raab styrter en Flok hvidhaarede Unger i Buxer og Skjørter den Kommende imøde. Den Mindste kan

endnu ikke komme over Dørtærskelen; Benene ere for stumpede; han staaer bag den, basker med Armene og raaber „Ba — Ba!“ Fra Halvtagsskuret høres „Buh—Buh!“ Det er „Blomme“, som blander sin Røst i det almindelige Velkomstkor. Naar man faaer en saadan Hilsen i sit Hjem, kan man nok være tilfreds; og det er Poul.

Sent mødt.

I.

Bedstemoder var saa gammel, saa gammel — hun vidste ikke selv, hvor gammel hun var. Dengang hun gik i Skole, var det smaat med Lærdommen; hun havde aldrig lært at tælle længer end til Tyve; naar man kom saa vidt, sagde man en Snes — det vidste hun — og naar man havde fem Snese, sagde man Hundrede — videre gik Bedstemoders Regnekonst ikke. Hun kunde vel være mellem de fire Snese og de Hundrede, mente hun. Hun var en gammel, affældig Stakkel med krumbøiet Ryg og knuddrede Fingre — Gigten havde været slem ved dem. Hænderne dirrede, og Stemmen dirrede, medens hun sad i sin røde Trælænestol ved Vinduet og snakkede med sig selv og bandt paa en Uldhose, hvortil Garnnøglet laa i en Straakurv i Vindueskarmen ved Siden af en Sax. Ingen maatte røre ved den Sax. Den var gammel og udslidt ligesom Bedstemoder, men skinnede alligevel, saa det var en Lyst. Bedstemoder pudsede og gned den, til den blev saa blank, saa blank — Børnene mente, Saxens Øine maatte være af Guld; men det var ikke andet end Messing. Aar ud, Aar ind sad Bedstemoder i sin Lænestol; Tiden løb; En kastedes ind i

Verden, en Anden reves bort fra den af den ustandselige Strøm; men Bedstemoder blev siddende. Vorherre havde glemt hende, klagede hun. Hvad skulde et saadant stakkels Krøbl her paa Jorden, medens saa mange kraftige Mennesker maatte gaae bort? Mon han dog ikke snart vilde løse op for hende? Ak ja! Hun var kun sig selv og Andre en Byrde. — —

Men saadan var hun ikke, dengang hun tjente hos Jeppe Nielsen i Vedtofte. Dengang var hun en smuk ung Pige og fremflugtig til sit Arbeide, enten det var i Mark eller i Stegerse. „Den, som tager Kirsten hjem, tager ikke feil," sagde Jeppe Nielsens Kvinde. Hun vidste, hvad der skulde til i et Hus; hendes eget var som blæst i hver en Krog: „Renlighed er Fattigmands Pynt," var hendes Mundheld. I Gaarden var baade Sønner og Døttre; de maatte arbeide med, og der var Arbeide nok baade ude og inde Aaret rundt og sjelden en Fridag, undtagen naar der var Marked i Kjøbstaden. Men saa var det ogsaa som en hel Fest. Den første Markedsdag tog de Gamle og Børnene ind til Byen; de tog derind om Morgenen og kom ikke tilbage før den sildige Aften: Jeppe med en lille Rus og Børnene saa søvnige, at de græd ved det; det hørte nu engang med til Markedsglæderne. Næste Dag kom Touren til den voxne Ungdom og Tjenestefolkene. De maatte op, før Fanden fik Sko paa — som man siger — Pigerne skulde malke og Karlene sørge for Stalden; men den Dag gik Arbeidet, som om hver havde fire Hænder. Solen stod ikke høit paa Himlen, før Alt var i Orden og Ungdommen i Kisteklæderne. Saa kom Vognen for Døren.

Det var ved Høstmarkedet og en deilig frisk Morgenstund. Om Natten havde det regnet. Draaberne laa paa de unge Kløverblade mellem Straastubbene; da Solen kom frem, dampede Engene; man saae ikke andet end Hovedet af Kreaturet, som brølede dernede. Mellem Hvidtorngrenene med de røde Bær hang lange Spindelvæv; de glindsede som Perlesnore og løb sammen i en stor Stjerne, i hvis Midte Edderkoppen sad og krøb sammen: han var endnu ikke rigtig kommen sig efter Nattebadet. Stæren sad og solede sig oppe ved den hvide Skorsten, og Spurvene spillede Mester i den tomme Storkerede: Herskabet var reist, og Smaafolket sloges om, hvem der nu skulde være første Mand. Vognen blev læsset, Nogle sad paa Agebrætter, Andre paa Halmknipper, og Vogterdrengen dinglede med Benene over Bagsmækken — „Han var Tjærekande", drillede Folkene. Han havde faaet en Firskilling af Husbonden; med den tænkte han at gjøre Dyrtid paa Markedet.

Paa Markedet stod Telt ved Telt og Bod ved Bod langs op ad Gaden og tværs over Torvet. Det var en hel By af Lærred, og Alt, hvad Hjertet kunde begjære, var at faae i den By, naar blot man havde Penge. Det var et mageløst Syn. Folk gik frem og tilbage for ret at nyde det og var saa fortabt i Beskuelsen, at En løb midt ind mellem Krukkerne, Pottemageren havde udstillet paa Stenbroen, og en Anden Næsen mod Stangen, Kræmmeren havde stukket ud fra sin Bod med Tørklæder og Baand, Piber og Stads. Men ingen Bod kunde lignes med „Italienerens". Han var jo rigtignok Jøde ligesom Baandhandleren;

men fordi han handlede med Galanterivarer, kaldtes han „Italiener“; det skulde være finere. Udenfor den stod altid en Klynge af beundrende Tilskuere, og foran den standsede ogsaa Kirsten og Husbondens Søn Niels. De havde gaaet i Skolen sammen og gaaet til Præsten sammen, og nu, de vare Voxne, vare de ogsaa helst sammen.

„Lad os kjøbe her,“ sagde Niels, og som Indledning til Handelen jog han Armen indtil Albuen ned i Buxelommen og drog sin Skindpung frem.

„Jøsses, Niels! Den Bod er alfor fin. Her er det vist dyrt,“ indvendte Pigen, blændet af Italienerens Flitter.

„Det er kun Høstmarked een Gang om Aaret,“ mente han og viklede en favnelang Ende Seilgarn af Pungen.

Pigen traf ham i Ærmet og vilde gaae; men Italieneren var hurtigere; han rakte sig over Disken og greb fat i Kunden og holdt en Lovtale over sine Varer — der var ikke Mage til dem paa Markedet, ja neppe nok i hele Verden, skulde man troe, naar man hørte hans Passiar. Han havde alt muligt: Strikkepinde, Knappenaale, Synaale — man kunde næsten træde dem iblinde! — og Stoppenaale! Hans Stoppenaale vare ikke til at slide op; de kunde holde til Evighed, naar man blot ikke knækkede dem; og skete det, kunde man endda bruge dem; man behøvede blot at sætte en Klump Lak paa, saa havde man en Brystnaal! Han havde Speile og Hovedvand og Sæbe og Saxe og Knive — Barberknive saa skarpe, at de tog Skjægget af næsten uden at røre ved det og skar et

Haar igjennem som en Røg! — For at bevise Sandheden rykkede han et Haar af sit krusede Hoved, skar det over med et Snit og havde nær skaaret Fingeren med.

Nei! Niels skulde ingen Ragekniv have!

Hvad han da skulde have? — Han kunde jo komme nærmere og see sig om. At see paa Varerne kostede ingen Penge! Her var en Sax!

„Hvad koster den?“ spurgte Niels.

Det var en mageløs Sax, forsikkrede Kjøbmanden; det var noget ganske Nyt, saadan en Sax havde endnu aldrig været paa Markedet! Bladet var af det fineste engelske Staal og Skaftet af Messing; naar man polerede det med Kridt, skinnede det som Guld, og i Messinget kunde man prikke Navn.

„Lad mig faae den!“ sagde Niels.

Pigen trak ham i Ærmet; hun syntes fire Mark var en forskrækkelig Pris; men Kjøbmanden var en medgjørlig Mand, han lod den gaae for tre — „for en anden Gangs Skyld, for den smukke lille Kjærestes Skyld!“

Karlen lo og skottede til Kirsten, og hun blev saa rød under Linet som et dryppende Blod.

„Men saa vil jeg have Navn paa,“ sagde han.

„Naa, lad gaae,“ sagde Kjøbmanden. „Hvad hedder Kjæresten?“

„Ja — Kjæreste er hun jo ikke,“ indvendte Niels; „men det er alligevel hende, der skal have den. Hun hedder Kirsten Hans' Datter.“

Kjøbmanden greb Stempel og Hammer og prikkede i Messinget K. H. D.

„Se saa!"

„Jeg vilde ogsaa nok have mit Navn derpaa!" sagde Niels.

„Saa maa du lægge fire Skilling til."

„To kan vel gjøre det," mente Niels.

For to Skilling prikkede Italieneren N. I. S., hvilket skulde betyde Niels Jeppesen, under Pigens Navn, og uden at det kostede noget, satte han et Hjerte om alle sex Bogstaver.

„Her er den! Tak for Handelen! Kom snart igjen!"

Niels gned Saxen paa Trøieærmet, indtil Messingøinene skinnede som Guld.

„Der, Kirsten! Det er din Markedsgave!"

„Tak, Niels! Og den skal du have," sagde hun og rakte ham en Pibekradser af Staaltraad, der var snoet som en Sabel. I Sabelhæftet var et langt grønt Baand; dette viklede Niels om den nye Hat, han havde kjøbt, og som han ikke nænnede at tage Indpakningen af. Sabelspidsen stak han gjennem Papiret; og med Hat, Papir og Pibekradser paa Hovedet gik han videre med Kirsten, der gjemte sin Markedsgave paa Brystet.

Om Aftenen, da man skulde hjem, gik det ud ad Landeveien, som havde man stjaalet Heste og Vogn. Der var en formelig Kapkjørsel; den ene Vogn vilde forbi den anden; men Tjenestekarlen Ole, som var Kudsk, vilde ikke lade sig kjøre forbi. Han var munter af Markedssnapsene; kom Nogen ham paa Siden, fik deres Heste et Slag af hans Pidsk over Næsen og hans egne et Rap over Ryggen, og afsted gik det, saa

Vogterdrengen var nærved at ryste ned af Vagsmækken. Fra Landeveien svingede en Vogn af til Højre, en anden til Venstre, og da han kom til Stenkisten mellem to gamle trøskede Pil, hvor Veien gaaer af til Vedtofte, svingede ogsaa Ole af. Paa Markveien var Ingen at kjøre omkap med; der fik Hestene Lov at skøtte sig selv; det gik saa sutes langs Grøftevolden med de gamle stævnede Træer; Engene dampede; man kunde høre Køerne tygge Drøv, men man saae dem ikke, og mellem Sivene i Mosen pippede en Rørspurv.

„Sover I, Folkens?" spurgte Ole og vendte sig mod Selskabet bagved, der syntes smittet af den almindelige Stilhed.

„Nei!" lød det i forskjellige Tonarter.

„Man hører jo ikke saameget som et Kvæk fra jer! Naa, det var et Stadsmarked!"

„Ja!"

„Lad os nu engang see Kjøbmandsskabet," sagde Ole. „Hvad kjøbte saa du for din Firskilling, Morten?" spurgte han Drengen.

Morten havde kjøbt en Honninggris og et Hjerte, men det havde han ædt; han havde Intet at fremvise.

„Du er en rigtig Knudebug, du," lo Ole. „Naa Niels —"

Niels kom frem med Pibekradseren og den nye Hat; Ole prøvede den — den passede ham akkurat.

„Og du, Kirsten?"

Hun rakte sin Sax frem. Ole aandede paa den og gned paa den og holdt den op i den svage Lysning, som udbredtes af den tynde Maanerand, der

tittede frem mellem Skyerne, for at see Hjertet og Navnene.

„Det var en Stadssax!" udbrød han.

„Den kostede ogsaa tre Mark," forklarede Niels.

„Sax og Kniv er ellers ikke godt for Venskabet, sige Folk," vedblev han.

„Det har vel ingen Nød," mente Niels; „hvad, Kirsten?"

Pigen var træt af Markedsglæderne; hun havde trukket Hylleken over Hovedet og lænet det mod sin Naboes Skulder. Han lettede Klædet og kigede ind under det. Der laa et rødmusset Ansigt i en Ramme af hvidt Lin og gule krusede Lokker, og et Par blaa Øine, som mildede ham imøde. Hans Ansigt kom saa nær, at hendes Haand lempeligt maatte skubbe det tilside.

„Der staaer Markedstegn!" udbrød hun og rettede sig op.

Markedstegnet bestod af en Sky, der seilede hen over den mørkeblaa Himmel, som fik et svagt Skjær af den nytændte Maane. I gamle Dage tog man tidt Varsel for kommende Begivenheder af Et eller Andet, som ved særlige Leiligheder viste sig paa Himlen eller paa Jorden. Markedet spillede en vigtig Rolle i Bondens Liv; det dannede et betydningsfuldt Afsnit; hvad der skulde skee mellem Marked og Marked, kunde tidt læses i Skyerne, mente man.

„Hvad skulde vel det Tegn betyde?" sagde Ole.

„Det er en gammel Kvinde," sagde Niels.

„Kvinde? Nei; det kan aldrig blive nogen Kvinde," indvendte Ole. „Det er en Mand i en lang Kofte;

men hvem er det? Se, nu fik han en Pukkel paa Ryggen."

„Det er Mads Bassemand med sin Brødkasse!" raabte Morten fra Bagsmækken. „Naar jeg nu blot havde mine fire Skilling!"

„Vilde du saa op og kjøbe Basser hos ham?" spurgte Ole leende. „Jeg mente, du havde faaet Ædelse nok idag."

De lo ad Vogterdrengen og betragtede Skyen, og medens de saae paa den, forandrede den Skikkelse, snart lignede den Et, snart et Andet. Hvad det var, kunde de ikke blive enige om; men at den var et Tegn og havde noget at betyde, derom vare de enige nok. Pludseligt antog den en hel ny Form.

„Det er jo Rytter paa en Hest!" udbrød Pigen. „Se, hvor han galoperer!"

„Det er sikkert nok," bekræftede hendes Sidemand.

Det var ikke til at tage feil af, forsikkrede hele Selskabet; men hvad skulde Rytteren betyde?

Ole mente, det maatte betyde, at En af dem kom til at gjøre en Reise.

„Da har jeg ikke tænkt paa at reise," sagde Niels. „Hvad mener du, Kirsten?"

„Jeg bliver helst, hvor jeg er."

„Nei," sagde Ole pludseligt modfalden; „det bliver vel sagtens mig. De have længe talt om, at vi skulde have Krig; og sidst, Storkene drog hen, var det farligt at see, hvor de sloges. Det betyder intet Godt. Jeg har endnu to Aar tilbage ved Landsenererne.

Kommer der Krig, bliver det gamle Mandskab indkaldt; og saa maa jeg afsted" — —

Men det blev ikke Krig; Ole blev ikke indkaldt; og i Jeppe Nielsens Gaard tænkte Ingen paa at reise. Alt gik sin sædvanlige Gang; efter Høsten med sin Gjerning kom Vinteren med sin, og i November skulde Svinene slagtes. De hvinede længe før de fik Kniven i Halsen. Vare de ikke blevne vaskede før, bleve de det nu: i Gaarden stod et Kar med kogende Vand; Dampen steg op i Frostluften som en tæt Taage; inde i den færdedes Jeppe, der selv var Slagter, og Pigerne, som skoldede Grisen og skrabede Børsterne af den. Medens de vare beskjæftigede hermed, gik Portlaagen op. Hunden sprang frem af sit Hul, saa langt Kjæden tillod, fraadede af Arrigskab og gjøede sig hæs, og ved den modsatte Væg af Porten listede en Mand sig forsigtigt forbi. Da han kom ind i Gaarden, spurgte han efter Jeppe.

„Det er mig," sagde Slagteren.

„Jeg vilde nok tale et Par Ord med jer."

„Gaa indenfor i Stuen og sid ned," lød Svaret.

Da Jeppe havde skrabet Svinet, tørrede han Hænderne i sit Forklæde og gik ind til den Fremmede.

Folkene undrede sig, hvem det kunde være. Fra Egnen var han ikke; thi Ingen erindrede nogensinde at have seet ham; og efter Dragten at dømme var han endog fra en helt anden Kant af Landet. Han havde en lang Kofte med kort Liv; Hofteknapperne sad helt oppe mellem Skuldrene, og foran paa den ene Side sad en kort Række blanke Knapper, den ene ovenpaa den anden. Han havde Skindknæbuxer og

stive Støvler; en Kant af Uldstrømperne kom tilsyne over Skafterne. En rød og grønstribet Vest med mange Glasknapper gik ikke længer ned, end at man midt paa den trivelige Mave kunde see en speciestor Tinbuxeknap. Saaledes gik paa den Tid Folk klædt i Præstøegnen; og da Præstø ligger et godt Stykke Øst for Vedtofte og Nestvedegnen, kaldte man der Beboerne af hin dengang fjerne Egn „Østerlændinge" og Landet selv „Østerlandet".

„Hvad mon den Østerlænding vil Husbond?" mente Ole.

„Det er vel en Hønsekræmmer."

„Monstro, de ikke selv har Æg derovre!"

Lidt efter kaldte Jeppe paa sine Kone, og da hun en Stund havde været derinde, blev der kaldt paa Niels.

„Naa da!" udbrød han. „Det gjælder nok mere end Æg og Høns, lader det. Kanskee vil han kjøbe den røde Plag."

Talen var om en ganske anden Handel. I den Fremmedes By var en Enke, som for en Maanedstid siden havde mistet sin Mand. Tabet var ikke saa stort: Manden var næsten udlevet, da han for en halv Snes Aar siden havde giftet sig; Enken kunde nok undvære ham, men Gaarden kunde det ikke. Den trængte endog til et rigtig fornuftigt Menneske, som kunde styre den. Paa sidste Høstmarked havde Enken seet Niels og af Kjendinge herpaa Egnen hørt Godt om ham; og nu kom Østerlændingen med Tilbud, at Niels skulde komme over og see paa Gaarden — en rigtig god Selveiergaard var det; syntes han om den, kunde han blive; og

var Enken og han tilfreds med hverandre, kunde de jo altid tale videre om Sagen.

Jeppe Nielsen syntes, det var et godt Tilbud, hans Kone ligeledes, men Niels hovede det ikke. — Han havde ikke Lyst til at reise „udenlands“! Den Fremmede forestillede ham, at der jo ikke var længer tilbage, end der var frem; havde han ikke Lyst at blive, havde han jo Lov at gaae; forresten var Jorden god og Enken gjæv — hun havde havt Friere nok! — og det var dog altid værdt at see paa Gaarden; sligt Tilbud kom ikke hver Dag!

Forældrene stemmede i med.

„Lad gaae!“ sagde Niels og lo ved sig selv; han kom til at tænke paa Italieneren. „Det koster ingen Penge at see paa Varerne,“ havde han sagt. Men Niels var dog bleven hængende ved hans Varer.

Om Aftenen traf han Kirsten ved Brønden. Det var faldet i med Frost, Stjernerne tindrede, Brøndkanten var ligesom lakeret, og hvert Dryp fra Spanden blev hængende som en lille Istap. Koldt var det; men hendes Ansigt blussede, som stod hun for en Bagerovn, og Øinene vare røde.

„Skal du saa reise?“ spurgte hun.

„Jeg kommer jo til det. De Gamle lade mig ikke Ro.“

„Jeg tænkte det nok. Det er jo ogsaa en stor Lykke; Gaarden er en Selveiergaard —“

„Gaarden kan være god nok,“ afbrød han; „men en gammel Kvinde er ikke efter mit Hoved. Du veed nok, hvor min Hu staaer hen, Kirsten! Lad de Gamle tænke, hvad de ville, om den Reise; jeg er af en anden

Kopi *). Inden Jul er jeg hjemme igjen. Lad mig see, du ikke glemmer Æbleskiverne til mig."

Jul kom; men Den, som ikke kom, var Niels — de havde saa travlt hos Enken med at faae Sæden aftærsket; der var Guds Velsignelse i Laden. Da Foraaret kom, havde de saa travlt med at pløie og at faae Sæden i Jorden, at hun ikke kunde undvære ham; og da Marken stod grøn og Kirsebærtræerne i Blomster, reiste Jeppe og hans Kone over til Østerlandet til Sønnens Bryllup. Ved de Gamles Hjemkomst var der ingen Ende paa Beskrivelsen af al den Herlighed, de havde seet derovre — man kunde fristes til at troe, de havde været i det rigtige Østerland, og at en god Fe havde taget Niels til sig i et Trylleslot, fuldt af Uldent og Linned, Kobber og Messing — ikke at tale om tolv røde Høveder og et Par graa Bæster, Jeppe aldrig havde seet Mage til!

---

*) Mening.

II.

Aar gik efter Aar. Folk undrede sig, at Kirsten ikke giftede sig; hun manglede dog ikke Tilbud. Og da hun endelig som halvgammel Pige tog en Enkemand, undrede de sig ogsaa, „at hun vilde gaae ind til Armod og en Rede, fuld af Børn." Kirsten havde siddet ved den døende Moders Leie og hørt hende jamre: „Hvad skal der blive af de stakkels Kryb, naar jeg er borte! Hvem vil sørge for dem?" — Kirsten sørgede for dem, som havde hun været deres Moder, og sled for dem, som havde de været hendes egne. Den Tid var nu længst forbi, da hun kunde arbeide; og som en gammel, hjælpeløs Stakkel havde hun allerede i flere Aar havt Husly hos en af Steddøttrene, der var bleven gift paa en anden Kant af Landet og ikke havde glemt, hvad Stedmoderen havde gjort for hende. Men Datteren havde ikke noget tilovers. Naar Manden havde Arbeide, var der Brød i Huset; manglede hint, skortede dette; saa maatte Børnene tye til gode Menneskers Dør; og naar Bonden havde kjørt sin Sæd i Hus, holdt de fattige Unger Høst og samlede Ax paa Marken.

Tæt ved laa en større Gaard. Den hed Mørkegaard. For et Par Aar siden var den brændt og gjenopbygget med store stadselige Bygninger, og sidste Foraar havde den faaet en ny Eier. Manden paa Mørkegaard vilde gjælde for mere end en almindelig Bonde; han lod sig kalde Proprietair; i hans Stue var der fine Meubler og paa hans Mark en Guds Velsignelse af Sæd. Da den var meiet og sat i Hob, gik Børnene fra det fattige Hus ud for at sanke Ax. Hver af dem fik en Pose om Halsen, selv den lille Maren; hun var ikke større, end at Posen slæbte efter hende. Den ældste Pige havde Moderens Sax til at klippe Axet fra Straaet; Drengen havde sin Kniv; men Maren havde hverken Sax eller Kniv.

„Jeg tager Bedstemoders!“ sagde hun.

„Josses!“ udbrød den ældste Søster; „Bedstemoders Sax med Guldøinene! Det lider hun ikke!“

„Bedstemoder sover! Hun mærker det ikke!“

Bedstemoder sov i sin røde Trælænestol. Dagen var lummer; Vinduet stod paaklem og holdtes fast af en Strimmel spraglet Bomuldstøi; fra den lille Have foran trængte Duften af Lavendeler og Nelliker. En Bi var ogsaa trængt ind og summede op og ned ad Ruderne, medens et Væguhr med frithængende Lodder knagede sit Tik-Tak, som tællede det gnavent de Minutter, den Gamle endnu kunde have at leve i. Strikkestrømpen med de lange Træpinde var gleden hende ud af Haanden og laa nede paa Gulvet; derfra gik Uldtraaden op til Vindueskarmen, hvor Straakurven stod med Garnnøglet og med Saxen med Guldøinene. Maren listede sig hen til Vinduet, strakte sig

saa godt hun kunde, og fik fat paa Saxen. Den kom i en Fart under Forklædet og hun selv ud af Døren, afsted efter de Andre. Hun løb, alt hvad hun kunde, og vovede ikke at see sig om; hun var ikke ganske sikker paa, om Bedstemoder ikke kunde være vaagnet og staae i Døren og true ad hende med Stokken. Da hun fandt en Brombærbusk paa Grøftevolden, slukkede hun Sorgen i de halvmodne Bær og tørrede efter Maaltidet Munden med Bagen af Haanden, saa hun blev sort til begge Øren.

Poserne vare allerede godt fyldte, da der kom en Støvsky hen ad Veien. Børnene rettede sig op for at see, hvem det kunde være; og ud af Skyen kom Proprietairens nye Jagtvogn. Lakeringen skinnede paa de snurrende Hjuleger, som vare de forgyldte. Drengen trak sig selv i Pandelokken til Tegn paa, at han vilde have taget Kasketten af, dersom han havde havt nogen; den ældste Pige neiede dybt — „støbte Lys", som man siger — og Maren tabte sin Pose af lutter Henrykkelse over den fine Vogn og det pletterede Seletøi.

„I Tyvetøi, hvad har I der at bestille!" raabte Markens Eier som Svar paa Børnenes Hilsen. „Kan I ikke vente til Sæden er kjørt ind? Bliv lidt; jeg skal lære jer!" Børnene tog tilbens, Maren stærkere end de Andre; i Angsten glemte hun sin Pose.

„Der glemte den Lille sin Pose," sagde Karlen, som sad bagi.

„Kald paa hende."

Karlen kaldte og vinkede; men Maren troede, han truede, og løb endnu stærkere.

„Det er fattige Børn, Husbond," sagde Karlen medlidende; „Skarnsfolk kunde tage deres Pose, naar den bliver liggende her; kan jeg ikke smide den bag i Vognen og flye den tilbage til Tøsen?"

„Skynd dig lidt," brummede Proprietairen.

Posen blev lagt i Vognen, og den kjørte videre. Da de kom hjem, fortalte Karlen, hvilken streng Mand den nye Husbond var: han undte ikke Fattigfolk et Par Ax.

„Saadan gaaer det saa tidt," bemærkede en Anden. „Den, som har Lommen fuld, har Hjertet tomt."

„Mon han er saa rig, som de sige?" spurgte Karlen.

„Han er eneste Søn af den Gamle, som gaaer og nysler omkring her paa Gaarden. Faderen har skrabet Penge sammen, og Penge har han faaet med Konen —"

„Saa har han faaet baade i Pose og i Sæk!"

„Nogle skulle jo være de Lykkelige!"

„Det er kjedeligt, det ikke gaaer paa Omgang," bemærkede Karlen.

„Du mener maaskee, at Touren saa snart kunde være til dig." — —

Det var rigtigt, hvad der var blevet sagt: Proprietairen havde faaet Penge fra Faderen, der var en simpel Bonde, og faaet Penge med Konen, der var Datter af en Kjøbstadmand og gjerne vilde være en fin Dame. Hun havde faaet ham til at sælge den fædrene Bondegaard og kjøbe Morkegaard. Der blev han Proprietair og hun Frue; der var fine Stuer og

fine Meubler; og de vilde ogsaa gjerne have fin Omgang; men al denne Finhed kunde den gamle Fader slet ikke komme ud af det med. Han var født Bonde og havde levet som Bonde, følte sig fremmed i det nye Hjem og tilovers i den pene Kreds. Verden var blevet saa forandret siden hans Ungdom, syntes ham; men der var ogsaa gaaet over et halvt Aarhundrede siden dengang. Det, som mindst havde forandret sig, vare de Umælende; de vare dog omtrent nu som før; og derfor gik den Gamle ogsaa helst og listede omkring i Stald og Lo og smaasnakkede med sig selv og engang imellem med Folkene, der kaldte ham Bedstefader, ligesom de hørte Børnene kalde ham. Hvad han egenlig hed, vidste de ikke engang.

Bedstefader kom ud fra Stalden, netop som Folkene stod og stak Hovederne sammen ved Jagtvognen og saae paa Noget, som gik fra Haand til Haand.

„Hvad er det?" spurgte han.

„Aah, det er ikke andet end en gammel Sax," sagde Karlen og rakte ham Saxen med Messingøinene og et indprikket Hjerte med Bogstaver indeni.

„Hvor har du fundet den?" udbrød han livligt.

„Den laa her i Posen, som Tøsen glemte ude paa Marken." Han fortalte, hvad der var skeet; og imidlertid stod den Gamle og stirrede paa Saxen, som dirrede i hans rystende Hænder.

„Hvad er det for Børn?" spurgte Bedstefader.

„De tilhøre Folkene nede i Huset strax paa den anden Side af Mosen."

Den Gamle vendte sig pludseligt og gik.

„Hvad gaaer der af Bedstefader?" udbrød Karlen.

„Se, hvor han skynder sig! Han har ordenlig faaet Stivelse i Knæerne, den gamle Knort," sagde en Anden; og Alles Øine fulgte ham ud gjennem Porten og ned ad Poppelalleen, der fører op til Gaarden.

„Og Saxen tog han med!" —

Den Gamle skyndte sig ned ad Veien. Mosen dampede, og Skoven stod mørk; kun paa de høieste Toppe fløb endnu et gyldent Skjær af den dalende Sol. Der gik et Gys gjennem ham; Taagen var kold og klam. En saadan Taage havde ruget over det Meste af hans Liv; kun i det Fjerne viste Erindringen ham et gyldent Skjær som hist paa Trætoppene — og nu var Dagen snart forbi. Han næsten løb mere, end han gik; ret som var han bange for at komme for sent.

Paa den anden Side af Mosen laa det fattige Hus. Røgen stod op af Skorstenen; paa Mosekanten havde Manden revet sig en Høstak sammen, og ved Vandpytten var et Stykke Lærred trukket paa Bleg. Maren sad og græd paa Dørtærskelen.

„Hvad græder du for, mit Barn?" spurgte den Kommende og lagde Haanden paa hendes gule Haar.

„Je—e—g har tabt Be—e—edste—mo—o—ders Sax," hulkede Pigen.

„Hun faaer vel nok en Sax igjen," trøstede han.

„Nei, ikke saadan en Sax; den havde Guldøine," forklarede Barnet.

„Guldøine? Saa er maaskee denne din Bedstemoders?" sagde han.

Maren svarede ikke; hun snappede ham Saxen af Haanden og styrtede ind i Stuen.

„Bedstemoder, Bedstemoder! Her er din Sax! Manden har bragt den!"

„Hvilken Mand?" spurgte den Gamle.

„Det er mig, Kirsten!" lød en Stemme fra Døren.

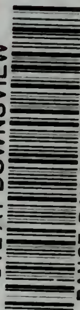
Bedstemoder foer op, gjorde en Bevægelse, som vilde hun reise sig, men sank tilbage i Stolen. I hendes matte Øine tændtes et underligt straalende Lys.

„Niels!" udbrød hun.

„Saa du kjender mig igjen!" sagde han. „Det er sent, vi mødes, og længe, siden vi saaes!"

„Længe, længe," mumlede den Gamle med rystende Hoved. „Sommetider har jeg skjændt paa Vorherre og ment, at han glemte mig. Men nu seer jeg, hvor god han har været imod mig. Han har gjemt mig saa længe, for at jeg kunde faae denne Glæde med her paa Jorden! — — Herregud! Saa du lever endnu, Niels!"

H. DRESSEL,
Bogbinder,
Saxkjøbing

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 07 05 08 021 6